

**YAVAŞ ŞEHİRLER (CITTASLOW) VE KENTSEL
YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ:
SEFERİHİSAR HALKININ ALGISI ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA**

Okan AKPINAR

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç.Dr. Ethem Kadri PEKTAŞ

Eylül, 2018

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

YAVAŞ ŞEHİRLER (CITTASLOW) VE KENTSEL
YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ:
SEFERİHİSAR HALKININ ALGISI ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA

Hazırlayan
Okan AKPINAR

Danışman
Doç.Dr. Ethem Kadri PEKTAŞ

AFYONKARAHİSAR 2018

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Yavaş Şehirler (Cittaslow) ve Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Seferihisar Halkının Algısı Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

20/09/2018
Okan AKPINAR

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Ethem Kadri PEKTAŞ

Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Hüseyin KOÇAK

: Dr. Öğr. Üyesi Erdal BAYRAKCI

İmza

Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Okan AKPINAR' ın **“Yavaş Şehirler (Cittaslow) ve Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Seferihisar Halkının Algısı Üzerine Bir Araştırma”** başlıklı tezi, 11.09.2018 günü saat 11.00' da Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği' nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Celal DEMİR
MÜDÜR

ÖZET

YAVAŞ ŞEHİRLER (CITTASLOW) VE KENTSEL YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: SEFERİHİSAR HALKININ ALGISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Okan AKPINAR

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

Eylül 2018

Danışman: Doç.Dr. Ethem Kadri PEKTAŞ

Yerleşik hayata geçiş sürecinde toplumlar, kendileri için elverişli olan bölgelere yerleşerek köyleri, bu köylerin zaman içerisinde gelişmesiyle de kentleri meydana getirmişlerdir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra hem dünya nüfusunun hızlı bir şekilde artması hem de teknoloji ve sanayileşme alanında yaşanan gelişmeler sonucunda kentlerin daha çekici hale gelmesi insanların kırsal bölgelerden kentlere doğru göç etmesine neden olmuştur. Kentlerde giderek büyüyen iletişim ve ulaşım alanındaki teknolojik gelişmelerin, zaman ve mekân sınırını ortadan kaldırması ile gerçekleşen küreselleşme olgusu da üretim ve tüketimde hız kavramının gelişmesine zemin hazırlamıştır. Aşırı kentleşme ve küreselleşmenin doğayı göz ardı eden yaklaşımlarına karşı, çevre ve kaynakların gelecek nesillere sürdürülebilir bir şekilde aktarılmasını, yerel ekonomi, kültür ve değerlerin ön plana çıkarılmasını ve kentsel yaşam kalitesinin artırılmasını amaçlayan Yavaş Şehir (Cittaslow) Hareketi bir tür tepki olarak geliştirilmiştir.

Bu çalışma kapsamında; yürütülen alan araştırmasına temel olması amacıyla sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kentleşme, küreselleşme, kentsel yaşam kalitesi ve yavaş şehir kavramları incelenerek sürdürülebilir kentleşme bağlamında yavaş

şehirlerin kentsel yaşam kalitesine etkileri üzerinde durulmuştur. Alan araştırması olarak farklı bölgelerde farklı kişi ve kurumlar tarafından yapılan çalışmalar sonucu ortaya konulan kentsel yaşam kalitesi kriterleri esas alınarak hazırlanan anket formu ile, Seferihisar'ın Yavaş Şehir Birliği'ne üyeliğinin kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkisini ölçmeye yardımcı olacak bir anket çalışması uygulanmıştır. Verilerin analizinde Student T-Test ve One-Way Anova testlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda; Seferihisar halkının yavaş şehir hareketine ve yavaş şehir statüsünün Seferihisar'daki kentsel yaşam kaliteleri üzerindeki etkilerine ilişkin kanaatleri belirlenmiş, analiz edilmiş ve memnuniyet seviyelerinin düşük olduğu hususlara vurgu yapılarak, kentsel yaşam kalitesini artırmaya yönelik öneriler geliştirilmiştir. Bu kapsamda fiziksel, ekonomik ve sosyal göstergeler dâhilinde altyapı, gelir düzeyi, nüfus artışı ve diğer bazı konularda Seferihisar halkının olumsuz görüşlere sahip olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuca istinaden kentte, altyapı ve üstyapı çalışmalarının hızlandırılması, ekonomik anlamda yerli üreticiye teşvik politikalarının uygulanması, belirli planlamalar ekseninde nüfus artışının kontrol altına alınması vb. söz konusu öneriler arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Kentleşme, Yavaş Şehirler (Cittaslow), Kentsel Yaşam Kalitesi, Seferihisar.

ABSTRACT

SLOW CITIES (CITTASLOW) AND THE EFFECTS ON URBAN LIVING QUALITY: A SURVEY ON THE PERCEPTION OF THE PEOPLE OF SEFERIHISAR

Okan AKPINAR

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF PUBLIC ADMINISTRATION**

September 2018

Advisor: Assoc.Prof. Ethem Kadri PEKTAŞ

In the transition process of settled life societies had settled in the zones favorable to them and brought the villagers to the cities with the development of these villagers in time. Shortly after Second World War, both the world population has increased rapidly and the cities have become more attractive as a result of improvements in technology and industrialization, it has led to the migration of people from rural areas to urban areas. The technological developments in the fields of communication and transportation which are growing in the cities, and the phenomenon of globalization that takes place with the time and space limit remaining also paved the way for the development of the concept of speed in production and consumption. The Slow City (Cittaslow) movement, which aims to promote the sustainable transfer of the environment and resources to future generations, to prioritize the local economy, culture and values, and to improve the quality of urban life, has been developed in reaction to against overly urbanization and globalization's ignorant approaches to nature.

In the scope of this study; sustainability, sustainable urbanization, globalization, urban quality of life and slow city concepts are investigated in order to

make it a basis for field research and the effects of slow cities on the urban quality of life in sustainable urbanization are emphasized. As a field survey, a survey form prepared based on the urban life quality criteria, which was created as a result of the studies carried out by different individuals and institutions in different regions, has been implemented to help measure the impact of Seferihisar's membership to the Slow City Union on the quality of urban life. Student T-Test and One-Way Anova tests were used in the analysis of data. In line with the findings obtained, the opinions of Seferihisar people on the slow city movement and the effects of the slow city status on the quality of urban life in Seferihisar have been determined, analyzed and suggestions for improving the quality of urban life have been developed by emphasizing the low levels of satisfaction. In this context, it has been understood that the people of Seferihisar have negative views on infrastructure, income level, population growth and other issues within the physical, economic and social indicators. Based on this result, accelerating infrastructure and superstructure activities in the city, implementing economic stimulus policies for domestic producers, controlling population growth in the framework of certain plans, etc. recommendations have been developed.

Keywords: Sustainability, Sustainable Urbanization, Slow Cities (Cittaslow), Urban Living Quality, Seferihisar.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	i
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	v
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KENTLEŞME VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME

1. KENT, KENTLEŞME VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK.....	4
1.1. KENT	4
1.2. KENTLEŞME VE NEDENLERİ	6
1.2.1. Kentleşme	6
1.2.2. Kentleşmenin Nedenleri.....	8
1.2.2.1. Ekonomik Nedenler	8
1.2.2.2. Siyasi Nedenler	9
1.2.2.3. Teknolojik Nedenler	10
1.2.2.4. Sosyo-Psikolojik Nedenler	11
1.3. KENTLEŞMENİN ORTAYA ÇIKARDIĞI TEMEL SORUNLAR.....	11
1.4. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA	14
1.4.1. Sürdürülebilirlik.....	14
1.4.2. Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma Politikalarının Uluslararası Serüveni.....	16
2. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME	21
2.1. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME PLANLARI.....	22

2.2. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞMENİN HEDEFLERİ.....	23
2.3. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME VE KATILIM	24
3. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME ÇABALARINA ÖRNEK BİR DÜŞÜNCE: YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW) HAREKETİ.....	25

İKİNCİ BÖLÜM

YAVAŞ ŞEHİRLER VE KENTSEL YAŞAM KALİTESİ

1. KÜRESELLEŞME VE HIZLI YAŞAM İLİŞKİSİ	28
2. HIZ KARŞITI BİR AKIM: YAVAŞ HAREKETİ	30
2.1. YAVAŞ YEMEK.....	32
2.1.1. Yavaş Yemek Manifestosu.....	33
2.1.2. Yavaş Yemek Hareketinin Tarihçesi.....	34
2.2. YAVAŞ TURİZM.....	38
2.3. YAVAŞ SEYAHAT	40
2.4. YAVAŞ TRAFİK.....	41
2.5. YAVAŞ TİCARET	41
2.6. YAVAŞ MEDYA	41
3. YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW) HAREKETİ.....	43
3.1. YAVAŞ ŞEHİR ÜYELİK SÜRECİ	48
3.2. YAVAŞ ŞEHİR ÜYELİK KRİTERLERİ	50
3.2.1. Çevre ve Enerji Politikaları Kriterleri	50
3.2.2. Altyapı Politikaları Kriterleri	51
3.2.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları Kriterleri	51
3.2.4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanat Politikaları Kriterleri	52
3.2.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim Politikaları Kriterleri.....	52
3.2.6. Sosyal Dayanışma Politikaları Kriterleri	53
3.2.7. Ortaklıklar Üzerine Kriterler	53

3.3. YAVAŞ ŞEHİR BİRLİĞİ'NİN ÖRGÜTSEL YAPISI.....	53
3.4. YAVAŞ ŞEHİR STATÜSÜNÜN ORTAYA ÇIKARABİLECEĞİ OLUMSUZ ETKİLER	55
4. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE YAVAŞ ŞEHİRLER.....	56
4.1. DÜNYADA YAVAŞ ŞEHİRLER.....	56
4.2. TÜRKİYE'DE YAVAŞ ŞEHİRLER.....	59
5. YAVAŞ ŞEHİRLERİN KENTSEL YAŞAM KALİTESİNE ETKİLERİ.....	67
5.1. KALİTE KAVRAMI	67
5.2. YAŞAM KALİTESİ KAVRAMI VE GÖSTERGELERİ	67
5.3. KENTSEL YAŞAM KALİTESİ KAVRAMI VE GÖSTERGELERİ	72
5.4. YAVAŞ ŞEHİRLER VE KENTSEL YAŞAM KALİTESİ İLİŞKİSİ	78
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
YAVAŞ ŞEHİR SEFERİHİSAR'DA KENTSEL YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	
1. TÜRKİYE'NİN YAVAŞ ŞEHİR BAŞKENTİ SEFERİHİSAR	80
1.1. SEFERİHİSAR'IN TARİHİ	80
1.2. SEFERİHİSAR'IN COĞRAFİ, DEMOGRAFİK VE SOSYO EKONOMİK YAPISI.....	81
1.3. SEFERİHİSAR'IN TARİHİ-KÜLTÜREL VE DOĞAL TURİZM POTANSİYELİ.....	82
1.4. SEFERİHİSAR'DA YAVAŞ ŞEHİR ÜYELİĞİNDEN SONRA YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	83
1.4.1. Çevre ve Enerji Politikaları Kapsamında Yapılan Çalışmalar	83
1.4.2. Altyapı Politikaları Kapsamında Yapılan Çalışmalar.....	85
1.4.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları Kapsamında Yapılan Çalışmalar.	85
1.4.4. Tarımsal, Turistik ve Sanat Politikaları Kapsamında Yapılan Çalışmalar	86

1.4.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim Politikaları Kapsamında Yapılan Çalışmalar	87
1.4.6. Sosyal Dayanışma Politikaları Kapsamında Yapılan Çalışmalar	88
1.4.7. Ortaklıklar Kapsamında Yapılan Çalışmalar	89
2. YAVAŞ ŞEHİR-KENTSEL YAŞAM KALİTESİ İLİŞKİSİNDE SEFERİHİSAR HALKININ ALGISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	89
2.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	89
2.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI.....	90
2.3. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ.....	90
2.4. ARAŞTIRMANIN VERİ TOPLAMA ARACI VE VERİLERİN ANALİZİ ..	91
2.5. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ.....	91
2.6. ARAŞTIRMA BULGULARININ YORUMLANMASI.....	93
2.6.1. Araştırmanın Güvenilirliği.....	93
2.6.2. Kişisel Özelliklerin Frekans Analizleri	93
2.6.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerine İlişkin Betimsel Analizler	95
2.6.4. Kişisel Özellikler ve Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerinin Analizi ..	99
2.6.4.1. Fiziksel Göstergelere İlişkin Görüşlerin Değerlendirilmesi	99
2.6.4.2. Ekonomik Göstergelere İlişkin Görüşlerin Değerlendirilmesi	101
2.6.4.3. Sosyal Göstergelere İlişkin Görüşlerin Değerlendirilmesi	102
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	105
KAYNAKÇA	112
EKLER.....	127

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Sürdürülebilir Kalkınmanın Detaylı Tarihsel Kronolojisi	20
Tablo 2. Yavaş Yemek Hareketine İlişkin Tarihsel Kronoloji.....	34
Tablo 3. Modern Şehirler ve Yavaş Şehirler Karşılaştırması.....	44
Tablo 4. Dünya Yavaş Şehir Listesi	56
Tablo 5. Yaşam Kalitesinin İlişkili Olduğu Bilim Dalları	68
Tablo 6. Yaşamın Dört Özelliği	69
Tablo 7. Yaşam Kalitesinin Belirlenmesinde Kullanılan Nesnel ve Öznel Göstergeler	70
Tablo 8. Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergeleri	77
Tablo 9. Güvenilirlik Analizi	93
Tablo 10. Cinsiyet Bulguları Frekans ve Yüzde Dağılımı	93
Tablo 11. Yaş Bulguları Frekans ve Yüzde Dağılımı	94
Tablo 12. İkamet Bulguları Frekans ve Yüzde Dağılımı	94
Tablo 13. Yavaş Şehir Hareketi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olma Bulguları Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	95
Tablo 14. Fiziksel Göstergelere İlişkin Betimsel İstatistikler	96
Tablo 15. Ekonomik Göstergelere İlişkin Betimsel İstatistikler	97
Tablo 16. Sosyal Göstergelere İlişkin Betimsel İstatistikler	98
Tablo 17. Cinsiyete Göre Fiziksel Göstergelere İlişkin Görüşler	99
Tablo 18. Yaşa Göre Fiziksel Göstergelere İlişkin Görüşler	99
Tablo 19. Seferihisar’da İkamet Etme Süresine Göre Fiziksel Göstergelere İlişkin Görüşler.....	100
Tablo 20. Yavaş Şehir (Cittaslow) Kavramı Hakkında Sahip Olunan Bilgiye Göre Fiziksel Göstergelere İlişkin Görüşler	100
Tablo 21. Cinsiyete Göre Ekonomik Göstergelere İlişkin Görüşler	101
Tablo 22. Yaşa Göre Ekonomik Göstergelere İlişkin Görüşler	101
Tablo 23. Seferihisar’da İkamet Etme Süresine Göre Ekonomik Göstergelere İlişkin Görüşler.....	102
Tablo 24. Yavaş Şehir (Cittaslow) Kavramı Hakkında Sahip Olunan Bilgiye Göre Ekonomik Göstergelere İlişkin Görüşler	102
Tablo 25. Cinsiyete Göre Sosyal Göstergelere İlişkin Görüşler	102

Tablo 26. Yaşı Göre Sosyal Göstergelere İlişkin Görüşler	103
Tablo 27. Seferihisar’da İkamet Etme Süresine Göre Sosyal Göstergelere İlişkin Görüşler.....	103
Tablo 28. Yavaş Şehir (Cittaslow) Kavramı Hakkında Sahip Olunan Bilgiye Göre Sosyal Göstergelere İlişkin Görüşler	103

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Sürdürülebilirliğin Boyutları	16
Şekil 2. Yavaş Yemek (Slow Food) Logosu.....	34
Şekil 3. Yavaş Şehir Hareketi Logosu ve Sloganı	46
Şekil 4. Seferihisar'ın Konumu	80
Şekil 5. Yıllara Göre Seferihisar Nüfusu	82

GİRİŞ

Tarihsel süreç içerisinde insanların belirli amaçlar etrafında yerleştikleri kentler, endüstrileşme sürecinin yaşandığı 19. yüzyıldan itibaren bir değişim ve dönüşüm sürecine girmişlerdir. 20. yüzyıla gelindiğinde hem dünya nüfusundaki hızlı artış hem de teknolojik gelişmeler neticesinde yoğun göç alan kentler, çevre ve kaynakların savurganca kullanıldığı mekânlar haline gelerek çevresel olarak sürdürülemez boyuta gelmiştir. İletişim ve ulaşım teknolojilerinde yaşanan gelişmeler akabinde gerçekleşen küreselleşme süreci de üretim ve tüketimde hız kavramı, kültürel tek tipleşme, yerel ekonomi ve yerel değerlerin arka planda kalması gibi sorunlarla beraber kentlerin sosyo-kültürel ve ekonomik yönden de sürdürülemez hale gelmesine sebep olmuştur. Tüm bu sorunlar etrafında gerek ekonomik ve sosyo-kültürel yönden gerekse de çevre ve kaynakların gelecek kuşaklara aktarılması adına çevresel yönden sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla sürdürülebilir kentleşme yaklaşımları ortaya atılmıştır.

Kentlerde yoğunlaşan nüfusun, çevre ve kaynakları savurganca kullanmasının önüne geçilmesiyle gelecek kuşakların da bu kaynaklar üzerinde hakları olduğu düşüncesini ilke edinen ve küreselleşmenin olumsuz bir sonucu olarak kentlerdeki yerel ekonomi ve yerel değerlerin yok olmasının engellenmesini amaçlayan bir düşüncede, sürdürülebilir kentleşme yaklaşımlarına örnek olarak “Yavaş Şehir (Cittaslow)” hareketi geliştirilmiştir.

Yavaş şehir hareketi, o şehirde yaşayan halkın çevresini, kültürünü ve kentsel kimliğini koruyarak günlük yaşamını belirli bir kalite içerisinde devam ettirmesini sağlayacak biçimde, modern şehirlere tepki olarak geliştirilmiş bir kavramdır. Bu bağlamda çalışmanın ana hipotezi şöyledir: Yavaş şehirler, hedefledikleri ilke ve kriterler çerçevesinde, çevre ve kaynakların korunarak gelecek kuşaklara aktarıldığı, küreselleşmenin etkilerinin en aza indirilmesiyle yerel ekonomi ve yerel kültürün yok olmasının önüne geçildiği sürdürülebilir kentler olarak, kentsel yaşam kalitesinin belirli bir seviyede karşılandığı ve bu seviyenin süreç içerisinde artırıldığı şehirlerdir.

Çalışmanın amacı, sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kentleşme kavramlarının hedeflerini yavaş şehir hareketi ilke ve kriterleriyle birlikte yorumlayıp, bu şehirlerin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel boyutta sürdürülebilir kentler olma yönündeki

etki ve değerlendirmesini ortaya koymaktır. Ayrıca yavaş şehir hareketinin “Rete Internazionale Delle Citta Del Buon Vivere” yani “Yaşamın İyi Olduğu Şehirlerin Uluslararası Ağı” sloganından ve üyelik kriterlerinden hareketle, yavaş şehirler ve kentsel yaşam kalitesi ilişkisini değerlendirerek, Türkiye’nin ilk yavaş şehir unvanını alan ve yavaş şehir başkenti olan Seferihisar’da, yavaş şehir hareketinin kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinin bölge halkının algısı boyutuyla incelenmesiyle memnuniyet seviyelerinin ölçölmesidir. Bu kapsamda çalışma, yerel ekonomilerin canlandırılması, yerel değerlerin, çevrenin ve kaynakların gelecek kuşaklara aktarılması ve Seferihisar özelinde yapılan kentsel yaşam kalitesi araştırması sonucu elde edilen bulgular ışığında Yavaş Şehir Birliği’ne üye olan ve/veya olacak diğer şehirlere rehber niteliğinde olması bakımından önem teşkil etmektedir.

Çalışmanın kapsam ve sınırlılıkları şunlardır: Çalışma, hızlı bir kentleşme ve küreselleşme süreci ile bu süreçlerin kentlerde sebep oldukları olumsuz etkilere karşı ortaya çıkan yavaş şehir hareketinin kentsel yaşam kalitesi kavramına etkilerini kapsamaktadır. Çalışmanın sınırlılıklarına bakıldığında ise, sürdürülebilirlik ve küreselleşme kavramları kentleşme boyutuyla ele alınmıştır. Ayrıca yavaş şehirlerin kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerine yönelik, Türkiye ve dünyada yavaş şehir üyeliğine kabul edilip, bu harekete katılan tüm şehirler genelinde değil, somut bir örnek olarak Seferihisar halkının algısı özelinde bir araştırma yapılmıştır.

Çalışmanın yöntemi ise şöyledir: Başlangıçta literatür araştırması yapılarak, konu ile ilgili makaleler, tezler, kitaplar ve dergiler taranmıştır. Ayrıca birincil kaynak olarak internet verilerinden de yararlanılmıştır. Seferihisar kapsamında ise, sürdürülebilir kentleşme bağlamında yavaş şehirlerin kentsel yaşam kalitesi üzerine etkilerinin araştırılması amacıyla birincil veri toplama aracı olarak anket yöntemine başvurulmuştur.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, kent ve kentleşme kavramları incelenerek kentleşmenin ortaya çıkardığı temel sorunlara değinilmiştir. Bu sorunlar akabinde hem içinde bulunduğumuz zaman hem de gelecek kuşaklar açısından daha sağlıklı kentler oluşturmak adına sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kentleşme kavramları incelenerek, sürdürülebilir kentleşme düşüncesine örnek bir model olarak yavaş şehir hareketine değinilmiştir.

İkinci bölümde, küreselleşme kavramına değinilerek küreselleşmenin kentler üzerindeki olumsuz etkilerine karşın ortaya çıkan yavaşlık felsefesi ve bu felsefenin kent modeli olarak geliştirilen yavaş şehir hareketinin üyelik süreci, üyelik kriterleri, örgütsel yapısı, dünyadaki ve Türkiye’deki örnekleri incelenmiştir. Ayrıca yavaş şehir hareketi ve kentsel yaşam kalitesi arasındaki ilişki kapsamında kalite, yaşam kalitesi ve kentsel yaşam kalitesi kavramları ile bu kavramlar ekseninde yapılan araştırmalar sonucu geliştirilen göstergeler incelenerek yavaş şehirler ve kentsel yaşam kalitesi arasındaki ilişkiye değinilmiştir.

Üçüncü bölümde ise, yavaş şehir hareketinin Seferihisar’da yerel halkın kentsel yaşam kalitesine etkileri üzerine bir alan çalışması yapılarak, araştırmanın amacı, önemi, kapsam ve sınırlılıkları, evren ve örnekleme ile veri toplama yöntemi açıklanmıştır. Verilerin analizi yoluyla elde edilen araştırma bulguları tablolara dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır. Bu yorumlamalar ışığında yavaş şehirlerin kentsel yaşam kalitesine etkileri hakkında değerlendirmeler ekseninde çalışma, sonuç ve öneriler kısmı ile tamamlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KENTLEŞME VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME

Tarımsal faaliyetlerle başlayan yerleşik hayata geçiş sürecinde toplumlar belirli şartlar açısından kendileri için elverişli bölgelerde yaşamayı tercih etmişlerdir. Zaman içerisinde bu bölgeler gelişerek köy halini almış ve devam eden bu gelişme kentleri ortaya çıkarmıştır. Bu süreç zarfında kendini yenileyen ve gelişen kentler 20. yüzyıla gelindiğinde hem nüfusun hızla artması hem de teknolojinin gelişmesi bakımından ekonomik, çevresel ve sosyal olarak kendini yenileyemez hale gelmiştir. Bu durum sonucunda sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kentler düşüncesi bir çözüm alternatifi olarak ortaya atılmıştır.

1. KENT, KENTLEŞME VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

İnsanların belirli nedenler etrafında toplandıkları alanların büyümesi sonucu oluşan kentler, hem nüfusun artması hem de çeşitli itici ve çekici etkenler sebebiyle kırsal bölgelerden göç almaya başlayarak kentleşme sürecine girmiştir. Kentleşme sürecinde meydana gelen çeşitli olumsuzlar neticesinde kendi kendine yetemez hale gelen kentlerin gelişimde sürdürülebilirlik düşüncesi ön plana çıkmıştır.

1.1. KENT

İnsanlar, yerleşik düzene geçiş sürecinde yerleşim yeri tercihlerini belirli alanlara yoğunlaştırmışlardır. Bu yoğunluğun nedenleri genel olarak oradaki su kaynaklarının bolluğu ve uygun iklim şartları nedeniyle tarımın kolaylıkla yapılabilmesi, ayrıca bölgenin, şehrin kurulabilmesini kolaylaştıracak dağlık yapıdan uzak düz bir alan üzerine genişlemesi ve/veya saldırılara karşı korunaklı bir yapıda olması olarak sıralanmaktadır.

İnsanların yaşamlarını sürdürebilmelerinde önemli bir etken olarak gördükleri verimli doğal çevre, bir süre sonra gelişerek o bölgenin merkezi haline gelmekte ve bunun sonucunda kentler oluşmaktadır (Suher, Giritlioğlu ve Erkut, 1995:6).

Türk Dil Kurumu Sözlüğü'ne (TDK) göre kent, “sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun, yerleşme, barınma, gidişgeliş, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinmelerinin karşılandığı, pek az kimsenin tarımsal uğraşılarda bulunduğu, nüfus yönünden daha yoğun olan ve küçük komşuluk birimlerinden oluşan yerleşme birimi” olarak tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr, E.T. 10.09.2017).

Türkiye İstatistik Kurumu'na (TÜİK) göre ise, “nüfusu 20.001 ve daha fazla olan yerler kent olarak tanımlanır” (www.tuik.gov.tr, E.T. 25.05.2018). 1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanunu ise birinci maddesinde, “nüfusu iki binden aşağı yurtlara köy, nüfusu iki bin ile yirmi bin arasında olanlara kasaba ve yirmi binden çok nüfusu olanlara şehir denir. Nüfusu iki binden aşağı olsa dahi belediye teşkilatı mevcut olan nahiye, kaza ve vilayet merkezleri kasaba itibar olunur” demekte ve yine kenti nüfus kriteri çerçevesinde tanımlamaktadır (Köy Kanunu, 1924).

İlhan Tekeli'ye göre “belirli bir teknolojiye ulaşmış, tarım dışı üretimin yapıldığı, belirli bir genişlik, yoğunluk ve farklı çeşitlilik düzeyine ulaşmış yerleşim türü” (Tekeli, 2011:20) olan kent, Yakut Sencer'e göre ise farklı bölgelerden gelen insanlardan oluşan karmaşık bir yapı olmasına rağmen toplumsal olarak belirli örgütlenmeleri ve iş bölümü bulunan, nüfusu fazla yerleşim yeridir (Sencer, 1979:7).

İlber Ortaylı kenti, “kendi kendine yetmeyen bir iktisadi birimdir. Şehir çevre yerleşmelerin iktisadi faaliyetlerini denetleyen ona göre ihtisaslaşan, üretimde bulunan ve bunun sonucunda toplumsal ve idari yönden de çevresi üzerinde denetimci bir görev yüklenen yerleşme merkezi” olarak tanımlamaktadır (Ortaylı, 1979:194).

Kentler düşünürler tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır, Gordon Childe kentleri uygarlığın beşiği, Saskia Sassen küresel ekonomi merkezleri, Friedrich Engels endüstriyel merkezler ve Manuel Castells de ortak tüketim alanı olarak tanımlamıştır (Şentürk, akt. Ertan, 2014:14). Kent, ekonomik yönden genellikle tarım harici üretimin yapıldığı, bu üretimin dağıtıldığı ve denetlendiği yerlerdir. Sosyolojik yönden farklı kültür ve özellikleri barındıran çok yönlü insanların bir araya geldiği bir alandır. İdari yönden ise alan olarak sınırları belirlenmiş ve bu sınırlar dâhilinde yönetilen bölgelerdir (Hurma, 2003:5).

Kent olarak görülen bir yerde genellikle şu özellikler bulunmaktadır (Kaya, 2004:15):

- Tarım dışı üretimin yoğunluğu,
- Nüfusun diğer yerleşim yerlerine göre (köy, kasaba vb.) fazla oluşu,
- Eğitim ve kültürel olarak belirli bir düzeye erişmiş olması,
- Homojen ilişkiler yerine heterojen ilişkilerin yaygın olarak görülmesi ve

- İşgücü dağılımında uzmanlaşmanın esas alınması.

Bu tanımlardan hareketle kent, tarım dışı üretimin yapıldığı, teknoloji ve sanayi olarak belirli bir gelişmişlik seviyesine sahip, ikili ilişkilerde daha çok resmi ilişkilerin kurulduğu, iş bölümü ve eğitimde uzmanlaşmanın temel alındığı bir alan olarak tanımlanabilir. Ayrıca kenti çok yönlü ve çok kültürlü bir alan olarak temel ihtiyaçların karşılanabildiği ve çevresinde merkez konumunda olan bir yerleşim yeri olarak nitelendirmek de mümkündür (Hurma, 2003:6).

1.2. KENTLEŞME VE NEDENLERİ

Kentlerin kırsal bölgelerden göç alarak nüfusun yoğunlaştığı alanlar haline gelmesi ile girdikleri kentleşme süreci çeşitli itici ve çekici etkenler çerçevesinde oluşmaktadır. Bu kapsamda kentleşmenin nedenleri, ekonomik nedenler, siyasi nedenler, teknolojik nedenler ve sosyo-psikolojik nedenler olarak sıralanmaktadır.

1.2.1. Kentleşme

18. yüzyılın ikinci yarısında Batı Avrupa’da/İngiltere’de ortaya çıkan Sanayi Devrimi ile beraber dünya farklı bir evreye geçmiştir. Sanayileşmenin artmasıyla üretimde makineleşme daha çok ön plana çıkmış, bu durum da kentlerde fabrikaların kurulmasına ve üretimde çeşitliliğin artmasına neden olmuştur. Üretim çeşitliliğinin artması yeni iş imkânları doğurmuş ve sanayileşme ile birlikte oluşan yeni iş alanları uzmanlaşmada en iyiyi temel almıştır. Tüm bunların neticesinde kentler kırdaki insanlar için çekici hale gelmiş ve kırdan kente doğru yoğun olarak göç hareketleri başlamıştır (Kaya, 2004:28-29). Kentleşme olgusu Sanayi Devrimi ile birlikte önem kazanmaya başladığı için kentleşme ve sanayileşme arasında oldukça yakın bir ilişki vardır.

İlhan Tekeli, kentleşmeyi tanımlarken toplumsal yaşam alanlarındaki dört dönüm noktası üzerinde durmaktadır: İlk nokta insanların mekânda bir bölgeye yerleşmeleri, ikincisi kentin ortaya çıkışı, üçüncüsü kentin dönüşümü ile sanayi kentinin oluşumu, dördüncüsü de sanayi kentinden metropolitenleşmeye geçilmesidir (Tekeli, 2011:29).

Kentleşme, Ruşen Keleş’e göre dar anlamda “kent sayısının ve kentlerde yaşayan nüfusun artmasıdır”. Keleş, kentleşmeyi geniş anlamda ise “sanayileşme ve ekonomik gelişmeye koşut olarak kent sayısının artması ve kentlerin büyümesi

sonucunu doğuran, toplumda artan oranda örgütlemeye, uzmanlaşmaya ve insanlar arası ilişkilerde kentlere özgü değişikliklere yol açan nüfus birikimi süreci” olarak tanımlamaktadır (Keleş, 2015:35).

Ida Susser’a göre kentleşme, nüfusun belirli bir mekânda yoğunlaşması ve bu mekânda kentin oluşturduğu yaşam biçiminin kent genelinde yayılmasıdır (Susser, akt. Ertan, 2014:16). Kentleşme ile beraber nüfus yoğunluğu artan kentte kırdan farklı olarak kendine has yeni bir kültür oluşmaktadır. Oluşan bu kültür de kent genelinde ve kente göç eden insanlar özelinde yayılmaktadır.

Kentleşme, bazen kentin çekici özelliklerinden dolayı kırdan aldığı göçler ile büyümesi, bazen de kırsal yerleşimlerin sanayileşme olanaklarına uygun alanlar olmasından ötürü gelişip büyüyerek kent halini almasıdır (Kaya vd., 2007:5). Kırdan kente doğru artan göç ile birlikte kentlerdeki nüfusun yoğunlaşması kentleşme kavramında göze çarpan faktör olmasına rağmen kentleşme, yalnızca nüfus hareketlerinin oluşturduğu demografik bir olgu değildir. Kentleşme nüfus ile beraber ekonomik, sosyal ve kültürel bir sürecin oluşumudur. Ekonomik açıdan kentleşme, daha çok tarım dışı üretimin yapıldığı ve pek çok farklı sektörün olduğu kentlerde iş olanaklarının artması ve buna bağlı olarak kentlerin daha çekici hale gelmesidir. Sosyal ve kültürel anlamda kentleşme ise bir değişim ve dönüşüm olayıdır. Birincil ilişkilerin daha yaygın olduğu, aile eğitimi ve gelenekler üzerine kurulu düzenden ikincil ilişkilerin, uzmanlaşmanın ve temel eğitimin hâkim olduğu çağdaş kent düzenine geçişi ifade eder. Kentleşme tüm bu olguları kapsayan bir bütündür (Şahin, 2013:8).

Hande Suher, Cengiz Giritlioğlu ve Gülden Erkut ise kentleşmeyi belirli bir mekândaki nüfusun yoğunluğu, tarım harici üretim ile ürün çeşitliliği, temel eğitim ve uzmanlaşmanın artması ile bilinçli bir toplumsal örgütlenme süreci, sosyal ve kültürel anlamda bir değişim ve dönüşüm olarak tanımlamaktadır (Suher, Giritlioğlu ve Erkut, 1995:10).

Kentleşme, Kemal Kartal’a göre bir ucu kırsal yerleşimler bir ucu kent olan bir alanda yaşanan çözülme, yoğunlaşma ve akım öğelerinin yaşandığı olgudur. Tarımsal üretimin ana gelir kaynağını oluşturduğu kırsal yerleşimlerde, miras gibi nedenler dolayısıyla topraktan kopuş bu yerleşimlerde çözülmeyi başlatmaktadır.

Kentlerdeki üretim araçları, barınma, eğitim, sağlık ve kültürel imkânların sağlanması gibi etkenler nüfusu kırsal alanlardan kentlere yöneltmiş ve bu durum da kentlerde bir yoğunlaşma sürecini başlatmıştır. Nüfusun kentlerde yoğunlaşması ile ekonomik kaynaklar, bilgi birikimi ve kültürel değerler de nüfus ile birlikte kentlere taşınmaktadır. Bu süreç de kırsal yerleşimler ve kentler arasındaki akım sürecini oluşturmaktadır (Kartal, 1983:33-36).

1.2.2. Kentleşmenin Nedenleri

Basit anlamıyla insanların belirli nedenlerle kırsal yerleşimlerden kentlere doğru göç etmesi ve kentlerdeki nüfus yoğunluğunu artırması kentleşmeyi meydana getirmektedir. Kentleşmenin nedenlerini ekonomik nedenler, siyasi nedenler, teknolojik nedenler ve sosyo-psikolojik nedenler olarak dört başlıkta toplamak mümkündür. Kentleşme sürecinde bu nedenler birbirinden ayırt edilemez ve birbiri ile etkileşim içindedirler.

1.2.2.1. Ekonomik Nedenler

Ekonomik nedenler, ekonomik anlamda kırsal yerleşimlerin iticiliği ve kentin çekiciliği ile ilgilidir. Nüfusun kente doğru göçünde kırsal yerleşimlerin, kentin gelişimi karşısında direnemeyerek ekonomik seviye olarak daha aşağıda kalması önemli bir etkidir. Artan makineleşme ile birlikte tarımda daha az insan kaynaklı işgücüne ihtiyaç duyulması kırsal yerleşimlerde işsizliği ortaya çıkarmıştır. İşsiz kalan ve maddi olarak geçinemeyen nüfus daha fazla iş imkânı bulunan kentlere göç etmek durumunda kalmıştır.

İşsizlik dışında itici faktörler arasında, tarımsal üretim yapılan toprağın eski kuşaklardan yeni kuşaklara miras yoluyla bırakılması ile parçalanarak veriminin düşürülmesi, teknolojik gelişmelerle birlikte makinelerin ön plana çıkması ve iş yükünün büyük bölümünün makinelerle yapılması ile kalan işlerde insan kaynaklı güce düşük ücret ödenmesi yer almaktadır. Bunun yanında eğitim, sağlık gibi temel ihtiyaçların yeterince karşılanamaması fakirlik, iklim şartları ve terör gibi etkenler de itici nedenler arasında sıralanabilir (Yıldırım, 2004:18).

Kentleşmenin nedenlerinden olan ekonomik nedenlerin bir diğeri de kentin çekiciliğidir. Tarıma bağlı olan kırlarda teknoloji ile birlikte makineleşmenin ön plana çıkması insanların işsiz kalmalarına neden olmuştur. Tarım dışı üretimin

yaygın olarak yapıldığı ve farklı kollarında iş imkânlarına sahip olan kentler, kırlarda işsiz kalan insanları kendine çekmektedir. Kentler ayrıca insanların en temel ve en önemli gereksinimlerinden olan sağlık ve eğitim olanakları konusunda da gelişmiş olduğundan, kırlardaki insanlar için daha çekici hale gelmektedir. Kentlerdeki diğer çekici nedenler de ulaşım, altyapı, iletişim, daha fazla ürün ve hizmet çeşitliliği ve kültürel anlamda gelişmişlik olarak sıralanabilir.

Kentin çekiciliğinin bir başka nedeni de marjinal iş sektörleridir. Hizmetçilik, işportacılık gibi marjinal sektörlerin varlığı insanların kırdan kente göç etmelerini cazip hale getirerek kentlerde kendilerine bir yaşam alanı oluşturmalarını sağlamaktadır (Kaya, 2004:99). Ancak bu marjinal sektörler kaynaklı göçler sonucunda kente gelen insanların kendilerine oluşturdukları yaşam alanları kentlerde bölgesel olarak yığılmaları ve bunun sonucu olarak da plansız kentleşme ve gecekondulaşmayı ortaya çıkarabilmektedir.

Louis B. Goodall kentleşmenin ekonomik üstünlüklerini beş noktada toplamaktadır: İlki uzmanlaşmadır. Uzmanlaşma ile birlikte üretim maliyetleri azalmakta ve gelirlerde de bir artış meydana gelmektedir. İkincisi, birbirlerine tamamlayıcı durumda olan ve birbirlerine ekonomik yarar sağlayan firmaların bir arada olmasıdır. Üçüncüsü, farklı ekonomik kolların bir arada bulunması sonucu insanlara sağladığı fayda olan kentleşme biriktirimleridir (işyeri için makul arsa, hammadde depolama olanağı, ulaşım vb.). Dördüncüsü, kentlerdeki kabiliyetli ve nitelikli insan gücünün fazlalığından dolayı üretimde kolaylık ve ucuzluk imkânının olmasıdır. Beşincisi ise köylerden farklı olarak kentlerdeki insanların aradıkları ürün ve talep ettikleri hizmetleri daha kolay bulabilmeleridir (Keleş, 2015:41).

1.2.2.2. Siyasi Nedenler

Yönetim yapısı, siyasi kararlar ve uluslararası ilişkiler de kentleşmeye neden olan faktörler arasındadır. Örneğin, İngiltere’de 1946’da çıkarılan Yeni Kentler Yasası ile kentleşme, Londra çevresine kurulan yeni kentlere kaydırılmış ve bu kentlerde nüfus hızla artmıştır. Bu durumun yanında savaşlar da kentleşmeyi önemli ölçüde etkilemiştir. Yine 1970’lerde Filistinli göçmenlerin Ürdün’e sığınması ile Ürdün başkenti Amman’ın nüfusu iki milyona ulaşmıştır (Keleş, 2015:43).

Kentleşmenin siyasi nedenlerinden bir diğeri de bir kentin başkent olması ve bunun sonucunda o kente doğru göçün artmasıyla beraber kentleşmeye neden olmasıdır. Bunun yanında terör ve şiddet gibi durumlarda o bölgelerde zorluk çeken insanların daha güvenli kentlere doğru göç etmesiyle beraber gittikleri şehirlerdeki nüfus yoğunluğunu artırmasıdır (Şahin, 2013:76). Bir başka neden olarak devletin yapmış olduğu teşvik politikaları da önemlidir. Devletin belirli bölgelerde hem üretimi hem de nüfusu canlandırmak adına yaptığı vergi indirimi, hibe gibi ekonomik destek teşvikleri, insanları o bölgelerdeki kentlere doğru yönlendirebilir ve bu durumun sonucunda da destek gören bölgelerde kentleşme hızı artırılabilir.

1.2.2.3. Teknolojik Nedenler

Kentleşmenin hızlanmasına neden olan etkenlerden birisi de teknolojik gelişmelerdir. Teknoloji, “bir sanayi dalı ile ilgili yapım yöntemlerini, kullanılan araç, gereç ve aletleri, bunların kullanım biçimlerini kapsayan uygulama bilgisi ve insanın maddi çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla geliştirdiği araç gereçlerle bunlara ilişkin bilgilerin tümü” olarak tanımlanmıştır (www.tdk.gov.tr, E.T. 21.09.2017). İnsanların daha iyi ve daha kolay bir yaşama sahip olma arzusu teknolojiye gelişmelerin ön plana çıkmasına neden olmuştur. Bu gelişmeler ile kentlerin çekiciliği kırsal yerleşimlere daha kolay bir şekilde aktarılmakta ve bu durum da kırsal yerleşimlerden kentlere göçlerin artışına neden olarak karşımıza çıkmaktadır.

Teknolojik nedenler ile daha çok, üretim yöntemlerinin değişmesi, üretimde kullanılan araç gereçlerin değişmesi, hatta bilginin de değişmesi ile bu yöntem ve araç gereçlerin daha etkin bir şekilde kullanılmasının yanında, insanların hayatlarını kolaylaştıracak iletişim, ulaşım vb. gibi her türlü alanda gelişim sonucu kentleşmenin hızlanması kastedilmektedir (Şahin, 2013:77).

1990’lı yıllardan itibaren, iletişim ve haberleşme ağının, özellikle de cep telefonları ile dünyaya açılan pencere olan internetin ve radyonun yerini alan televizyonun kentlerin çekici yanlarını kırsal bölgelerdeki insanlara iletmesi, çift şerit yollar, artan havaalanları ve demiryolu ulaşımı ile kentlere doğru göçün daha rahat bir şekilde sağlanması başlıca teknolojik nedenler arasında sayılabilir.

Harris ve Ullman da, kentlerin büyümesinin insanların hareket yeteneklerinin gelişmesinin ve ulaşım teknolojisindeki ilerlemelerin dolaysız bir sonucu olduğunu belirtmektedirler (Keleş, 2015:42).

1.2.2.4. Sosyo-Psikolojik Nedenler

Sosyo-psikolojik nedenler, çekici etmenlerinin ön plana çıktığı kentleri, kırsal yerleşimlerden ayıran nedenlerdir. Kentlerde daha özgür yaşama düşüncesi, daha büyük bir zümrenin üyesi olma farklılığı, köye nazaran kentte yaşamının, kentli olmanın getirdiği gurur duygusu ve bazı durumlarda da kente göçün sınıfsal olarak bir yükselişi ifade ettiği düşüncesi bu nedenlerden birkaçıdır (Keleş, 2015:44).

Kentlere göçü hızlandıran sosyo-psikolojik etkenlerden bazıları da, çalışma ücretlerinin yüksekliği, iş imkânlarının daha fazla oluşu, sağlık ve eğitim gibi temel ihtiyaçların daha kaliteli bir şekilde verilmesi, gıda ürünlerinin çeşitliliği, sosyal ve kültürel etkinliklerin yaygınlığı ve güvenlik bakımından daha korunaklı bir yapıya sahip olması olarak sıralanabilir (Yıldırım, 2004:20). Bir başka deyişle, kentlerdeki hareketlilik ve insan odaklı yaşayış neticesinde kırsal yerleşimlerdeki imkânların yetersiz olduğu düşüncesi ve kentlerde daha rahat, daha güvenli ve daha huzurlu şekilde yaşayacağı inancı insanları kentlere doğru hızlı ve yoğun bir şekilde göçe itmektedir.

Tüm bu çekici sosyo-psikolojik etmenlerin yanında, insanları kırsal yerleşimlerden iten toplumsal sorunlar da kentleşmeye neden olmaktadır. Kan davaları, aile ve çevre baskısı, küçük yaşta evlilik ve terör gibi problemler kentlere doğru göçte ve kentleşme hızının artmasında etkili olmaktadır (Şahin, 2013:78).

1.3. KENTLEŞMENİN ORTAYA ÇIKARDIĞI TEMEL SORUNLAR

Yaşam alanlarının artması, daha az enerji kullanımından daha fazla verim alınması, çevre dostu enerji kaynaklarının kullanılması yoluyla enerjide etkinliğin sağlanması, iş olanakları, ürün ve hizmet zenginliği, yaşamı kolaylaştıracak altyapı-üstyapı hizmetlerinin önem kazanması ve atıkların dönüşümü ile ulusal kaynak israfının önüne geçilmesi kentleşmenin olumlu etkileri olarak görülmektedir (Kaya, 2004:104).

Tüm bu olumlu etkilerin yanında, kentleşmenin beraberinde getirdiği birtakım sorunlar da mevcuttur. Örneğin kırsal yerleşimlerden kentlere doğru göçün

hızlı bir şekilde gerçekleşmesiyle kentlerde oluşan yoğun nüfus artışıyla insanların barınma ihtiyacı sorunu ortaya çıkmaktadır. Maddi imkânların da elverişsiz oluşu insanları devlete veya özel mülkiyete ait belirli bölgelerde hukuk dışı/illegal yapılar yapıp oralarda yaşamaya itmektedir.

Az gelişmiş ülkelerde kentleşmenin sanayileşmeye göre daha hızlı artması plansız kentleşmeyi ortaya çıkarmaktadır. Herhangi bir projesi ve ruhsatı olmayan veya izin verilen projeye aykırı yapılan binalar, diğer binalara zarar verecek şekilde yapılan ve yeterli sokak boşluğu bırakmayan binalar, altyapısı, içme-kullanma suyu ve gider tesisatı olmayan binalar, dış cephe olarak eksik ve kötü görünüme sahip binalar plansız kentleşme olarak tanımlanabilir. Bu tanımdan hareketle plansız kentleşme ile gecekondulaşmanın farklı kavramlar olduğu da ortaya çıkmaktadır. Plansız kentleşme, gecekonduları da içine alan, kent mevzuatına aykırı olarak projesiz ve kaçak yapıların tümünü kapsayan bir kavramdır (Kayan, 2012:41).

Plansız kentleşme (Kaya, 2004:108-109);

- Verimli tarım arazilerinin yok oluşunu hızlandırmakta,
- Doğal ve tarihi alanlar ile kamuya açık alanların işgal edilmesiyle kent halkına bu bölgelerde zorluklar yaşatmakta,
- Kamu hizmetlerinin sağlanmasında maliyetleri artırmakta,
- Hukuksuzluk ortamının oluşmasına neden olmakta ve
- Gelecek kuşaklara daha sağlıklı bir kent ve çevre bırakmayı amaçlayan sürdürülebilir kent olgusunu engellemektedir.

Kentlere doğru gelen yoğun nüfus ile birlikte gerçekleşen hızlı kentleşme ekonomik yönden işsizlik sorununu ortaya çıkarmaktadır. Kırsal yaşamda genelde tarımsal işlerde çalışan insanlar belirli itici ve çekici nedenlerden dolayı kentlere göç ettiklerinde, kentlerin uzmanlık ve nitelik isteyen iş kolları arasında kendine uygun bir yer bulamamaktadır. Kente özgü işlerde bir ehliyete sahip olmayan insanlar, düzenli bir iş yerine marjinal ve günü birlik işlerde çalışmaktadırlar. Bu durum da aile içi ve çevresel anlaşmazlıklara, ailelerin dağılmasına, hırsızlık, cinayet vb. gibi olaylara neden olabilmektedir. Kentleşmenin bir diğer sonucu da bazı sosyal problemlerin ortaya çıkmasıdır. Kırsal alanda dayanışma içerisinde samimi ve sıcak ilişkilerin hâkimiyetinden kentlerdeki rekabet ortamına geçiş insanı toplum içerisinde

yalnızlaştırmaktadır. Kente göç ile birlikte yaşam koşullarının değişmesi, çevre ve toplum değişikliği ile eğitim-kültür farklılığı beraberinde bir uyum sorununu da getirmektedir. Uyum sorunu ve yalnızlaşma, içinde bulunulan çevreye karşı yabancılaşmaya da neden olmaktadır. Tüm bu olumsuz durumları yüklenen birey yaşadığı çıkmazdan kurtulmak ve ekonomik durumunu düzeltmek adına kanuna aykırı ve toplumsal açıdan zararlı olabilecek çeşitli eylem ve davranışlara başvurabilmektedir. En nihayetinde bu olumsuzlukların ardından toplumsal suç ve şiddet olayları gelmektedir (Yıldırım, 2004:70-87).

Ruşen Keleş'e göre kentleşmenin temel sorunları, eğitimde, sağlıkta, ulaşım ve altyapı gibi belediye hizmetlerinde kentlerin içerisindeki dengesizliklerin artması, kentleşmenin belirli bölgelerde veya şehirlerde daha fazla olması ile beraber hizmetlere ve ihtiyaçlara o bölgelerde diğerlerine nazaran daha kolay erişilmesinden kaynaklanan bölgeler arası ve şehirler arası dengesizliklerin oluşması ve kırsal yerleşimlerden kentlere doğru göçün ardından kır ve kent arası yaşam standartları farkının artmasıdır. Bunların yanında kentlerin doğal ve kültürel değerlerinin zarar görmesi, yeşil alan, park ve bahçelerin yok olması ve çevrenin kirlenmesi de kentleşmenin getirdiği diğer sorunlardandır (Keleş, 1983:43-44).

Kentleşme bazı çevresel sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu sorunlar (Kaya, 2004:104-105);

- Yoğun nüfusun ihtiyaç duyduğu ısınma, ulaşım vs. gibi ihtiyaçlardan kaynaklanan hava kirliliği,
- Yapılan yerleşim yerleri ile tarıma elverişli toprakların giderek azalması,
- Kentlerdeki fazla su tüketiminden dolayı su kaynaklarının azalması,
- Kentlerdeki aşırı nüfusun beraberinde getirdiği su kirliliği ve
- Kentleşme ile birlikte artan betonlaşmanın kentlerdeki iklim dengesinin bozulmasına ve kentlerde aşırı ısınmaya neden olmasıdır.

Ida Susser'a göre kentleşmenin sorunu, ekonomik büyüme olmaksızın kentleşmenin artması ve bu durumun da tüm dünyada hız kazanmasıdır. Yani düzenli ve planlı bir ekonomik gelişmeye sahip olamayan az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerin sorunu olarak görülen kentleşme, tüm dünyaya yayılmakta ve dünyanın

ritmini de değiştirmektedir. Bu durum da ülkeler ve insanlar için bir sorun teşkil etmektedir (Ertan, 2014:17).

1.4. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA

Dünya nüfusundaki ani artış ve bunun sonucunda gerçekleşen hızlı kentleşme süreci, kentlerin kendi kendine yetemez hale gelmesine neden olmuştur. Bu kapsamda çevresel, sosyal ve ekonomik olarak kentlerin sağlıklı bir şekilde gelecek kuşaklara aktarılması adına sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma fikirleri geliştirilmiştir.

1.4.1. Sürdürülebilirlik

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra devletler, kalkınmada temel araç olarak gördükleri sanayileşmeye ciddi derecede önem vermişlerdir. Sanayileşme ile birlikte daha fazla mal ve hizmet anlayışı ile kalkınma standartlarının yükseltilmesi amacı sınırsız ve plansız bir tüketime neden olmaktadır ve devam eden bu tüketim de evre ve kaynakların gelecek kuşaklara aktarılması konusunda önemli ölçüde tehlike oluşturmaktadır (Tıraş, 2012:58-59).

Sanayileşmenin yanında kırsal yerleşimlerden kentlere doğru yoğun g ile meydana gelen hızlı kentleşme de her açıdan aşırı bir tüketim sorununu ortaya çıkarmaktadır. Ekonomi bakımından yaşanan gelişmeler çevreyi ve kaynakları göz ardı eden bir anlayış ile süregelmiştir. Ancak hem evre hem de kaynaklar bakımından yenilenemez hale gelen dünyada bu kaynakları gelecek kuşaklara aktarmayı amaçlayan ve doğadaki diğer canlıların da yaşam hakkının olduğunu gözeten bir değişim süreci başlamıştır.

Günümüzde dünyayı mekanik bir şekilde ve hiç tkenmeyecekmiş gibi tasarlayan görüşün bir sonucu olarak ekonomik kalkınmada doğal kaynakların ve çevresel kullanımların savurganlığı ile çevreyi dikkate almayacak şekilde daha fazla yararlanma arzusu çevrenin kirlenmesine ve çevreyle ilgili çeşitli sorunlara yol açmaktadır. Bu durum günümüzün ekonomik büyümesi olarak görülse de gelecek kuşaklar açısından ciddi risklere yol açabilecek politikalar (Marshall, 1999:706).

Dünyanın nüfusunun artmasıyla beraber nüfus yoğunluğunun büyük bölümünü barındıran kentler, içerisinde yeraltı-yerüstü kaynakları ile evre ve bu çevrede yaşayan varlıkların bulunduğu bir yaşam alanı haline gelmiştir. Sanayileşme

ve aşırı nüfus artışı ile beraber kaynakların aşırı tüketilmesi ve çevresel bozulma karşı konulamaz bir hal alıp evrensel bir boyuta ulaşmıştır. Bu ciddi sorunların düzeltilmesi, küresel bir farkındalık oluşturulması ve kaynakların gelecek kuşaklara kullanılabilir şekilde aktarılması amacıyla çeşitli çözüm yolları ortaya atılmıştır. Bu çözüm yollarından birisi de çevresel kaynakların kullanımında ve kalkınmada “sürdürülebilirlik” anlayışıdır (Altuntaş, 2012:136).

Sürdürülebilirlik bir tanıma göre, sabit yaşam kalitesi çizgisini koruyarak, tüketim toplumu yerine küresel bir dayanışma ve sorumluluk bilinci içerisinde çevresel, toplumsal ve ekonomik çözümleri hedefleyen bir düşünce tarzıdır (Özmehmet, 2008:1855). Diğer bir tanıma göre sürdürülebilirlik, çevresel atık ve kirliliği önleme çabasında, doğal kaynakları koruyan ve aynı zamanda yardımlaşmayı ön plana çıkarıp ülkeler arası gelişmişlik düzey farklarını azaltmayı amaçlayarak yoksulluğu engellemek hedefi de olan çok boyutlu bir kavramdır (Hoşkara, 2007:8-9).

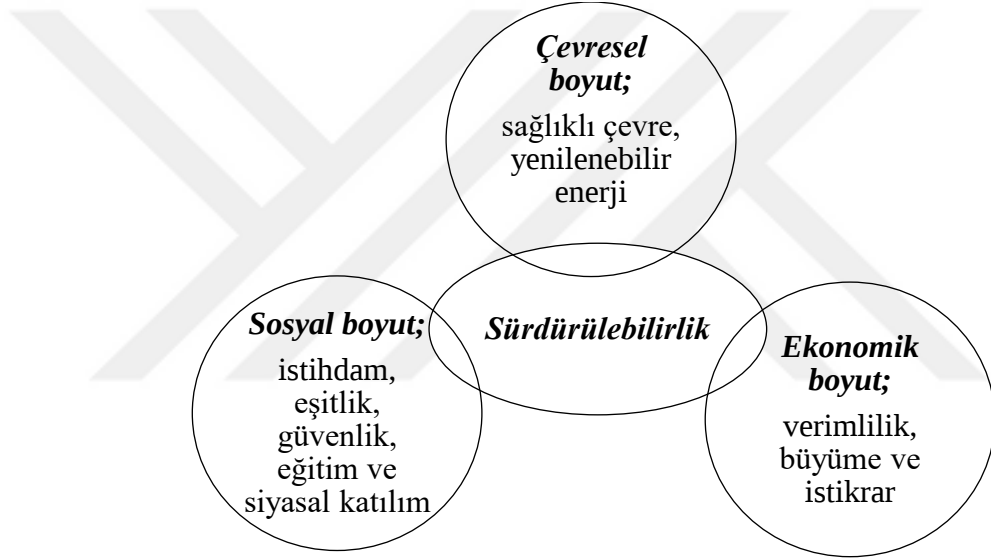
Ruşen Keleş’in Kentbilim Terimleri Sözlüğü’nde sürdürülebilirlik, çevre değerlerinin ve doğal kaynakların savurganlığa yol açmayacak biçimde akılcı yöntemlerle bugünkü ve gelecek kuşakların hak ve yararları da göz önünde bulundurularak kullanılması ilkesinden hareketle, ekonomik gelişmenin sağlanmasını amaçlayan dünya görüşü olarak tanımlanmıştır (Keleş, 1998:112).

Genel olarak tanımlamak gerekirse sürdürülebilirlik, dünya üzerindeki tüm kaynakların, toplumun her kesiminin desteği ve sorumluluk bilinciyle, çevrenin göz ardı edildiği bir biçimde harcanmasının önüne geçilmesi ve bu kaynaklar üzerinde verimliliğin devamlılığı sağlanarak planlı ve çevreye duyarlı bir anlayışla gelecek kuşaklara aktarılmasıdır.

Sürdürülebilirliğin ekonomik, çevresel ve sosyal olmak üzere üç boyutu vardır. Ekonomik sürdürülebilirlik, üretimlerde kaynak kullanımları üzerinde önem teşkil etmektedir. Ekonomik olarak sürdürülebilir bir sistemin oluşması, üretilen mal ve hizmetlerde yenilenebilirliğin sağlanması ile bugün üretilen malların gelecekte de üretilmesi, kontrollü borçlanma ve tarımda verimliliği azaltacak yaklaşımlardan kaçınılması ile mümkün olmaktadır (Ekincek, 2014:50).

Çevresel sürdürülebilirlik, doğal kaynakların kendini yenileyebilmesine olanak sağlanması anlamına gelmektedir. Bunun yanı sıra hava, su ve toprak kirliliğinin en aza düşürülmesi ile orada yaşayan canlıların korunması, biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliği ve kaynakların gelecek kuşaklara da miras kalabilecek şekilde korunması ve değerlendirilmesi anlamına gelmektedir (Keskin, 2010:13). Sosyal sürdürülebilirlik ise, temel yaşam standartlarının korunmasının yanında küresel ölçekte insan hakları, kadın-erkek eşitliği, eğitim, sağlık ve diğer sosyal konulara ulaşılabilirlik bakımından sürdürülebilirliği sağlamaktır (Şahin ve Kutlu, 2014:56).

Şekil 1. Sürdürülebilirliğin Boyutları

Kaynak: Soubbotina, T.P., 2004:10

1.4.2. Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma Politikalarının Uluslararası Serüveni

Çevre sorunlarının uluslararası boyutta ele alınması ilk olarak 1972 yılında düzenlenen Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı ve onun sonucunda benimsenen Stockholm Bildirisi'nde gerçekleşmiştir. Bildiride insanların, kirlilikten arındırılmış ve insan sağlığına tehlike arz etmeyecek bir çevrede yaşama hakları olduğu vurgulanmıştır (Güneş, 2014:51). Bildirinin ilk maddelerinde şu ifadeler yer almaktadır: "...bilim ve teknolojinin gelişmesi insanın çevre üzerindeki gücünü artırdı. Çevrenin hem doğal hem de beşeri olarak iki yönü de insanın refahı için gereklidir. Refah için gerekli olan insan çevresinin korunması ve iyileştirilmesi dünyanın ve tüm hükümetlerin görevidir..." (United Nations, 1972:3).

Sürdürülebilirlik kavramı da geniş bir çerçevede ilk kez Dünya ve Çevre Komisyonu tarafından 1987 yılında yayınlanan Ortak Geleceğimiz (Brundtland) Raporu'nda yer almıştır. Rapora göre sürdürülebilirlik, gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılama olanaklarını göz ardı etmeden, günümüz ihtiyaçlarını karşılayan bir kalkınma anlayışıdır. Sürdürülebilir kalkınma olgusu, gelir ve yaşam standartları bakımından belirli bir seviyenin altında kalan insanları kapsayan ve bu insanların yaşam kalitelerinin artırılması amaçlayan ihtiyaçlar kavramı ile devletlerin çevre üzerinde yapmış oldukları faaliyetlerin sınırlandırılması yoluyla çevre ve kaynakların gelecek kuşaklara aktarılması olmak üzere iki temel hedef üzerinde durmaktadır (WCED, 1987:27).

Sürdürülebilirlik kavramının küresel politika haline gelmesinde önemli rol oynayan bir diğer aşama da 1992 yılında Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde düzenlenen Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma (Rio) Konferansı'dır. Konferansta, sürdürülebilir kalkınmanın yaşamın her alanında ön plana çıkması ve tüm insanlığın ortak hedefi olması gerektiği vurgulanmıştır. Rio Konferansı'nın en önemli sonucu sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasına yönelik oluşturulan Gündem 21 Eylem Planı'dır. Gündem 21 Eylem Planı ile, çevresel sorunlara çözüm arayışı ile beraber, gelecekteki tehlikelere karşı da hazırlanmak, çevresel sorunların çözümünde ulusal yönetim birimlerinin yanında halkın katılımı ve hükümet dışı kuruluşların da etkin bir şekilde rol almasını sağlamak, gelişmekte olan ülkelerde sürdürülebilir kalkınma için uluslararası işbirliği oluşturmak, çölleşme ve kuraklıkla mücadele etmek, sürdürülebilir tarımın yanında biyolojik çeşitliliğin korunmasını sağlamak ve katı atık sorununu çözmek gibi hedefler üzerinde durulmuştur (BM Çevre ve Kalkınma Konferansı, 1992:1-10).

Rio Konferansı'ndan sekiz yıl sonra 2000 yılının Eylül ayında Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan'ın önerisiyle New York'ta Binyıl Zirvesi düzenlenmiştir. Zirvede, özgürlük, eşitlik, barış, insan hakları, demokrasi, güvenlik, yoksulluk, açlık ve hastalıklarla mücadele kavramlarına yapılan atıfların yanı sıra sürdürülebilir olmayan üretim ve tüketim kalıplarının değiştirilmesi ile çevre ve kaynakların korunarak gelecek kuşaklara aktarılması gerekliliği belirtilmiştir. (United Nations, 2000:1-9).

Binyıl Zirvesi sonucunda 2015 yılına kadar gerçekleştirilmesi planlanan Binyıl Kalkınma Hedefleri ortaya konulmuştur. Bu hedefler (www.undp.org, E.T. 26.09.2017);

1. Aşırı yoksulluğu ve açlığı ortadan kaldırmak,
2. Evrensel ilköğretimin sağlanması,
3. Cinsiyet eşitliğini desteklemek ve kadınları güçlendirmek,
4. Çocuk ölümlerinin azaltılması,
5. Anne sağlığının iyileştirilmesi,
6. AIDS/HIV, sıtma ve diğer hastalıklarla mücadele,
7. Çevresel sürdürülebilirliği sağlamak ve
8. Kalkınma için küresel bir ortaklık kurmaktır.

Sürdürülebilir kalkınma ile ilgili olarak 2002 yılında Güney Afrika'nın Johannesburg kentinde Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi düzenlenmiştir. Rio konferansından on yıl sonra gerçekleştiği için Rio+10 olarak da ifade edilen zirvede, biyolojik çeşitliliğin korunması, enerji kullanımında adalet, enerjide fosil yakıtlarının kullanımı yerine çevreye dost kaynakların kullanılması, sivil toplum ve özel sektörde duyarlılık ve sorumluluk bilincinin geliştirilmesi kararları alınmıştır (Bozlağan, 2004:1024-1025).

2012 yılında Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde, 1992 yılında düzenlenen Rio Konferansı ve 2002 yılında düzenlenen Rio+10 Zirvesi kapsamında alınan ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan sürdürülebilir kalkınmaya yönelik taahhütlerin yinelenildiği ve yenilendiği Rio+20 Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı gerçekleştirilmiştir. Konferans sonucunda yoksulluğun ortadan kaldırılması, adil ve eşit bir dünya görüşü, kaliteli yaşam, özgürlük, insan hakları, hukukun üstünlüğü, demokrasi gibi kavramların geliştirilmesi ve sürdürülebilir üretim ve tüketim modellerinin teşvik edilmesi yoluyla çevrenin ve kaynakların gelecek kuşaklara aktarılması taahhütleri yinelenmiştir (www.tr.undp.org, E.T. 10.06.2018).

2015 yılında Birleşmiş Milletler tarafından yoksulluğu sona erdirmek, çevre ve kaynakları korumak, iklim değişikliği, ekonomik eşitsizlik, barış ve adalet gibi kavramları içinde barındırarak küresel çapta çevresel, siyasi, ekonomik sorunları ele

alan ve 2030 yılına kadar gerçekleştirilmesi planlanan hedefler oluşturulmuştur. Bu hedefler (www.undp.org, E.T. 06.10.2017);

1. Her türlü yoksulluğu, nerede olursa olsun sona erdirmek,
2. Açlığı bitirmek, gıda güvenliğini sağlamak, beslenme imkânlarını geliştirmek ve sürdürülebilir tarımı desteklemek,
3. İnsanların sağlıklı bir yaşam sürdürmelerini ve herkesin her yaşta refahını sağlamak,
4. Herkesi kapsayan ve herkese eşit derecede kaliteli eğitim sağlamak ve herkese yaşam boyu eğitim imkânı tanımak,
5. Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak, kadınların ve kız çocuklarının toplumsal konumlarını güçlendirmek,
6. Herkesin suya ve sıhhi koşullara erişebilmesini sağlamak ve sürdürülebilir yönetimi güvence altına almak,
7. Herkes için erişilebilir, güvenilir ve sürdürülebilir enerji sağlamak,
8. Sürdürülebilir ve kapsayıcı bir ekonomik kalkınmayı sağlamak, tam istihdam ve insan onuruna yakışır işleri oluşturmak,
9. Dayanıklı altyapı oluşturmak, sürdürülebilir ve kapsayıcı sanayileşmeyi teşvik etmek,
10. Ülkelerin kendi içindeki ve ülkeler arasındaki eşitsizlikleri azaltmak,
11. Kentleri ve yerleşim yerlerini herkesi kapsayan, güvenli, güçlü ve sürdürülebilir kılmak,
12. Sürdürülebilir tüketim ve üretimi sağlamak,
13. İklim değişikliği ile mücadele için acil olarak adım atmak,
14. Okyanuslar, denizler ve su kaynaklarını sürdürülebilir kalkınma için korumak ve sürdürülebilir şekilde kullanmak,
15. Kırsal ekosistemleri korumak ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak, çölleşme ile mücadele etmek, ormanların sürdürülebilir kullanımını sağlamak, toprakların verimli kullanılmasını sağlamak ve biyoçeşitliliği korumak,
16. Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kimseyi dışarıda bırakmayan toplumları oluşturmak, herkesi kapsayan adaleti sağlamak ve hesap verebilir kurumları inşa etmek ve

17. Sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığın uygulama araçlarını güçlendirmek ve küresel çapta ortaklığı yeniden canlandırmaktır.

Tablo 1. Sürdürülebilir Kalkınmanın Detaylı Tarihsel Kronolojisi

1972	Roma Kulübü adlı topluluğun yayınladığı Büyümenin Sınırları raporunda sürdürülebilirlik düşüncesinin gerekliliğine ve önemine ilk kez değinilmiştir.
1972	Birleşmiş Milletler tarafından çevresel sorunların uluslararası boyuta taşındığı Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı yapılmış ve onun bir sonucu olan Stockholm Bildirisi yayınlanmıştır.
1976	Artan nüfus ve hızla gelişen dünyada konut sorunlarının ele alındığı Birleşmiş Milletler Habitat I Konferansı düzenlenmiştir
1982	Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından doğal kaynakların korunmasına yönelik genel hükümleri vurgulayan Dünya Doğa Şartı Belgesi yayınlanmıştır (Pallemaerts, 1993:615).
1987	Ortak Geleceğimiz (Brundtland) Raporu'nda sürdürülebilirliğin geniş çerçevede tanımı yapılarak, gelecek kuşakların da dikkate alınması belirtilmiştir.
1992	Rio de Janeiro'da düzenlenen konferansta, sürdürülebilir gelişmenin insanlığın ortak hedefi olduğunun altı çizilmiştir.
1996	İstanbul'da düzenlenen, Habitat II Konferansı'nda sürdürülebilir gelişme için aktif katılımın önemi üzerinde durulmuştur.
1997	Kyoto'da düzenlenen Birleşmiş Milletler İklimsel Değişim Çerçeve Konvansiyonu Konferansı'ndan sonra imzalanan Kyoto Protokolü'nde gelişmiş ülkelerin iklim değişikliğine karşı alması gereken önlemler küresel düzeyde belirlenmiştir (Işıkcevhahir, 2017:55).
2000	Birleşmiş Milletler Binyıl Bildirgesi imzalanmıştır. Sürdürülebilirliğin önemi vurgulanarak Binyıl Kalkınma Hedefleri oluşturulmuştur.
2002	Johannesburg'da Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi düzenlenmiştir. Rio+10 olarak da bilinen zirvede çevreyi göz ardı etmeyen kaynakların kullanılması ve sorumluluk bilincinin geliştirilmesi görüşülmüştür.
2012	Sürdürülebilir kalkınma için evrensel hedefler sunan Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (Rio+20) düzenlenmiştir.
2015	Birleşmiş Milletler tarafından 2030 yılına kadar gerçekleştirilmesi planlanan, sürdürülebilir üretim ve tüketim modelleri, iklim değişikliği, yoksulluk, güvenlik, eşitlik ve adalet gibi kavramları içeren 17 sürdürülebilir kalkınma hedefi oluşturulmuştur.
2015	Paris İklim Değişikliği Konferansı'nda iklim değişikliği tehdidine karşı etkin müdahalede bulunmak, bu tehditte etkilenen ülkelerin sorunlarını en aza indirmek ve iklim değişikliğinin insanlığın ortak kaygısı olduğunun altı çizilerek etkili eğitimin ve toplumun katılımının önemi vurgulanmıştır.
2016	Ekvador'un başkenti Quito'da gerçekleştirilen Habitat III Konferansı'nda sürdürülebilir kentsel kalkınma için yeni bir politik bağlılığın sağlanması, yoksulluğun önüne geçilmesi ve küresel açıdan gerçekleşen yeni sorunların ele alınması planlanmıştır (habitat.csb.gov.tr, E.T. 20.10.2017).

Kaynak: Keskin, 2010:8-9; Erdinç, 2016:42.

2. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENT VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra nüfusun hızla artması ve bu nüfusun da şehirlerde yoğunlaşması ile beraber şehirlerde hızlı ve plansız bir yapılaşma sorunu, çevreyi ve kaynakları dikkate almayan bir tüketim anlayışı ve bu anlayışın bir çıktısı olan atık problemi ile hava, su ve toprak kirliliği sorunları da giderek artmıştır. Tüm bu sorunlar da kentleri kendine yetemez hale getirmiştir. Kentlerin bu durumdan kurtulabilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması adına da uzun soluklu çözüm politikaları zorunlu hale gelmiştir.

Dünya genelinde kentlerin, içerisinde yaşayan insanlara yaşam kalitesi sunması bağlamında hedeflediği amaçlarını karşılamak için yapılan aşırı kaynak tüketimi nedeniyle dünya üzerindeki kaynakların yarısından fazlasının tükendiği ileri sürülmektedir. Kentlerin kaynak tüketiminde merkez konumda olması nedeni ile çevresel ve toplumsal sorunların buralarda yoğunlaşması, kentlerde sürdürülebilirlik düşüncesinin hayata geçirilmesini ön plana çıkarmıştır (Uslu, akt. Keskin, 2010:17).

Sürdürülebilirlik kavramından sürdürülebilir kentleşmeye uzanan süreçte vurgulanan temel unsurlar (Işıkcevhahir, 2017:80-81);

- Kentlerin doğal çevresinin korunması ve doğal kaynak kullanımında sürdürülebilirlik,
- Kentlerin sürdürülebilirliği adına toplumun her kesiminin etkin katılımı,
- Çevreyi göz ardı etmeyecek biçimde bir ekonomik kalkınma,
- Toprak kullanımında hassasiyet,
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının teşvik edilmesi,
- Tarihi ve kültürel alanların korunması ve
- Sürdürülebilir kentleşmenin önemini vurgulayan eğitim ve bilgilendirme çalışmalarıdır.

Sürdürülebilir kent, içerisinde yaşayan topluma yüksek yaşam kalitesi sunmasının yanı sıra, kaynakları, doğal çevreyi, tarihi ve kültürel mirası gelecek kuşaklara da aktaracak şekilde kullanan bir bütündür (Sipahi, 2016:789). Bir başka tanıma göre sürdürülebilir kent, çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlar arası ilişkiyi gözetken, çevresel değerler ve doğal kaynakların korunduğu, bölgeler arası gelişmişlik

düzeyi farklarının önleildiği ve kentteki refah seviyesinin artırıldığı yerlerdir (Şahin, 2013:24).

Sürdürülebilir kentleşme, kentleşme süreci boyunca insanların temel ihtiyaçlarını yerine getirme ve bunu gerçekleştirirken çevresel kirliliği en aza indirme, kaynakları en etkili ve tasarruflu bir şekilde gelecek kuşakları ve diğer bitki ve hayvan türlerini de göz ardı etmeyecek şekilde kullanarak kentin yaşanılabilir bir bölge olarak gelişimidir (Tunçer, 2016:1273).

Daha geniş bir tanımlamayla sürdürülebilir kentler, doğal kaynakların kullanımında savurganlığın engellendiği, biyolojik çeşitliliğin sağlandığı, toprak kullanımında arazinin parçalanarak yok olmasının önüne geçildiği, tarihi ve kültürel alanların korunduğu yerler olarak tanımlanabilir. Ayrıca sürdürülebilir kentler, çevre ve kaynakların gelecek kuşaklara sürdürülebilir bir şekilde aktarılması ile kent ekonomisinde ve yaşam kalitesinde istikrarın sağlandığı, toplumsal konulara duyarlı bölgelerdir (Haştemoğlu, 2006:27).

Bu tanımlardan hareketle sürdürülebilir kentleşmenin üç önemli unsurunun ön plana çıktığını ifade etmek mümkündür. Bu unsurlar (Bayram, 2001:256);

1. Kentlerde gerçekleşen, çevreyi ve doğal kaynakları göz ardı eden üretim ve tüketim anlayışının önüne geçilmesi,
2. Kentlerin kendi kendilerine yetebilmeleri ile çevre ve kaynakların gelecek kuşaklara aktarılabilmesi ve
3. Kentlerde yaşayan insanların kentsel yaşam kalitelerinin belirli bir düzeye getirilmesidir.

2.1. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME PLANLARI

Ekonominin ve teknolojinin sürekli bir değişim ve gelişim halinde olması, içerisinde bulundukları kentleri de durağanlıktan çıkararak hareketli bir yapıya sürüklemektedir. Kentlerin bu gelişim ve hareket karşısında, çevre ve insan odaklı anlayışla daha sağlıklı bir büyüme gerçekleştirerek gelecek kuşaklara sürdürülebilir şekilde aktarılmasını sağlayacak kent planlaması için dört model ortaya konulmuştur. Bu modeller;

- Dışa bağımlı kentler,

- Kompakt kentler,
- Kendi kendine yeten kentler ve
- Adil paylaşımcı kentlerdir.

Dışa bağımlı kentler, ekonomik kalkınma ve evrensel pazar ekseninde doğanın da bir bedeli vardır düşüncesinde gelişen kentlerdir.

Kompakt kentler, ekonomik olarak dışa bağımlılığı azaltma hedefinde olan, halk katılımını önemseyen, çevre ve doğal kaynakların korunduğu kentlerdir.

Kendi kendine yeten kentler, ekonomik kalkınmada çevreye duyarlı politikalar izleyen, yenilenebilir teknolojileri ön plana çıkaran ve katılımcı yapıya sahip olan kentlerdir.

Adil paylaşımcı kentler, ekonomik olarak lider bir büyüme anlayışını hedefleyen ve devletin kapsamlı etkisinin olduğu kentlerdir.

Buradan hareketle sürdürülebilirlik düşüncesi açısından ekonomik, sosyal ve kültürel boyutları içinde barındıran, çevreyi ve doğal kaynakları göz ardı etmeyen ve gelecek kuşaklara aktarmayı hedefleyen düşüncede gelişen en ideal kent modelleri “kompakt kentler” ve “kendi kendine yeten kentler” olarak ifade edilebilir (Aydoğan, 2015:18; Işıkecevahir, 2017:82-83). Sürdürülebilir kentleşme planları, iletişim ve ulaşım olanaklarını geliştiren, çevreye dost üretim ve tüketim modelleriyle kaynakların gelecek kuşaklara aktarılmasını, eşit, adil ve katılımcı bir yapıda kentsel yaşam kalitesinin artırılmasını ve kültürel mirasının korunmasını sağlayarak kentsel kimliğin yok olmasının önüne geçilmesini hedefleyen kentler oluşturmaya yönelik planlar olarak tanımlanabilir (Özcan, 2016:12).

2.2. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞMENİN HEDEFLERİ

Bir kentin sürdürülebilir olarak gelişmesindeki temel hedefler şunlardır (Tosun, 2013:107; Keskin, 2010:24-25):

- Yaşam kalitesi istikrarının sağlanması ve yoksulluğun engellenmesi,
- Doğal kaynaklar ve biyolojik çeşitliliğin korunması ile gelecek kuşakların bu haklardan mahrum bırakılmaması,
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılmasının teşvik edilmesi ile tükenebilir kaynaklar üzerindeki baskı ve israfın önüne geçilmesi,

- Planlı bir kentleşme anlayışının oluşturulması ile arazi kullanımında verimliliğin sağlanması,
- Hava, su ve toprak kirliliğinin önlenmesi,
- Atık yönetiminde geri dönüşüm anlayışının yaygınlaştırılması,
- Kontrollü nüfus artışının sağlanması ve kendi kendine yetebilen şehirler oluşturulması,
- Toplumun sürdürülebilirlik konusunda bilinçlendirilmesi ve katılımının sağlanması,
- Sürdürülebilirliği temel alan teknolojilerin geliştirilmesidir.

Bu hedefler doğrultusunda sürdürülebilir olarak değişen ve gelişen bir kent; ekonomik, çevresel, kültürel ve yönetim açısından değerlendirildiğinde aşağıdaki biçimlerde ortaya çıkmaktadır (Altuntaş, 2012:144-145):

- **Ekonomik açıdan,** daha az enerji kullanımı sağlayan, planlı ve kontrollü bir kalkınma ve kentleşmeye önem gösteren, geri dönüşümün yaygın olduğu, motorlu taşıt kullanımını en aza indirerek hem tasarrufun yapıldığı hem de atmosfere salınan zararlı gazların en aza indirildiği, çevreye dayalı üretimin yapıldığı kentler,
- **Çevresel açıdan,** yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanıldığı, doğayı ve kaynakları göz ardı etmeyen sağlıklı bir çevre anlayışının geliştirildiği, çevresel bir planlama politikasının oluşturulduğu, hava, su ve toprak kirliliğinin en aza indirildiği kentler,
- **Kültürel ve yönetsel açıdan,** bireyler arası iletişimin güçlü olduğu, işbölümünün yerleştiği, sınıflar arası eşitsizliğin önüne geçildiği, yaşam standardı kalitesinin sağlandığı, toplumun tüm kesiminin etkin katılımının olduğu, eğitimde sürdürülebilirlik bilincinin aktarıldığı, halka yakın ve kenti benimseyen yönetimlerin oluşturulduğu kentlerdir.

2.3. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME VE KATILIM

Sürdürülebilir kentleşme, kentsel gelişme ile karşılıklı ilişki içerisinde bulunan çevresel, sosyal ve ekonomik unsurları içinde barındıran bir kavramdır. Bu unsurlar kentte yaşayan herkesi kapsadığından dolayı kentin geleceğinin toplumun

tüm kesimlerinin katılımı ile gerçekleşmesi gerekmektedir (Keskin, 2012:85). Sürdürülebilir kalkınmanın geniş çerçevede tanımının yapıldığı Ortak Geleceğimiz (Brundlant) Raporu'nda (1987) katılımın gerekliliğine şu ifadelerle temas edilmiştir (WCED, 1987:35):

“Kanun tek başına ortak çıkarları uygulayamaz. İlke olarak, çevreyi etkileyen kararlara daha fazla halk katılımını gerektiren topluluk bilgisi ve desteğine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca vatandaşların girişimlerinin teşvik edilmesi, insan örgütlerinin güçlendirilmesi ve yerel demokrasinin güçlendirilmesi önem teşkil etmektedir.”

Uluslararası düzeyde katılımın en yüksek olduğu Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma (Rio) Konferansı'nda da (1992) katılımın önemi şöyle vurgulanmıştır (BM Çevre ve Kalkınma Konferansı, 1992:6):

“Çevresel konular her düzeyde ilgililerin katılımını gerektirir. Ulusal düzeyde bireyler kamu otoritelerinin elinde bulunan, yerleşimlerdeki sağlığa zararlı maddeler ve faaliyetler de dâhil olmak üzere çevre ile ilgili bilgilere erişme ve karar verme süreçlerine katılabilme fırsatlarına sahip bulunmalıdır. Ülkeler geniş bir biçimde bilgi sağlayarak kamu duyarlılığını ve katılımını teşvik etmeli ve kolaylaştırmalıdır.”

Sürdürülebilir kentleşme sürecinde, kent politikalarının tüm aşamalarında yerel halkın, özel sektörün, kamu sektörünün ve sivil toplum kuruluşlarının etkin katılımı politikaları daha işlevsel hale getirmektedir. Bu sayede politikalar, daha hızlı benimsenmekte ve çözüm odaklı uygulamalar haline gelmektedir (Tosun, 2009).

3. SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME ÇABALARINA ÖRNEK BİR DÜŞÜNCE: YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW) HAREKETİ

Gelişen teknolojinin dünyayı küçük bir köy haline getirmesi küreselleşme olgusunu ortaya çıkarmıştır. Küreselleşme bir taraftan beraberinde olumlu etkiler getirirken, diğer taraftan da hızlı ve karşı koyulamaz bir tüketim durumuyla beraber çevresel ve kaynaklı sürdürülebilirliğin göz ardı edilmesi, özgünlük kavramının ve yerel değerlerin zarar görmesi gibi olumsuz etkilere de neden olmaktadır. Bu vesile ile küreselleşmenin zarar verici unsurlarına karşı bünyesinde yerel değerleri barındıran, çevresel, ekonomik ve sosyal olarak sürdürülebilirliği ön plana çıkaran kentlerin oluşturduğu bir sürdürülebilir yerel kalkınma olgusu, yavaş şehir (cittaslow) hareketi ortaya çıkmıştır (Yalçın, A. ve Yalçın, S., 2013:40).

Yavaş şehirler, küreselleşmenin yok ettiği yerel ve özgün kimliklerin yaşatılması bilincinden hareketle kentlerin hızlı değişim süreçlerinin yavaşlatılması

ve kentlerin doğasında var olan özelliklerinin sürdürülebilir olarak korunmasını sağlayan bir kentleşme tasarımıdır (Uslu, akt. Keskin, 2012:86).

Sürdürülebilir kalkınma, çevresel, ekonomik ve sosyal boyutlar arasındaki bağımlı ilişki ile ifade edilmektedir. Yavaş şehir kavramında ise çevre politikaları, altyapı politikaları, yaşam kalitesi politikaları, tarımsal, turistik ve sosyal amaç içeren politikalar kavramın ana ilkelerini oluşturmaktadır (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 06.02.2018). Sürdürülebilirliğin temel amacı üretim ve tüketim sürecinde kaynakların ve doğal çevrenin göz ardı edilmemesi ve gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılmasıdır. Yavaş şehir kriterlerinin de çevre politikaları ile başlaması sürdürülebilirlik ve yavaş şehir arasında bir bağ olduğunu göstermektedir (Keskin, 2012:94).

Yavaş şehirlerin doğayı ve kaynakları göz ardı etmeyen, hava, su ve toprak kirliliğini engelleyen, yenilenebilir enerji kaynaklarını teşvik eden, her türlü atık yönetimini sağlayan ve uluslararası çevresel yönetim politikalarını benimseyen bir anlayışla yönetilmesi sürdürülebilirliğin çevresel boyutunu içeren özelliğidir. Küresel dünyanın dayattığı ekonomik oluşumlara karşı kentin kendine özgü yerel ürünlerini ön plana çıkarması, üreticinin ve ürünlerinin desteklenmesi ise kentin kendi kendine yetmesini sağlayan yani sürdürülebilirliğin ekonomik boyutunu içeren politikalar. Tarihi ve kültürel alanların yeniden kazanılması ve korunması, unutulmaya yüz tutmuş geleneksel zanaatların yeniden işler hale getirilmesi, eğitimde, sağlıkta sağlanan temel yeterlilikler ve karar almada halkın katılımı ise sürdürülebilirliğin sosyal boyutunu içeren politikalar (Ekincek, 2014:54-56).

Ayrıca turizm açısından bakıldığında, bir kentin yavaş şehir seçilmesi, o kente ait değerlerin tanıtımını küresel çapta kolaylaştırdığından, bölgenin turistik potansiyelini artırıcı rol oynayabilir. Bu durum da bölgenin ekonomik olarak sürdürülebilir kalkınma politikalarında olumlu bir yansıma olarak görülebilir (Şahin ve Kutlu, 2014:61). Ancak yavaş şehir üyeliğine kabul edilen bir kentin turizm potansiyelinin artması kentteki nüfusun da artması anlamına geleceğinden, yavaş şehir hareketinin temeli olan yavaşlık felsefesi ile çelişkili bir durum olduğu da söylenebilir.

Bu olumlu ilişkilere rağmen, sürdürülebilirlik ve yavaş şehir arasında farklılıklar da görülmektedir. İlk olarak ilkesel öncelikler bakımından çevresel politikalar iki kavramda da ilk sıraları alsa da yavaş şehir açısından öncelik insana dayalıdır ve insan ile çevreyi koruma odaklıdır. Sürdürülebilirlik ise önceliğini çevreye vermekte ve çevre odaklı bir anlayış ile insanı koruma hedefini gözetmektedir. Diğer bir farklılık ise zamansal hedef açısındandır. Sürdürülebilirlik gelecek odaklı bir hedef içerirken, yavaş şehir içinde yaşanan zaman odaklı bir hedef içermektedir (Kamp vd., 2003; Üçer, 2009:21-22). Bir başka düşünce ile yavaş şehir hareketi, kentteki insanların yaşam standartlarını yani kentsel yaşam kalitelerini artırmaya çalışmaktadır (Keskin, 2012:94).

İKİNCİ BÖLÜM

YAVAŞ ŞEHİRLER VE KENTSEL YAŞAM KALİTESİ

Kırsal yerleşimlerden kentlere doğru gerçekleşen göçün 1950'lerden itibaren hızla artmaya başlaması sonucunda kentlerde oluşan yoğun nüfus ve teknolojinin gelişmesi ile birlikte sınırların ortadan kalkması dünyada küreselleşme kavramını ortaya çıkarmış, küreselleşme ise üretimde ve tüketimde hız tutkusunu geliştirmiştir. Bu hız tutkusunun çevreyi, kaynakları ve yerel değerleri tahrip etmesi sonucunda sürdürülebilirlik ekseninde alternatif bir düşünce olarak kentsel yaşam kalitesini de artırmayı amaçlayan ve küreselleşme karşıtı bir hareket olan “Yavaş Hareketi” ve bu hareketin kent boyutu olan “Yavaş Şehir (Cittaslow) Hareketi” geliştirilmiştir.

1. KÜRESELLEŞME VE HIZLI YAŞAM İLİŞKİSİ

Her düşünürün kendi görüşleri çerçevesinde değerlendirmesi ve yorumlaması nedeniyle ortak bir tanımlama yapılamayan küreselleşme, kavram olarak ilk kez İngiliz iktisatçı W. Foster'ın 1833'de yazdığı kaynakların dağılımı ve kullanımı konulu makalesinde yer almıştır. Kavram, 1959 yılında ise The Economist dergisinde yer almış ve Garrett Hardin'in 1968 yılında yazdığı kaynakların paylaşımı ve kullanımı konulu çalışma ile de günümüzdeki popüler anlamını kazanmıştır (Karabıçak, 2002:116).

Ulaşım ve teknoloji alanında yaşanan gelişmelerin zaman ve mekân sınırı gibi engelleri ortadan kaldırması, İkinci Dünya Savaşı sonrası liberalleşme hareketleri ile devletler arası ticari kısıtlamaların son bulması, Soğuk Savaş sonrasında ideolojik kutuplaşmanın sona ermesi, özel sektörün üretim ve pazarlama faaliyetlerini geliştiren kitle iletişim araçları ile dünya geneline yayması sonucu tüketici tercihlerinin değişmesi küreselleşmeyi ortaya çıkaran faktörler arasında sıralanmaktadır (www.canaktan.org, E.T. 28.06.2018). Ayrıca Dünya Ticaret Örgütü, çok uluslu şirketler, gönüllü sivil toplum kuruluşları gibi yeni aktörlerin oluşması da küreselleşmenin hızını artıran faktörler arasında yer almaktadır (Elçin, 2012:11).

Zygmunt Bauman küreselleşmeyi, “bazılarına göre onsuz mutlu olamayacağımız şey; bazılarına göre ise mutsuzluğumuzun nedeni. Ancak, herkesin birleştiği nokta, küreselleşmenin hem geri dönüşü olmayan hem de hepimizi aynı

ölçüde etkileyen bir süreç; dünyanın kaçamayacağı kaderi” olarak ifade etmektedir (Bauman, 2010:7).

Küreselleşme Kudret Bülbül’e göre, “siyasetten ekonomiye, spordan sanata, ticaretten kültüre, bireyler, topluluklar, devletler ve uluslararası gittikçe artan etkilenim süreci” olarak ifade edilmektedir (Bülbül, 2009:31). Bu tanımdan hareketle Bülbül, küreselleşmeyi siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel boyutları kapsayan, bütüncül bir şekilde ele almaktadır. Manfred Steger’e göre ise küreselleşme, “dünya ölçeğinde toplumsal olarak karşılıklı bağımlılıkları meydana getiren, çoğaltan, yaygınlaştıran ve yoğunlaştıran toplumsal süreçlerin çok boyutlu kümesi” olarak tanımlanmaktadır (Steger, 2013:31).

Oğul Zengingönül’ün bütüncül bir yaklaşımla ele aldığı tanıma göre küreselleşme, “dünya genelindeki uluslararası, ulusal ve yerel değerlere ait siyasal, ekonomik, sosyo-kültürel ve ekolojik sistemlerin birbirlerinden farkındalıklarının artmasıyla, geçişkenliklerinin ve birbirlerini etkileme güçlerinin arttığı ve küresel çapta oluşan farkındalıklara ait olumlu veya olumsuz gelişmelere bilinçli veya tepkisel cevap verme kültürünün olduğu bir süreç” olarak ifade edilmektedir (Zengingönül, 2005:92).

İletişim, ulaşım ve teknolojiye gelişmeler ile beraber zaman ve mekân sınırının ortadan kalkması, kültürel etkileşim ve erişilebilen ürün çeşitliliği gibi olumlu etkilerinin yanı sıra küreselleşme çeşitli olumsuzluklara da neden olmaktadır. Gelir dağılımındaki eşitsizlikler, yüksek yaşam kalitesine sahip bir kısım insan haricindeki insanların hissettiği güvensizlik durumu, geniş çaplı üretimin meydana getirdiği çevresel tahribat gibi sorunlar küreselleşmenin beraberinde getirdiği olumsuzluklar olarak görülmektedir (Aldemir, 2010:40). Ayrıca ekonomik, siyasal, teknolojik ve kültürel standartlaşma da küreselleşme ile beraber gelen diğer sorunlar arasında yer almaktadır (Bülbül, 2009:79).

Endüstriyel çağ ile birlikte gelen makineleşme ve teknolojik gelişmeler sayesinde dünyanın hızlanmaya karşı tutkusu karşı konulamaz bir hal almıştır. Benzer şekilde gelişen kentleşme süreci de kentlere doğru büyük bir göç hareketi ile şehirlerdeki hız tutkusunu daha da artırmıştır. Tüm bu gelişmelerin ışığında insanlar, hızlarını artıracak yeni icatlar peşinde koşmaya başlamış ve geliştirdikleri yeni

teknolojiler ile çalışma, yemek yeme, ulaşım ve düşünme gibi kavramlarda daha hızlı hareket ederek, hızı hayatın her noktasında etkin bir kavram haline getirmişlerdir (Honore, 2008:25-29).

Teknolojide ve buna bağlı olarak iletişim araçlarında yaşanan gelişmeler ışığında bilginin, mal ve hizmetlerin daha hızlı bir şekilde küresel çapta dolaşması ile gelişen küreselleşme süreci insanların, kültürlerin ve değerlerin bulundukları sınırları aşmasına ve diğer kültürlerle etkileşim haline geçmesine neden olmuştur (Mancı, 2006:8). Küreselleşme ile birlikte yerel ölçekte yaşanan hız tutkusu evrensel boyuta taşınmıştır.

Küreselleşme ile beraber evrensel boyuta taşınan hız tutkusu sonucunda uluslar üstü şirketlerin etkinliği ile yerel ekonomilerin zayıflaması, teknolojinin küresel çapta yayılması ile yerel zanaatların yok olması, kültürel standartlaşma ile yerele özgü değerlerin unutulması gibi olumsuzluklar karşısında yerel değerlerin ve yerel ekonominin kalkınmasını amaçlayan, hız karşıtı bir akım olan yavaş hareketini savunan fikirler ortaya atılmıştır.

2. HIZ KARŞITI BİR AKIM: YAVAŞ HAREKETİ

Endüstriyel çağ ile birlikte ilk kıvılcımlarını atan ve küreselleşme ile de tüm insanlığı etkileyen bir ateş topu halini alan tüketim odaklı hız çılgınlığı karşı konulamaz bir boyuta ulaşmıştır. Bu durum ile beraber çevrenin, kaynakların ve geniş ölçekte de dünyanın geleceğinin tehlikeye girmesi sonucu sürdürülebilirliği ön plana çıkaran yavaş yaşam hareketi geliştirilmiştir (Özkan, 2011:4).

Hız kavramına karşı oluşturulan yavaş yaşam hareketlerinin benzerleri çok daha önceki zamanlarda da yaşanmıştır. Dönemin şartlarına ithafen MÖ 200’de yaşamış olan Romalı oyun yazarı Plautus, hız kavramını eleştirmek adına şu ağıtı yazmıştır (Honore, 2008:45):

*“Zaman kavramını ilk farkedenden adamı
Uğratsın tanrılar bozguna
Buraya bu güneş saatini dikerek hayatımı
Kesintiye uğratan ve çalan,
Böylesine biçare vaziyette
Ufacık parçalara ayıran*

Adama da okusunlar beddua!

...Güneş batmadan oturup yemek bile yiyemiyorum.

Şehir işte böyle karmakarışık saatlerle dolu... ”

Hız ve yavaş kavramlarına bakıldığında, hız kavramı saldırgan, acele davranan, sabırsız, yüzeysel ve kalite değil miktar odaklı davranış olarak tanımlanmaktadır. Yavaş kavramı ise, sakin, sabırlı, kalite odaklı ve dikkat içeren davranışlar olarak görülmektedir. Buradan hareketle yavaş kavramı, yapılan işe anlam katarak değerini ve kalitesini ortaya koymak olarak tanımlanabilir (Honore, 2008:15).

Yavaş hareketi, endüstrileşme ve küreselleşmenin geliştirdiği ve beraberinde getirdiği tüketim kalıplarından doğan hız tutkusuna karşı mücadele veren, ekonomik, sosyal ve kültürel hayatın her alanında yerel gelişmeyi, yerel değerleri ve özgünlüğü savunan bir harekettir (Güven, 2011:113). Yavaş hareketi çevreyi, kaynakları ve biyolojik çeşitliliği koruyarak sürdürülebilirliği temel almakta, yerel değerleri koruyarak ise kentsel yaşam kalitesinin artırılmasına ve yayılmasına katkı sunmaktadır (Çakar, 2016:23).

Guttorm Fløistad yavaş hareketinin felsefesini şu şekilde açıklamaktadır (Sezgin ve Ünüvar, 2011:107):

“Kesin olan tek bir şey her şeyin değiştiğidir. Değişimin ivmesi artıyor. Hayata tutunmak istiyorsanız acele etmeniz iyi olur. Günümüzün mesajı budur. Ancak temel ihtiyaçlarımızın asla değişmediği herkese hatırlatılmalı. Başkaları tarafından görülme ve takdir edilme ihtiyacı, aidiyet ihtiyacı, yakınlık ve birazcık sevgi ihtiyacı. Bu, sadece insan ilişkilerindeki yavaşlıkla verilebilir. Değişimlere hâkim olmak için yavaşlığı, tefekkürü ve birlikteliği yeniden edinmek zorundayız. Bu noktada gerçek bir yenilenme hissedeceğiz”.

Yavaş hareketi tüm insanların ekonomik, kültürel ve sosyal alanda etkileşimlerinin kaçınılmaz olduğu küreselleşmeyi reddetmemekte, küreselleşmenin ezici gücü içerisinde kalan yerelin ve yerel kültürün yok olmasını engellemektedir (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010:7).

Yavaşlık düşüncesi, yavaş yemek, yavaş turizm, yavaş seyahat, yavaş trafik, yavaş ticaret ve yavaş medya hareketlerini ortaya çıkarmasının yanı sıra, kent ölçeğinde de kendine yer bulmuş ve yavaş şehir hareketini ortaya çıkarmıştır. Ancak ortak özelliklerine rağmen, yavaş şehir yaklaşımında yavaşlık kavramı, kentin yavaş

hareket etmesi değil, kentin kalitesi için yeterli zamanın oluşturulması olarak ele alınmaktadır (Radstrom, 2011:95).

2.1. YAVAŞ YEMEK

“... bizi hızla köleleştiren ve hepimizin aynı sinsi virüse yenik düştüğü hızlı yaşam, alışkanlıklarımızı bozmakta, evlerimizin mahremiyetine girmekte ve fast food yememizi zorlamaktadır... Maddi zevkin savunulması, hızlı yaşamın evrensel saçmalıklarına karşı tek yoldur... Yavaş ve uzun süreli eğlence anlayışı, çılgınlığı verimsiz kılmak için önemli bir yoldur... Savunmamız masada ve yavaş yiyeceklerle başlamalı. Yerel lezzetleri keşfedelim ve fast food’un aşağılayıcı etkilerini yok edelim... Verimlilik adı altında hızlı yaşam, varlık yolumuzu değiştirip çevremizi tehdit ediyor. Bu yüzden yavaş gıda artık gerçek anlamda tek çözüm yolu... İşte bu gerçek kültürün tümü lezzeti aşağılayıcı olmaktan ziyade geliştirmektir... Yavaş yemek, daha iyi bir geleceği garanti ediyor...” (Jones vd. 2003:299).

Endüstrileşme ve teknolojinin, hayatın her alanına yerleştirdiği hız kavramı yemek boyutu ile de kendine yer bulmuştur. Kırsal yerleşimlerden kentlere doğru gerçekleşen yoğun göç ile kentlerdeki nüfusun artması ve bu nüfusun bir hız sirkülasyonu içerisinde hareket etmesi, yemek konusunda vakit kazandıran fast food kültürünü ortaya çıkarmıştır. Yemekteki bu hız durumu düşük hijyen, kötü beslenme ve sonuç olarak da sağlık sorunlarını beraberinde getirmiştir. Tüm bu olumsuzluklara karşı yavaşlık felsefesinin bir parçası olan yavaş yemek (slow food) hareketi ortaya çıkmıştır (Honore, 2008:56-60).

Nobel Edebiyat ödüllü İtalyan yazar Dario Fo, fast food düşüncesinin insanlığa aykırı bir düşünce olduğunu şöyle ifade etmektedir (www.radikal.com.tr, E.T. 02.12.2017):

“Çok bilinmez ama fast food ve felsefesinin ana vatanı Amerika’da işçilerin verimliliğini yükseltmek amacıyla işçinin hareketlerini en aza indirip üretime adanan zamanı arttıracak araştırmalar yapıldı. Başını kaldırsa dikkati dağılacığı, zaman kaybına neden olacağı için sadece göz hareketleriyle etrafa bakması gerekiyordu. Üretim adına, işçinin hareket özgürlüğünü kısıtlayacak formüller geliştirildi. İnsanlık dışı bir üretim anlayışıyla işçi düşünme külfetinden ‘kurtarıldı’. Bu günlük hayata da yansdı, sofrada geçirilen zamanın keyfini unutmaya kadar vardı bu çılgınlık!”

1986 yılında İtalya’nın Roma kentindeki ünlü İspanyol Merdivenleri’nin yanında açılan fast food gıda zinciri olan “McDonald’s”a karşı yerel halkın tepkisi ile başlayan protestolar sonucu Carlo Petrini önderliğinde Yavaş Yemek hareketi kurulmuştur (www.slowfood.com, E.T. 04.09.2017). Hareket, fast food kültürünün yapamadığı, mevsiminde, taze ve yerel ölçekteki ürünlerin kullanılması, uzun bir geçmişe dayanan yemek tariflerinin yaşatılması ve yemek masalarındaki yavaşlığın

vermiş olduğu keyif ile insanlar arasındaki bağın kuvvetlenmesini sağlamaktadır (Honore, 2008:61).

2.1.1. Yavaş Yemek Manifestosu

3 Kasım 1987 günü Carlo Petrini ve yazar Folco Portinari tarafından Yavaş Yemek (Slow Food) Manifestosu kaleme alınmıştır. Manifesto metni şöyledir (Petrini ve Padovani, 2012:111-112):

- “Endüstrileşme ve teknolojinin hız kazanmasıyla birlikte 20. yüzyılın sanayi medeniyeti ekseninde gelişmesi sonucu makinelerin bir yaşam stili olarak benimsenmesi, insanların kendini yok etmeye doğru sürüklenmesine neden olmuştur.
- Yüzyıl içinde artarak yayılan fast life (hızlı yaşam) kavramı hayatın her alanında karşımıza çıktığı gibi, yemek konusunda da “fast food” kültürüyle bizi hıza zorlamaktadır.
- Bu sebeple biz, yayılan hız virüsüne karşı önlem almalıyız. Hız merkezli bir yaşam yerine uzun ve yavaş bir yaşamı temin etmeliyiz. Fast food’ların yerine, yerel lezzetlerimizi yeniden keşfedebileceğimiz ve yemek masası zevkini tadabileceğimiz yavaş yemekler olmalı.
- Bu, hızlı yaşamın çevreyi ve insanları yok eden düzenine karşı bir başkaldırıdır. Yavaş yemek, küresel üreticilerin istediğı yoğun üretimden uzak, geleneksel yemeklerin ön plana çıkarıldığı ve zamanın gerekli ölçülerde kullanılmasıyla yemek zevkinin oluşturulduğu bir kavramdır.
- Yavaş yemek neşedir, fast food ise davranışlarda taşkınlık ve tepkilerde aşırıya kaçma hali olan histeridir.
- Tüm dünyanın bilgisini ve tarihini birbirleriyle paylaşmasıyla ortaya çıkacak bu kültür, lezzeti geliştirmeyi önemsemektedir. Bu nedenle yavaş yemek gelecek teminatı açısından önemlidir.
- Sembolü salyangoz olan yavaş yemek hareketi, yavaş yaşamı ve kültürü takip edenleri kapsayan uluslararası bir harekettir. Salyangozun logo olarak seçilmesinin nedeni evini sırtında taşıyarak, yavaş ve sakin bir şekilde yolunda ilerlemesinden kaynaklanmaktadır.”

Şekil 2. Yavaş Yemek (Slow Food) Logosu

Kaynak: www.detaykibris.com, E.T. 12.12.2017.

Yavaş yemek fikri, küresel pazarın hâkim olduğu yemek sektöründe arka planda kalan yerel değerlere özgü geleneksel gıdaların ön plana çıkarılmasını ve bu sayede yerel ekonominin canlı kalmasını amaçlar (Özkan, 2011:17). Aynı zamanda yavaş yemek hareketi, genetiği değiştirilmiş ürünler ile toprağı ve suyu kirleten tarımsal metotlara karşı çıkarak çevresel bir koruma da amaçlamaktadır (Honore, 2008:63).

2.1.2. Yavaş Yemek Hareketinin Tarihçesi

Uluslararası alanda ilk yavaş yemek kongresi 1990 yılında İtalya'nın Venedik kentinde düzenlenmiştir. 1992 yılında Almanya'da, 1993 yılında da İsviçre'de ilk yavaş yemek hareketleri başlamıştır. Yerele özgü yiyecekleri önceliğine alan yavaş yemek hareketi 1996 yılında ise resmiyet kazanmıştır ve merkezi İtalya Bra'da yer almaktadır. Ayrıca hareket Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü tarafından tanınmıştır (Günerhan, S., Günerhan, E. ve Erdem, 2010:33).

Tablo 2. Yavaş Yemek Hareketine İlişkin Tarihsel Kronoloji

1986	Roma'da McDonald's'a karşı yapılan protestolar sonucu yavaş yemek hareketi kuruldu.
1989	Paris'te uluslararası yavaş yemek resmen kuruldu ve Yavaş Yemek Manifestosu imzalandı.
1990	Venedik'te ilk Yavaş Yemek Kongresi düzenlendi.
1992	Yavaş yemek Almanya hareketi oluşturuldu.
1996	Yerel ve geleneksel ürünleri koruyan Ark of Taste projesi hayata geçirildi.
2000	Yavaş yemek ABD hareketi oluşturuldu.
2001	Yavaş Şehir İtalya tarafından bir eğitim projesi olan Master of Food başlatıldı.
2003	Yavaş Yemek Biyoçeşitlilik Vakfı kuruldu.

2004	Yavaş yemek Japonya hareketi oluşturuldu. Dünya gıda toplulukları toplantısı (Terra Madre) İtalya Torino’da gerçekleştirildi ve 130 ülkeden 5.000 delege katıldı.
2007	Beşinci Uluslararası Yavaş Gıda Kongresi, Meksika’nın Puebla kentinde 600 uluslararası delege ile gerçekleştirildi.
2008	Carlo Petrini, The Guardian adlı İngiliz gazetesi tarafından gezegeni kurtarabilecek 50 kişiden biri seçildi. Küresel bir çiftçi pazarları ağı olan Dünya Piyasaları oluşturuldu. Yavaş şehir Hollanda hareketi oluşturuldu.
2011	Slow Europe kampanyası başlatıldı ve sürdürülebilirlik, biyoçeşitliliğin korunması ve küçük ölçekli çiftçilere destek sağlayan Avrupa politikaları çağrısında bulundu.
2012	Balkanların gıda biyolojik çeşitliliğini haritalamak için ESSEDRA (Kırsal Alanların Çevre Dostu Sürdürülebilir Sosyo-Ekonomik Gelişimi) projesi başlatıldı.
2013	Carlo Petrini, en yüksek BM Çevre Ödülü’nü (Dünya Şampiyonluğu) aldı.
2015	Yavaş yemek Çin hareketi oluşturuldu. 12-13 Aralık’tan itibaren, Yavaş Yemek Festivali - Orta Avrupa Polonya, Krakow’da düzenleniyor.
2016	Carlo Petrini Mayıs ayında Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü tarafından Avrupa için Sıfır Açlık Özel Büyükelçisi seçildi.

Kaynak: www.slowfood.com, E.T. 17.12.2017.

Küresel ölçekte tüm dünyaya hâkim olan, çevreyi ve kaynakları göz ardı eden üretim ve tüketim algısı insanlara, canlı çeşitliliğine ve dünyaya zarar vermektedir. Bu olumsuzlukları en aza indirmek amacıyla ortaya konan yavaş yemek hareketinin hedefi, good (iyi), clean (temiz) ve fair (adil) gıda kavramlarının birbirine bağlı olduğu, çevresel zararlara karşı hassas şekilde kaliteli bir üretim ve tüketim yapısı oluşturmaktır.

- Good (iyi) gıda, lezzet ve kalite olarak geçer not alan aynı zamanda doğal özellikleri bozulmayan sağlıklı gıdadır.
- Clean (temiz) gıda, üretim sürecinde sürdürülebilirliği temel alan, ekosistemleri ve biyoçeşitliliği koruyan çevreye dost üretimin sağlandığı gıdadır.
- Fair (adil) gıda, küresel ölçekte arka planda kalan yerel değerleri ön plana çıkaran, yerel ölçekte üretici ve tüketici için adil koşullar sağlayan gıdadır (www.slowfood.com, E.T. 17.09.2017).

Good (iyi), clean (temiz), fair (adil) gıda birlikteliği ile yavaş yemek hareketi, yerel ölçekteki üreticiyi desteklemesi bağlamında bölgenin ekonomisine değer katacağı için ekonomik olarak sürdürülebilirliği sağlamaktadır. Lezzet bakımından daha iyi yemek fırsatı sunmasının yanı sıra çevreyi, kaynakları ve canlı çeşitliliğini göz ardı etmeyen üretim yaklaşımları ile kaynakların gelecek nesillere aktarılması açısından çevresel sürdürülebilirliği sağlamaktadır. Yerel değerleri ve yok olmaya yüz tutmuş kültürleri ön plana çıkarması ve hem üreticiye hem de tüketiciye adil şartlar sunması bakımından da sosyo-kültürel sürdürülebilirliği sağlamaktadır.

Tanımlardan hareketle yavaş yemek hareketinin sağladığı faydalar şunlardır (Dickinson ve Lumsdon, akt. Sezgin ve Ünüvar, 2011:122):

- Tarihi serüveni geçmişe dayanan geleneksel yemeklerin yok olmasını engellemektedir.
- Yerel çeşitliliğin sağladığı tazelik ve lezzeti sunmaktadır.
- Gıdaların temizliği ve üretimi konusunda gerekli bilgiye kolay erişim sağlamaktadır.
- Gıdanın üretildiği yerel kentin ekonomisini geliştirmektedir.
- Çevresel sürdürülebilirlik, ekonomik sürdürülebilirlik ve sosyo-kültürel sürdürülebilirliğe katkıda bulunmaktadır.
- Küresel baskı altında kalan yerel üreticiyi desteklemektedir.

Yavaş yemek hareketi çerçevesinde birçok proje hayata geçirilmiştir, yapılan projelerden birisi olan ve iki yılda bir düzenlenen Salone del Gusto adlı proje ile yerel üreticinin yaptığı ürünler sergilenmektedir. Bu proje, halkın yerel ürünleri tadabilmesini ve satın alabilmesini sağlamaktadır. Bunun yanında proje, insanların ürünler hakkında kolayca bilgi alabilmesine ve yerel ürünler ile ilgili farkındalık oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır (Mayer ve Knox, 2006:326).

Sabah Gazetesi yazarı Ahmet Örs, 2010 yılında katıldığı Salone del Gusto fuarından sonra köşesinde şunları yazmıştır:

“Fuarda kapıdan girdiğinizde uçsuz bucaksız bir pazaryerine ulaşıyorsunuz. Uğradığınız her stantta sergilenen peynirleri, zeytinleri, ekmekleri, çörekleri ve meyve çeşitlerini tadabiliyorsunuz. Çeşitli stantlarda bu sezonun erken sıkım zeytinyağlarını, biraz ötede dünyanın öbür ucundan getirilmiş balları tadıyor, hayatınızda hiç görmediğiniz kurutulmuş et ve balıkların özgün lezzetlerine hayran kalıyorsunuz. Küçükken tavandan sosis ve salamların sallandığı, nehirlerinden şerbetlerin aktığı, birbirinden lezzetli peynirlerin mantar gibi yerden bittiği masal

ülkesinde yaşamayı hayal ederdim; işte Salone del Gusto böyle bir yer. Fuarda en kalabalık katılımcı grubu İtalyanlar; ancak koskoca bir bölüm de uluslararası kişi ve kuruluşlara ayrılmış. Burada Afrika'dan, Okyanusya'ya dünyanın pek çok ülkesinden katılımcılar var (www.sabah.com.tr, E.T. 09.01.2018).

Yavaş yemek hareketi kapsamında yapılan bir başka proje de The Ark of Taste'dir. Bu proje belirli bir kültüre ve geleneğe ait ürünlerin varlığına işaret etmek, bu ürünlerin tükenme tehlikelerine karşı uyarıda bulunmak ve korunması için gerekli çalışmaları yapmak amacıyla oluşturulmuştur. Bu çalışmalar sayesinde tehlikedeki ürünlerin çoğaltılmaları ve varlıklarının devam ettirilmeleri desteklenmektedir (www.fondazione Slow Food.com, E.T. 09.01.2018).

Presidia projesi, yok olma tehlikesi ile karşılaşan ürünlerin üretimine destek veren, üreticinin üretim sistemlerini iyileştiren, bunun yanında sosyal ve çevresel açıdan kadınların üretime katılmasını, çocukların okutulmasını ve yerel bitki çeşitliliğinin korunmasını destekleyen bir projedir (Doğutürk, 2010:23-24).

Diğer bir proje olan Terra Madre (Toprak Ana), 2004'de Torino'da yavaş yemek hareketi tarafından geliştirilen ve "üretim tarımsal, yemek ise gastronomik bir süreçtir" felsefesine dayanan bir projedir (www.terramadre.info, E.T. 11.01.2018).

Terra Madre, geri planda kalan yerel üreticilerin kendilerini göstermesi, üretim şartlarının iyileştirilmesi, çevrenin, kaynakların ve üreticilerin geleceklerinde pozitif değişiklikler sağlamak amacıyla kurulan ve küresel çapta bir birliktelik sağlayarak sağlıklı ve temiz gıdayı hedef edinen üreticilerin desteklenmesi adına oluşturulan bir projedir (Coşar, 2013:30).

Sabah Gazetesi yazarı Ahmet Örs, 2010 yılında köşesinde Terra Madre ile ilgili şunları söylemiştir:

"Siz bir dünya pazar yerinde bulundunuz mu hiç? Bildiğimiz köylü pazarlarına benziyor. Tek farkla, satıcılar o köyün, o yörenin insanları değil, her biri dünyanın başka başka ülkelerinden gelmiş kişiler. Ugandalı satıcı önüne açtığı bohçasından bir şeyler çıkarmış, onun yanında Perulu bir başkası, yanında bir Gabonlu, arkasında Çinli... Dünyanın her yanından toplanmış 250 yerel kıyafetli satıcı, sonu gelmeyen kalabalık ziyaretçi akınına ürünlerini tanıtıyor. 21-25 Ekim arasında dünyanın 160 ülkesinden 6 bin 600'den fazla katılımcı toplandı Torino kentinde... Küresel ekonomi son 100 yılda, gelişmeyi sınır tanımayan bir süreç olarak değerlendirmiş, doğayı sonu gelmeyen bir kaynak olarak görmüştü. İnsanoğlu yeryüzünü, denizleri, havayı yağmaladı, doğa zenginliklerini ganimet saydı. 21. yüzyılda büyük bir sorunun çoktan kapımızı çaldığını fark ettiğimizde oldukça geç kalınmıştı. Bugün artık mevcut enerji kaynaklarının yenilenemeyeceğini, bunların sınırlı miktarda olduğunu her gün duyuyor, okuyoruz. İçimizden sağduyulu olanlar bu kaynakları

kullanırken gelecek kuşakları da düşünmemiz gerektiğini söylüyor. Tarım endüstrisinin uyguladığı üretim sistemi, zararlı böceklerle mücadele ilaçlarını, yapay gübreleri ve suyu giderek daha fazla kullanmış, zamanla geleneksel türler ve yerli ırklar yok edilmişti. Sadece ekolojik sistem bozulmakla kalmamış, gıdamız da etkilenmiş, bu da sağlık sorunlarımızın artması sonucunu doğurmuştu. Terra Madre hareketi, doğal dengeyi, köylü ve çiftçilerin onurunu ve tüketicilerin sağlığını hiçe sayan gelişmeye karşı bir alternatif geliştirmek isteyenlerin sesi olarak ortaya çıktı” (www.sabah.com.tr, E.T. 15.01.2018).

Earth Markets projesi ise yavaş yemek hareketi tarafından kurulan çiftçi pazarlarıdır. Yerel üreticiler tarafından işletilen bu pazarlar, kaliteli ve sağlıklı gıdaları doğrudan ve uygun fiyatlarla tüketiciye sunan pazarlardır. Ayrıca çevrenin sürdürülebilirliğine, yerel lezzetlerin yok olmasının engellenmesine ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunurlar (www.fondazione Slow Food.com, E.T. 15.01.2018).

Bu pazarların en belirleyici özelliği, sadece yerel kültürlerle ait ürünlerin pazarlanmasını sağlayan yerel üreticilere tezgâh açma fırsatı sunmasıdır. Buna ek olarak ürünler iyi, temiz ve adil olma kriterleri göz önünde bulundurularak en makul fiyatla tüketiciye sunulmaktadır (Doğutürk, 2010:25).

Yavaş yemek hareketi finansal kaynağını sponsor, reklam ve sahip olduğu üyelerden gelen aidatlar çerçevesinde sağlamaktadır. Dünya genelinde bu hareketin 1500’den fazla şubesi (convivia) vardır. Bu şubeler kendi bölgelerinde düzenledikleri etkinlikler ile yerel ürünlerin ve yerel üreticilerin tanıtılmasına katkı sunmaktadır (www.slowfood.com, E.T. 19.01.2018).

Yavaş yemek hareketi, dünyanın geleceği açısından önemli bir hareket olsa da, küresel çapta hâkimiyeti eline almış devasa yemek sektörü firmaları, bu sektörün bir parçası olarak taşımacılık faaliyetlerini yürüten şirketler, reklam piyasası ve yasal düzenlemelerin bu büyük firmalar lehine olması yavaş yemek hareketinin karşısındaki en önemli engellerdir (Honore, 2008:83).

2.2. YAVAŞ TURİZM

Turizm, içinde bulunduğu bölgenin nüfusunu artırması nedeniyle oluşturduğu hızlı tüketim kalıplarından dolayı çevre ve kaynak kullanımı konusunda önemli bir pay sahibidir. Bu bölgelerin, çevreyi ve kaynakları göz ardı etmeden sürdürülebilir bir şekilde gelecek kuşaklara aktarılması amacı ile yavaş turizm kavramı ortaya çıkarılmıştır (Ekincek, 2014:16).

Yavaş turizm, tarihi ve doğal güzelliklerin, kültürel ve geleneksel özelliklerin tanıtılmasını ve korunmasını amaçlayan, gelecek kuşakların da bu mirasta hakkı olduğu düşüncesini ön plana çıkararak çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik felsefesi ile hareket eden bir kavramdır (Sezgin ve Ünüvar, 2011:124).

Yavaş turizmin altı boyutu bulunmaktadır. Bu boyutlar şöyle sıralanmaktadır (Dall'aglio, 2011:61-64):

- **Etkileşim (Contamination):** Yerel halk ile ziyaretçiler arasında ve aynı zamanda ziyaretçilerin kendi aralarında ilişki ve etkileşimde olduğu ve bu ilişkilerden bir değişim imkânının ortaya çıktığı boyuttur.
- **Gerçeklik/Özgünlük (Authenticity):** Ziyaretçilere suni olmayan, yerel kültür ve geleneklere bağlı olarak bölgenin özgünlüklerini sunan bir deneyim yaşatan boyuttur.
- **Sürdürülebilirlik (Sustainability):** Çevreyi ve kaynakları tahrip etmeme düşüncesi ile gelen ziyaretçilerin hareket ettiği, doğal, kültürel ve çevresel kaynakların uzun vadede sürdürülebilirliğinin sağlanmasının amaçlandığı boyuttur.
- **Tarz (Tempo):** Ziyaretçilere sağlanan hizmetlerin kalite ve niteliklerinin artması için doğru zamanda ve aşamalı bir şekilde sunulmasıdır. Bu sayede, zamanın etkin kullanımı ile bireyler arası etkileşim gelişmektedir.
- **Süre (Length):** Ziyaretçilerin iyi bir şekilde misafir edileceği zaman genişliğinin yanında kalınan günlerin kalitesine odaklanılarak hizmetlerin etkin bir şekilde sunulmasını sağlayacak boyuttur.
- **Duygu (Emotion):** Ziyaretçi için akılda kalacak unutulmaz zaman ve ürünlerin sağlanmasıdır.

Yavaş turizm, diğer eko turizm kavramları ile de ilişkilidir. Bu kavramlar (Dall'aglio, Nazzaruolo ve Zago, 2011:15);

- Çevre, kaynaklar ve insanlık için uzun vadede yarar sağlayacak olan Sustainable Tourism (Sürdürülebilir Turizm),

- Yerel halk ve ziyaretçiler arasında etkileşim kuran, bölgenin sosyal ve sürdürülebilir açıdan kalkınmasına olanak sağlayan Responsible Tourism (Sorumlu Turizm),
- Nesli tükenmekte olan canlıların ve çevrenin korunması bağlamında ziyaretçiyi eğiten ve bilgilendiren Eco Tourism (Eko Turizm) ve
- Eğlencenin yanında eğitim, saygı ve bilgilendirme ile sürdürülebilirlik, canlı çeşitliliği, tarihi ve kültürel değerlerin korunması konusunda ziyaretçilerin farkındalığını artıran Active Tourism'dir (Aktif Turizm).

2.3. YAVAŞ SEYAHAT

Yavaş seyahat hareketi ile hızın arka plana ittiği keyiflerin görülmesi ve yaşanması amaçlanmaktadır. Yapılan yolculuğun her anının kıymetini ve zevkini bilerek, yerel bölgenin sahip olduğu tüm güzellikleri ve halkın yapmış olduğu etkinlikleri kaçırmadan, yavaş bir şekilde ve zamana yayarak yolculuğun tamamlanması istenmektedir (Doğutürk, 2010:26).

Son zamanlarda küresel ölçekte hâkim olan hız kavramı, seyahatlerde de “oraya ne kadar hızlı ulaşırsak o kadar iyi” düşüncesi ile etkili olmaktadır. Yavaş seyahat, ev ve iş yeri arasındaki hızlı ve stresli bir yolculuk yerine zamanı bollaştıran bir yavaşlık ile dinlendirici bir yolculuk sunarak, seçimlerimizde bizi bilinçli hale getirmektedir. Yavaş seyahat aynı zamanda ziyaret ettiğimiz yerlerin kaçırdığımız özgünlüklerini de önümüze çıkararak o bölgeleri daha iyi tanımamıza yardımcı olmaktadır. Yavaş seyahat zenginlik ve ayrıcalık değil, kalabalığın hızına katılmayan bir zihin durumudur (Gardner, 2009:11-12).

Hızlanma ekseninde gelişen dünyada Gardner, yavaş seyahat kavramına yakın olan insanlara çeşitli öneriler sunmaktadır (Gardner, 2009:12):

- Manzara ile bağınızı koparacak hızlı ulaşım yerine, feribotlar, yerel otobüsler ve trenler ile yavaş seyahat edin.
- Gideceğiniz yere ulaşma arzusunun yolculuk heyecanınızı kaçırmamasına izin vermeyin.
- Yerel pazarlara ve yerli halkın işlettiği dükkânlara gidin.

- Kafe kültürünü tadın ve orada oturan insanlarla birlikte o şehrin bir parçası olun.
- Gittiğiniz bölgenin dilinden birkaç kelime öğrenin, yerel dergi veya gazeteleri okuyun.
- Sadece rehber uymayın, halkın yaptıklarını da yapın.
- Plana bağlı kalmayın. Beklenmedik durumların getirebileceği yeni fırsatlara hazır olun.
- Gittiğiniz bölgedeki insanlara kendi kültürünüzden bir şeyler katın.

2.4. YAVAŞ TRAFİK

Yavaş trafik hareketi ilk olarak Almanya ve Hollanda'da başlamıştır. Trafik hızlanmanın tersine yavaşladığında daha iyi çalıştığı görülmüştür. Yavaş trafik, bisiklet kullanımını ve trafiğin yavaşlamasından hareketle daha az yakıt tüketimini sağladığı için şehirlerin sürdürülebilirliğinde önemli rol oynamaktadır (Newman ve Jennings, 2008:196-198).

Yavaş trafik hareketinin uygulanabilirliğine gelindiğinde büyük ve çok nüfuslu kentlerde karmaşaya neden olacağından dolayı, tarihi, kültürel ve çevresel anlamda sürdürülebilirliğin sağlanmaya çalışıldığı küçük kentlerde uygulanması daha kolay olacaktır (Onaran, 2013:24).

2.5. YAVAŞ TİCARET

Küresel ölçekte hız kavramını benimseyerek yerel üreticiyi geri plana atan ve adil olmayan ticari hamleleri uygulayan büyük şirketler ekonomik dengesizliklerin oluşmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda yavaş ticaret, yerel üreticiyi de ön plana çıkararak hem üretici ve tüketici arasında hem de üretici ile üretici arasında adil ve eşit ilişkilere öncelik vermektedir. Bunun yanı sıra sömürünün hâkim olduğu üretim yaklaşımlarından ziyade çevreyi ve kaynakları dikkate alan sürdürülebilir üretim ve ticareti amaçlamaktadır (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010:72).

2.6. YAVAŞ MEDYA

Hız kavramının insanları sürüklediği önüne geçilemez üretim ve tüketim algısına karşı tepki olarak ortaya çıkan yavaşlık felsefesinin bir başka boyutu da internet ve sosyal medya araçları ile aşırı tüketim ve zaman israfı yaşamamıza neden

olan etmenlere karşı çıkan yavaş medya hareketidir. Benedict Köhler, Sabria David ve Jörg Blumtritt tarafından Almanya’da kaleme alınan yavaş medya manifestosunda bu hareketin amaç ve hedefleri ortaya konulmuştur (Güven, 2011:117). Yavaş medya manifestosu aşağıdaki maddelerden oluşmaktadır:

1. Yavaş medya çevrenin ve kaynakların aşırı şekilde tüketilmesine, çalışma koşullarının ağır olmasına ve işgücünün sömürüsüne karşı çıktığından dolayı sürdürülebilirliğe de katkıda bulunmaktadır.
2. Yavaş medya aynı anda birçok şeyin yapılmasına karşı çıkan ve yüksek yoğunlaşma ile tek bir işe odaklanılması anlamına gelen Monotasking’i savunmaktadır.
3. Yavaş medya mükemmelliği hedeflemektedir.
4. Yavaş medya kaliteyi hedefler ve onu hissettirir.
5. Yavaş medya, kullanıcılarının düşünce ve eylemlerini etkileyerek neyi nasıl üretmek ve tüketmek bilince olan insanları geliştirir.
6. Yavaş medya söylemsel ve dinletisel olarak temasa geçebilecekleri eşdeğer kişiler arar.
7. Yavaş medya canlı ve çeşitliliğe sahip bir sosyal medyadır.
8. Yavaş medya, kullanıcılarına saygı duyar ve kişilerin önerileri ile tanıtılır.
9. Yavaş medya uzun ömürlüdür.
10. Yavaş medya insana enerji verir.
11. Yavaş medya gerici değil, ilericidir. Yavaş medya Instagram ve Twitter gibi sosyal ağlara karşı değildir, bu ağların kullanım şekline karşıdır.
12. Yavaş medya, arkasında gerçek insanlar olduğunu bilmenizi ve ona güvenmenizi ister (www.en.slow-media.net, E.T. 07.02.2018).

2010 yılında yaşanan bir olayda, Güney Kore’de evli bir çiftin internet üzerinden oynanan sanal bebek oyunu yüzünden saatlerce bilgisayar başında vakit geçirmesi ve bu yüzden kendi çocuklarına vakit ayıramamaları, çocuğun bir süre sonra açlıktan hayatını kaybetmesine neden olmuştur. Teknolojinin hayatımızı ne denli etkilediğine ve bu durumun ne kadar kötü sonuçlar doğurabileceğine bu haber etkili bir örnek olarak gösterilebilir (www.milliyet.com.tr, E.T. 07.02.2018).

3. YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW) HAREKETİ

Tarih boyunca süregelen gelişim ve buna bağlı olarak yaşanan değişim, 1950’den itibaren en hızlı evresine ulaşmıştır. Gelişen teknoloji ve küreselleşme ile beraber sınırları kaybolan ve küçük bir köy haline gelen dünyada insanlar çevrenin, kaynakların ve özgün yerel değerlerin tahribatına neden olmuştur. Yavaş hareketi bu bakımdan küreselleşmenin hızı karşısında yok olmaya başlayan yerele özgü gelenek ve kültürler ile çevrenin korunması anlamında bir çözüm yolu olarak ortaya çıkmıştır (Özkan, 2011:24).

Bir kentin kendine özgü gelenek ve kültürleri, yerel ürünleri, yerel yemekleri ve yerel zanaatları o kenti diğer kentlerden farklı kılan özgün kimliğidir. Küreselleşme ile birlikte kentlerin ekonomik kalkınma amacı ile girdiği rekabet ortamında, yoğun göç ile beraber oluşan hızlı nüfus artışı ve hızlı yapılaşma gibi olumsuzluklar neticesinde kentlerin yerel ve geleneksel değerleri yok olma boyutuna gelmiştir. Bu durum da kentlerde hem sürdürülebilirliğin hem de kentsel yaşam kalitesinin gerilemesine neden olmuştur (Deniz, 2017:1403). Küreselleşme ile kentlerin yerel kimliklerinin yok olmasının, kentte yaşayanların günlük yaşamlarının sıradanlaşmasının ve kaynakların savurganca kullanılmasının önüne geçilmesi adına 1999 yılında dört küçük İtalyan kentinin (Greve in Chianti, Positano, Bra ve Orvieto) belediye başkanları ile Slow Food (Yavaş Yemek) hareketi kurucusu Carlo Petrini tarafından yavaş yemek hareketinin kentsel boyutu olan ve İtalyanca “citta” (şehir) ile İngilizce “slow” (yavaş) kelimelerinden oluşan Yavaş Şehir (Cittaslow) Birliği kurulmuştur (Sezgin ve Ünüvar, 2011:127-128).

Uluslararası birlik şeklinde örgütlenen Yavaş Şehir Birliği, kuruluşundan organlarına, ilkelerinden çalışma şartlarına tüm unsurları içerisinde barındıran ve 29 maddeden oluşan Uluslararası Yavaş Şehir Tüzüğü’ne sahiptir. Tüzüğün girişinde Yavaş Şehir Birliği’nin kuruluşuna ilişkin olarak (Cittaslow International Charter, 2017:3-4);

“Cittaslow-Rete Internazionale Delle Città Del Buon Vivere”: “Cittaslow-Yaşamın İyi Olduğu Şehirlerin Uluslararası Ağı” birliği Bra, Greve in Chianti, Orvieto, Positano kasabaları ve Slow Food Birliği tarafından kurulmuştur. Birliğin süresi sınırsızdır. Birlik, kendi ticari markasını modern ve tarihi binaların taçlarını taşıyan turuncu renkli bir salyangoz olarak belirlemiştir. Markanın ayrılmaz bir parçası “Cittaslow Rete Internazionale delle città del buon vivere (Yaşamın İyi Olduğu Şehirlerin Uluslararası Ağı)” sözü kullanılacaktır.” ifadesi yer almaktadır.

Küreselleşme ve buna bağlı olarak gerçekleşen yoğun göçün hızlandığı kentler, çevre ve kaynakların tüketimi bakımından kendi kendine yetemeyecek boyuta gelmektedir. Kentlerin hızı insanları daha hızlı yemek yemeye, daha hızlı ulaşma, daha hızlı iletişime kısacası daha hızlı yaşamaya itmektedir. Hızlı yaşam ise çevre ve sağlık sorunları ile yalnızlık gibi olumsuzluklar neticesinde sürdürülemez modern kentleri ortaya çıkarmaktadır. Modern kentlerin tüketim odaklı yaşayış tarzının dünyadaki sınırlı kaynakları yok edecek şekilde ilerlemesi sonucu farklı alternatifler arayışına yönelen insanlar kentsel boyutta yavaş şehir hareketini benimsemişlerdir. Yavaş şehirler, hayatın tadına varılacak hızda yaşanmasından hareketle, insanlar arası iletişimi, sosyalliği, geleneksel ürünlerin ön plana çıkarılmasını ve sürdürülebilir bir kentleşme anlayışı ile de çevrenin korunmasını, kirliliğin önlenmesini ve yenilenebilir enerji kaynaklarının teşvik edilmesini sağlayan bir kent hedefini benimsemektedir (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 12.12.2017).

Tablo 3. Modern Şehirler ve Yavaş Şehirler Karşılaştırması

Ticari Odaklı Modern Şehirler	Alternatif Şehirler (Yavaş Şehir)
Homojen	Kendine Özgü
Tekil Zorunluluk	Çoğul Zorunluluk
Eşit Olmayan	Adil
Endüstriyel	Zanaatkâr
Kurumsal	Halk Destekli
Sürdürülemez	Sürdürülebilir
Kopya	Özgün
Düşük Kalite	Yüksek Kalite
Yerel Kültürden Bağımsız	Yerel Tarih ve Kültüre Bağımlı
Hızlı	Yavaş
Endüstriyel Gıda	Yavaş Yemek

Kaynak: Mayer ve Knox, 2006:325.

Bir başka ifadeyle yavaş şehirler, insanların zamanın kontrolü altında olan hayatın hızı karşısında kaybolmalarını engelleyen yeni bir çevre oluşturmak olarak da düşünülebilir. Bra'da yaşayan mali müşavir Sergio Contegiacomo yavaş şehir ile ilgili şunları söylemektedir: “Asıl nokta zaman saplantısından kurtulmak ve her anın

keyfini çıkarmak. Yavaş şehirde varoluşa dair önemli soruları düşünme hakkınız var. Arabaya atlayıp, işe gidip, hızla eve dönmek olan modern dünyanın hızlı yaşamına esir düşmektense yürümeye ve insanlarla tanışmaya vakit ayırıyorsunuz.” Bu durum da insanların hızlı ve stresli yaşamın hâkim olduğu şehirlerin baskısı altından kaçıp, daha sakin bir yaşam adına yavaş şehirlere doğru göç etmesine neden olmaktadır (Honore, 2008:89-91).

Yavaş Şehir Birliği’nin kurulduğu ilk toplantıda alınan kararlar arasında küreselleşmenin insanların yaşamlarını sıradanlaştıracağına dair kaygıların giderilmesi, yerel kültüre sahip çıkılması ve geliştirilmesi öncelikli olarak vurgulanan hedeflerdir (Özkan, 2011:28). Bunun yanı sıra yavaş şehirlerin nüfuslarının 50.000’i geçmeyeceği belirtilerek, geri dönüşüme ve yenilenebilir enerjiye önem verilmesi ile yerel yemek ve yerel zanaatların teşvik edilmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca çevre ve kaynaklara zarar vermeyen teknolojik yatırımlar ile kent sakinlerinin hayatlarının kolaylaştırılması, toplu taşımının, yaya yollarının ve bisiklet yollarının artırılması, tarihi ve kültürel alanların korunarak çevreye dost mimarinin geliştirilmesi ile ekonomik, çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik çerçevesinde gelişen şehirler hedeflendiği vurgulanmıştır (Knox ve Mayer, 2013:11).

Çevreye, gelenek ve inançlara, iyi-temiz-sağlıklı gıdaya, yerel ürünlere ve zamanın yaşanabilir yavaşlıkta ilerlemesi gerektiğine inanan insanlar tarafından da desteklenen yönetimler, sorumlu oldukları bölgelerde çevre ve yerel değerlerin korunmasına katkıda bulunarak, kentteki tüm insanlara yavaş şehirde yaşadığını hissettirip, bu farkındalığı oluşturacak şekilde hareketin halk arasında yaygınlaştırılması ve halkın en iyi şekilde açık ve şeffaf olarak bilgilendirilmesi için çalışmalıdır (Doğutürk, 2010:3; Ekincek, 2014:29). Ayrıca bir yavaş şehirde olması gereken en önemli farklılıklardan birisi de kent sakinlerinin karar alma süreçlerindeki katılımıdır. Kentte yaşayan bireyler, kent ile ilgili olarak alınacak kararlarda ve projelerde etkin katılım sağlamalıdır. Bu durum hem kent sakinlerinin ihtiyaçlarına uygun ve verimli kararlar alınmasını kolaylaştıracak hem de toplu olarak karar almanın, insanlara düşünmek ve tartışmak için gerekli zamanı sunmasından dolayı daha yavaş bir tempoda daha etkili demokrasinin icra edilmesine imkân sağlayacaktır (Mathivet, 2010:314).

Yavaş şehir hareketi kendine logo olarak turuncu renkte, üzerinde tarihi binalar ile günümüzün binalarının olduğu bir salyangoz figürünü seçmiştir. Tarihi binalar ile kültürel değer ve miraslar ifade edilirken, günümüz binaları modern şehirleri ifade etmektedir. Binaların üzerinde bulunduğu salyangoz ise Amerikan tarzı hayatın getirdiği hız kavramına karşı zamanın değerinin bilindiği ve hayatın tadına varılacak bir yavaşlıkta ilerlediği anlamına gelmektedir (Özgenç, 2012:112). Salyangoz, evini sırtında taşıyarak ulaşmak istediği yere acele etmeden, yavaş felsefesine uygun bir şekilde varmaktadır. Düşünmeyi ve ağırbaşlılığı ön plana çıkararak yavaş hareketi bir akıl ve erdem ürünüdür (Keskin, 2012:90).

Şekil 3. Yavaş Şehir Hareketi Logosu ve Sloganı

“Yaşamın İyi Olduğu Şehirlerin Uluslararası Ağı”

Kaynak: Cittaslow International Charter, 2017:28.

Yavaş şehir hareketi İtalyanca “Rete Internazionale Delle Città Del Buon Vivere”, İngilizcesi “International Network of Cities Where Living Is Good” olarak yazılan ve Türkçe anlamı “Yaşamın İyi Olduğu Şehirlerin Uluslararası Ağı” sloganını kullanmaktadır (Cittaslow International Charter, 2017:28).

Başta Yavaş Şehir Tüzüğü ve diğer tanımlar dikkate alınıp yavaş şehrin ne anlama geldiği ve neden tercih edildiği soruları sorulduğunda yavaş şehirlere ilişkin şu nitelendirmeler yapılmaktadır (Deniz, 2017:1406; Olgun, 2016:20; Sezgin ve Ünüvar, 2011:135; Cittaslow International Charter, 2017):

- Önüne geçilemez tüketim algısı ile beraber oluşan hızlı yaşamın aksine insanların huzurlu olduğu ve aynı zamanda saat baskısından kurtulup ruhlarını da doyurabildikleri, yaşamak için yeterli zamanın oluşturulduğu şehirlerdir.

- İnsanların birbirleri ile rahatça iletişim kurup sosyalleşebildikleri şehirlerdir.
- Yerel-kültürel değerler ve ürünlerin ön plana çıkarılması ile hem küreselleşmenin dayattığı sıradanlaşmanın engellendiği hem de yerel pazarlar sayesinde ekonomik kalkınmanın gerçekleştiği şehirlerdir.
- Geleneksel değerlerin korunması ile kent kimliğinin yaşatılmasını hedefleyen şehirlerdir.
- Kentin tarihi ve kültürel mirasını iyileştiren, geliştiren ve koruyan şehirlerdir.
- Çevre ve kaynakların korunup, bu kaynaklar üzerinde gelecek kuşakların da haklarının olduğunu göz ardı etmeyen ve gelecek kuşaklara miras bırakmak amacı ile sürdürülebilirliğin sağlanmasına katkıda bulunan şehirlerdir.
- Çevreye uyumlu kentsel planlama ile çevre-şehir birlikteliğinin sağlandığı ve bu sayede kentleşme kalitesinin arttığı şehirlerdir.
- Kentin huzurunu bozan görüntü ve gürültü kirliliği ile birlikte hava, su, toprak kirliliğinin de engellendiği şehirlerdir.
- Çevreye zarar vermeyen teknolojik gelişmeler ve yerel ekonominin sürdürülebilirliğine katkıda bulunarak gelir dağılımındaki eşitsizlikleri engelleyen ve bu sayede halkın kentsel yaşam kalitesini artıran şehirlerdir (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010:40).
- Altyapı sorunları olmayan, yaya ve bisiklet yollarının daha fazla tasarlandığı ve toplu taşımanın teşvik edildiği şehirlerdir.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanıldığı ve enerji tasarrufunun sağlandığı şehirlerdir.
- Yavaş yemek hareketi öncülüğünde üretimin tamamen ekolojik yollarla yapıldığı ve sağlıklı gıdaların yetiştirildiği şehirlerdir.

Bu bağlamda yavaş şehir hareketi, şehirlerin hangi alanlarda özel olduklarını fark edebilmeleri ve bu özelliklere uygun stratejiler geliştirmeleri, şehrin tanıtımında etkin bir reklam aracı olarak dünyadaki diğer tüm şehirlerden farklı bir konuma erişmeleri, ekonomik, çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik kapsamında kendisine

yardım edecek bir denetim mekanizmasının bulunması sebebiyle tercih edilmektedir (Yıldırım ve Karaahmet, 2013:16).

Yavaş şehir hareketi bir bakıma şehirlerin ekonomisi adına yerel bir kalkınma modelidir. Yerel ürünlerin desteklenmesi ve ön plana çıkarılması ile yerel üreticinin ekonomik olarak kazanımını ve yerel halk bazında da istihdam olanaklarını ortaya çıkararak kentin ekonomik olarak sürdürülebilirliğini sağlamaktadır. Ayrıca yerel ürünlerin desteklenmesinin çevre ile uyumlu bir şekilde sağlanması da kentin çevresel olarak sürdürülebilirliğine katkı sunmaktadır (Sırım, 2012:129).

Yavaş şehirler, isminin yansıttığı şekilde yavaşlamak ve geride kalmak anlamlarına gelmemektedir. Yavaş şehir hareketi küreselleşmeye karşı değildir, ancak küreselleşmenin yerel değerler ve çevresel kaynakları yok etmesine karşıdır. Yavaş şehir hareketi araba kullanmaya karşı değildir, ancak araçların şehirde yaşayan insanların temiz bir şekilde soluma hakkına sahip oldukları havayı kirletmesine karşıdır. Yavaş şehir hareketi teknolojiye karşı değildir, ancak teknoloji yoluyla oluşan tüketim çılgınlığı ve çevre tahribatına karşıdır (Özgenç, 2012:113). Yavaş şehir hareketi dünyanın yaşadığı çağın gerisinde kalmamakla beraber dünyanın gelecek çağları görmesi adına çaba gösteren bir harekettir.

3.1. YAVAŞ ŞEHİR ÜYELİK SÜRECİ

Yavaş şehir statüsü kazanmak için üyelik başvurusunda bulunan şehirlerin bir değerlendirmeden geçmesi ve bu değerlendirmeden en az 50 puan alması yani üyelik koşullarından en az %50'sini gerçekleştirmesi gerekmektedir. Yavaş Şehir Birliği'ne başvuru süreci incelendiğinde yavaş şehir ağının olduğu ve olmadığı ülkelerde farklı üyelik prosedürleri izlendiği görülmektedir. Yavaş Şehir ağının olmadığı ülkelerde üyelik süreci şöyle gerçekleşmektedir (Cittaslow International Charter, 2017:23; Ekincek, 2014:33-35):

1. Uluslararası Yavaş Şehir Başkanlığı'na, şehrin tanıtımının, yavaş şehir birliğine başvurma sebeplerinin, yavaş şehir üyelik kriterlerinden gerçekleştirilmiş ve gerçekleştirilmek üzere projelendirilmiş olanların açıklandığı bir başvuru mektubu hazırlanır,
2. Uluslararası Yavaş Şehir Bürosu ön üyelik başvurusuna karar verir ve adaylık için başvuran şehri incelemek üzere bir delege gönderir,

3. Üyeliğe aday şehir gerekli olan sertifikasyon formları (Yavaş şehir kriterleri ile ilgili gerçekleştirdiği ve gerçekleştirmek için oluşturduğu projeler) için gerekli yardımı alır ve bir kerelik belgelendirme ücreti (600 Euro) öder,
4. Üyeliğe aday şehir adaylık dosyasını tamamlar ve dosyayı yavaş şehir merkez ofisine gönderir. Şehrin değerlendirme puanı %50'yi geçerse bir sonraki toplantıda yeni yavaş şehir olarak ilan edilir ve
5. Birliğe alınan yeni yavaş şehrin belediye başkanı veya onun yerine geçen bir delege yavaş şehir uluslararası başkanından üyelik sertifikasını alır.

Yavaş şehir ağının olduğu ülkelerde üyelik başvurusu prosedürlerinde ise işleyişte bazı farklılıklar görülmektedir. Örnek olarak; Türkiye’de bir şehrin yavaş şehir Türkiye ağına adaylık süreci incelendiğinde, aday şehir tarafından hazırlanacak olan başvuru mektubu şehrin belediye başkanı tarafından İzmir/Seferihisar’daki Yavaş Şehir Türkiye Koordinatörlüğü’ne sunulur. Başvuru mektubu şehrin yavaş şehir felsefesine ve üyelik kriterlerine uygunluk açısından değerlendirilir. Mektubun olumlu değerlendirilmesi sonucunda Yavaş Şehir Türkiye Koordinatörlüğü şehre bir ziyarette bulunur ve adaylık değerlendirme raporu hazırlar. Raporun olumlu olması durumunda şehir “aday şehir” olarak ilan edilir. Daha sonra şehrin üyelik kriterleri bazında eksikliklerini belirten bir hazırlık raporu oluşturulur ve raporda belirtilen eksiklerin bir yıl içerisinde tamamlanması istenir. Eksiklerin tamamlanmasından sonra aday şehir başvuru dosyasını hazırlar ve üyelik başvurusunda bulunur. Şehrin dosyası Yavaş Şehir Genel Merkezi’ne (İtalya) gönderilir ve genel merkez değerlendirmesi sonucunda şehrin Yavaş Şehir Birliği’ne üyeliği onaylanır (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 12.03.2018).

Yavaş şehir üyeliğine kabul edilen şehirler beş yılda bir denetimden geçmektedirler. Bu denetimler sonucunda yavaş şehir felsefesine aykırı bir durum tespit edilmesi halinde şehrin üyeliğinin iptali gündeme gelebilmektedir. Ayrıca birliğe üye olan şehirler nüfus büyüklüklerine göre yıllık üyelik aidatı ödemek zorundadırlar. Bu aidatlar;

- Binden az nüfusa sahip şehirler için 600 Euro
- 1.000 ile 5.000 arasında nüfusa sahip şehirler için 750 Euro
- 5.000 ile 15.000 arasında nüfusa sahip şehirler için 1.500 Euro

- 15.000 ile 30.000 arasında nüfusa sahip şehirler için 2.500 Euro
- 30.000'den fazla nüfusa sahip şehirler için 3.500 Euro'dur (Cittaslow International Charter, 2017:25).

3.2. YAVAŞ ŞEHİR ÜYELİK KRİTERLERİ

Yavaş Şehir Birliği'ne üyeliğin temel şartı şehrin nüfusunun 50.000'in altında olmasıdır. Nüfusu 50.000'in üzerinde olan şehirler Yavaş Şehir Birliği'ne üyelik için başvuramamaktadır. Birliğe katılan şehirler, yavaş şehir hareketi amaç ve ilkelerinin yaygınlaştırılması konusunda çalışmak, hareketin amaçları doğrultusunda yapılan diğer girişimlere katılmak gibi kurallara bağlı kalmanın yanında harekete katkıda bulunacak kamu ve özel sektör girişimlerinde yavaş şehir logo ve unvanını kullanma, farklı organizasyonlara katılma ve bu organizasyonlardan yararlanma gibi çeşitli imtiyazlara da sahip olmaktadır (Doğutürk, 2010:6).

Yavaş şehir üyelik kriterleri, çevre ve enerji politikaları, altyapı politikaları, kentsel yaşam kalitesi politikaları, tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkârlara yönelik politikalar, misafirperverlik, farkındalık ve eğitim politikaları, sosyal uyum politikaları ve ortaklıklar olmak üzere 7 ana başlık altında toplanmaktadır. Bu kriterler şunlardır (Cittaslow International Charter, 2017:25-27):

3.2.1. Çevre ve Enerji Politikaları Kriterleri

1. Hava, su ve toprak kirliliğinin kanun tarafından belirlenen sınırlarda tutulması (zorunlu),
2. Kentsel katı atıkların ayrıştırılması ve geri dönüşümünün sağlanması (zorunlu),
3. Evsel ve endüstriyel atıkların geri dönüşümünün desteklenmesi,
4. Kentsel atık suları için arıtma tesisinin bulunması (zorunlu),
5. Enerji tasarrufunun sağlanması,
6. Çevreye zarar vermeyen yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması,
7. Görüntü ve gürültü kirliliğinin azaltılması,
8. Kentteki ışık kirliliğinin kontrolüne yönelik çalışmalar (zorunlu) ve
9. Biyoçeşitliliğin korunmasıdır.

3.2.2. Altyapı Politikaları Kriterleri

1. Trafiği ve hava kirliliğini azaltacak uygulamalar çerçevesinde bisiklet yollarının artırılması (zorunlu),
2. Toplu ulaşım duraklarında bisikletler için park alanlarının oluşturulması,
3. Araç kullanımını azaltacak alternatifler arasında elektrikli otobüsler gibi çevreye duyarlı ulaşım sistemlerinin geliştirilmesi (zorunlu),
4. Engelli bireylerin hayatlarını kolaylaştıracak kentleşme politikalarının oluşturulması (zorunlu),
5. Kent merkezlerinde ailelerin ve hamilelerin hayatlarını kolaylaştıracak ve sosyal aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri (rekreasyon alanları, kamu tuvaletleri, kent merkezlerinde hamilelere ayrılmış park alanları, yaşlılara yönelik ev hizmetleri vs.) alanların oluşturulması (zorunlu),
6. Sağlık hizmetlerine sorunsuz ve kolay şekilde ulaşımın sağlanması ve
7. Tarihi kimliği bulunan kent merkezlerinde yer alan işletmelerin çalıştırılmasında doğaya ve tarihi mirasa zarar vermeyecek yöntemler geliştirilmesidir.

3.2.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları Kriterleri

1. Yerel üretimi destekleyen, yerel lezzetleri ön plana çıkaran, tarihi ve kültürel değerler ile gelenek ve göreneklerin yok olmasını engelleyen, halkın katılımını teşvik eden politikalar ile şehrin küreselleşen dünyada direncini artırmak (zorunlu),
2. Şehrin tarihi mirasının iyileştirilmesi ve korunması (zorunlu),
3. Yeşil alanları artıran bir kent planlaması ile sosyal yaşam kalitesinin artırılması (zorunlu),
4. Trafiğin kontrol edilmesi, kamu binalarındaki yoğunluğun azaltılması gibi çalışmalar ile şehirdeki yaşanabilirliğin sağlanması,
5. İnternet gibi iletişim teknolojilerinden yararlanılarak halka daha etkin hizmet sunulması (zorunlu),
6. Doğaya ve kaynaklara verilen zararı en aza indiren ve bu sayede çevresel sürdürülebilirliği sağlayan biyomimarinin geliştirilmesi (zorunlu),
7. Şehre kablosuz internet hizmetinin sunulması (zorunlu),

8. Gürültü, ışık, görüntü ve atık gibi unsurlar ile şehri kirletenlerin tespit edilerek bu kirliliğin azaltılması için çalışmalar yapılması (zorunlu),
9. İnternet yolu ile evden çalışma sistemi olarak tele-iş sisteminin geliştirilmesi,
10. Belediye ve halk düzeyinde sürdürülebilir kent planlamalarının teşvik edilmesi (zorunlu),
11. Yeşil alanlara zarar veren ve verimli olmayan bitkiler yerine meyve ağacı gibi halkın yararına olan bitkilerin yetiştirilmesi (zorunlu) ve
12. Yerel zanaat ve lezzetler için pazar alanlarının oluşturulmasıdır (zorunlu).

3.2.4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanat Politikaları Kriterleri

1. Tarımda kimyasal gübrelerden uzak durulan, enerji ve su tasarrufu sağlayan, daha çok çevrebilimle ilgili bir sistemde üretimin gerçekleştiği agroekolojinin geliştirilmesi (zorunlu),
2. Yerel ve kültürel değerleri kapsayan esnaf ve zanaatlarının korunması (zorunlu),
3. Kentlerde yerel özellikleri ve kültürel değerleri kapsayan zanaatların yok olmalarının engellenip, değerlerinin artırılması (zorunlu),
4. Şehrin dışında kalan kırsal bölgelerde yaşayan insanlara hizmetlerin etkin bir şekilde ulaştırılması (zorunlu),
5. Okullarda, hastanelerde, yemek evlerinde vb. yerlerde iyi-temiz-sağlıklı gıda anlayışına uygun yerel ve organik ürünlerin kullanılması (zorunlu),
6. Geleneksel değerler ile yoğrulmuş kültür ve sanat etkinliklerinin oluşturulması (zorunlu),
7. Şehre gelen ziyaretçilerin mağduriyet yaşamamaları adına otellerdeki yatak kapasitelerinin artırılması (zorunlu) ve
8. Genetiği değiştirilmiş ürünlerin yasaklanmasıdır.

3.2.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim Politikaları Kriterleri

1. Şehre gelen ziyaretçilerin, bulundukları bölgenin bir yavaş şehir üyesi olduğunu fark ettirecek iyi bir karşılama ve tanıtımın gerçekleştirilmesi (zorunlu),
2. Herkese ulaşacak biçimde afiş ve internet yoluyla yavaş şehir ile ilgili tanıtımların mevcut olması,

3. Şehir ile ilgili alınacak kararlarda halkın, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve derneklerin etkin olarak katılımlarının sağlanması,
4. Şehirdeki yöneticilerin, çalışanların ve vatandaşların yavaş şehir hareketi hakkında bilgilendirilmesi (zorunlu),
5. Karşı konulamaz bir hızda gerçekleştirilen tüketimin karşımıza çıkardığı sağlık sorunları hakkında bilgilendirme çalışmalarının yapılması,
6. Yavaş şehir ile ilgili projelerin desteklenmesi (zorunlu) ve
7. Yavaş şehir logosunun benimsenmesi için yapılacak tüm projelerde kullanılmasıdır (zorunlu).

3.2.6. Sosyal Dayanışma Politikaları Kriterleri

1. Irkçılık ve ayrımcılığa karşı çalışmaların yürütülmesi,
2. Farklı köken ve kültürden insanların aynı bölgelerde yaşamasının sağlanmasıyla birlik ve hoşgörü anlayışının geliştirilmesi,
3. İstihdam olanaklarının geliştirilmesi,
4. Engelli bireylerin yaşamlarını kolaylaştıracak kentsel planlama ve politikaların oluşturulması,
5. Yoksulluğun ortadan kaldırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesi,
6. Sivil toplum kuruluşları ve derneklerin etkin şekilde çalışmalarının teşvik edilmesi,
7. Konut politikalarında kalite ve yeterliliğin sağlanması ve
8. Genç nüfusun verimli bir şekilde fikir ve projelerini yürütebileceği merkezlerin kurulmasıdır.

3.2.7. Ortaklıklar Üzerine Kriterler

1. Yavaş yemek (slow food) hareketine destek vermek,
2. Yavaş yemek hareketi ile yerel-geleneksel yiyeceklerin yayılmasını desteklemek ve
3. Yavaş yemek ve yavaş şehir felsefesinin yaygınlaşması adına işbirliği yapmaktır.

3.3. YAVAŞ ŞEHİR BİRLİĞİ'NİN ÖRGÜTSEL YAPISI

Uluslararası Yavaş Şehir Birliği örgütsel yapı olarak, Uluslararası Meclis, Uluslararası Koordinasyon Komitesi, Uluslararası Başkan, Başkanlık Konseyi,

Garantörler Kurulu, Uluslararası Bilimsel Komite ve Muhasebe Denetçisi olmak üzere üç yıl için atanan yedi organdan oluşmaktadır. Bu organların detaylı görev ve fonksiyonları aşağıda açıklanmaktadır (Cittaslow International Charter, 2017:11-16):

Uluslararası Meclis: Birliğe üye şehirlerin temsilcileri ile birlikte yılda bir kere toplanır. Uluslararası tanıtım faaliyetleri ile uluslararası koordinasyon sorunları hakkında görüşmelerde bulunur. Meclis, Uluslararası Koordinasyon Komitesini seçer ve Garantör Kurulunu atar. Yıllık izlenecek hedeflere ve çalışma planına karar vererek gerekli olan bütçeyi belirler.

Uluslararası Koordinasyon Komitesi: Yılda en az bir kez toplanır. Birliğe katılacak şehirler için üyelik prosedürlerini ve şehirlerin yaptığı üyelik başvurularını müzakere eder. Birliğe zarar veren ve birliğin amacına aykırı davranışlarda bulunan şehrin üyeliğinin iptalini müzakere eder. Ortak Yatırım Fonu yönetimini müzakere eder. Yavaş şehir ödülünün verilmesi için genel kriterleri onaylar. Birliğe katılan kuruluşların özel faaliyetlerini koordine edip destekler. Birliğe katılan ve yavaş şehir logosunu taşıyan üyelerle birlikte yıllık etkinlik takvimini organize eder. Bilim Komitesini atar, fonları ve mülkleri yönetir.

Uluslararası Başkan: Üç yıl için seçilen ve sadece bir kez tekrar seçilme hakkına sahip olan başkan, birliğin yasal ve resmi olarak temsilciliğini yapar. Birliğin faaliyetlerini denetler. Meclisi ve Koordinasyon Komitesini toplayarak başkanlık eder.

Başkanlık Konseyi: Başkan ve üç başkan yardımcısından oluşur. Üyeler arasındaki toplantılar ile ilgili faaliyetlerde başkan ile işbirliği yapar. Uluslararası Koordinasyon Komitesinin faaliyetlerini koordine eder ve yönetir. Bilim Kurulu ve Muhasebe Denetçisi üyelerini atar, bütçelerin ve hesapların yönetimini kontrol eder. Genel sekreteri seçer.

Garantörler Kurulu: Üç üyeden ve bu üyelerin içerisinde seçilen bir başkandan oluşan kurul, yasal bir garanti örgütüdür. Üyeler tarafından sunulan disiplin davalarını inceler ve karar verir.

Uluslararası Bilimsel Komite: Başkanlık Konseyi tarafından atanan, birliğin güncel bilimsel ve kültürel verilerini hazırlamakla görevli farklı disiplin uzmanları ve

akademisyenlerden oluşur. Uluslararası Bilimsel Komite ayrıca yavaş şehir ödülünün organizasyonlarında da işbirliği yapmaktadır.

Muhasebe Denetçisi: Genel kurul tarafından üç yılda bir atanan muhasebe denetçisi, harcama ve giderleri denetleyerek genel kurula bilgi verir.

3.4. YAVAŞ ŞEHİR STATÜSÜNÜN ORTAYA ÇIKARABİLECEĞİ OLUMSUZ ETKİLER

Yavaş Şehir Tüzüğü'nde belirtilen kriterler ölçeğinde, Yavaş Şehir Birliği'ne katılan bir şehirde bu statünün ortaya çıkarabileceği birtakım olumlu ve olumsuz etkiler görülebilmektedir. İnsan odaklı yönetim anlayışı ile kentsel yaşam kalitesinin artırılması, çevre ve kaynakları göz ardı etmeyen üretim ve tüketim politikaları ile sürdürülebilir kentlerin oluşturulması, küreselleşmenin tek tip kentler oluşturmaya karşın yerel-kültürel değerlerin ön plana çıkarılması ile kent kimliğinin korunması yavaş şehir hareketinin olumlu etkileri olarak gösterilebilir (Tunçer ve Olgun, 2017:51; Mathivet, 2010:312).

Bu olumlu etkilerin yanında yavaş şehir statüsünün ortaya çıkarabileceği olumsuz etkiler de bulunmaktadır. Ülkenin ilk yavaş şehri olarak seçilen ve o ülkedeki diğer başvurular için ön inceleme yapan yavaş şehir başkentinin bu incelemelerdeki olası yanlış ve/veya taraflı tutumu, Yavaş Şehir Birliği'ne katılan kentlerin gelişmelere ayak uyduramayan, çağın gerisinde kalan kentler olarak algılanabilmesi veya yavaş şehir hareketinin küresel ölçekte yayılmasından ötürü birliğe katılan kentlerde gelişen turizmin beraberinde getirebileceği kentlerin özgün kimliklerinin ve ekonomik sürdürülebilirliklerinin tehlikeye girmesi gibi durumlar yavaş şehir hareketine getirilebilecek eleştirilerdir (Ergüven, 2011:208). Ayrıca, kentin çekici özellikleri nedeniyle yaşanabilecek nüfus artışından doğan konut ihtiyacının da kentte betonlaşmaya ve çevre tahribatına neden olabileceği ve yavaş şehir hareketinin bir rant aracına dönüştürülebileceği de hareketin olumsuz etkileri arasında gösterilmektedir (Tunçer ve Olgun, 2017:52-53).

Yavaş şehir statüsü kazanan şehirler hiçbir sorunun yaşanmadığı, her şeyiyle mükemmel şehirler değildir. Bu şehirler, tarihi ve kültürel olarak önemli bir mirasa sahip olmasına karşın kirlilik, altyapı, yetersiz konut vb. gibi çeşitli kentsel sorunları da barındıran şehirlerdir. Bu noktada yavaş şehir üyeliği ile temel amaç şehrin

tanıtılmasının yanında kentsel sorunları da en aza indirmek ve bunu yaparken de sosyal, ekonomik ve çevresel olarak sürdürülebilirliği hedeflemektir. Böylece bu şehirler, küreselleşen dünyanın bize getirdiği hız kavramına karşı yavaşlık felsefesinden hareketle hayatın tadına varma, zamanı iyi değerlendirme ve diğer özellikler ile orada yaşayan insanların kentsel yaşam kalitesini ve yaşam memnuniyeti seviyesini artırabilmektedir (Carp, 2014, E.T. 29.03.2018). Hem olumlu hem de olumsuz etkiler bağlamında değerlendirildiğinde yavaş şehirlerin, sürdürülebilirlik ve kentsel yaşam kalitesi politikalarının ön plana çıkarılması sebebiyle olumlu etkilerinin daha fazla olduğu söylenebilir.

4. DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE YAVAŞ ŞEHİRLER

Yavaş şehir hareketi, çıkış noktası olan ve Yavaş Şehir Birliği’ne en çok üye şehir bulunduran İtalya sınırları dâhilinde kalmayarak dünyanın pek çok ülkesinde yaygınlık kazanmıştır. Türkiye’de ise 2009 yılında Seferihisar’ın üyeliğinden sonra yaygınlık kazanan hareket, 2018 yılı itibarıyla genişlemeye devam etmektedir.

4.1. DÜNYADA YAVAŞ ŞEHİRLER

Yavaş şehir hareketinin 2018 yılı itibarıyla 30 ülkede 242 şehirde üyesi bulunmaktadır. Dünya genelinde Yavaş Şehir Birliği’ne üye olan şehirler aşağıda tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 4. Dünya Yavaş Şehir Listesi

Avustralya	Goolwa, Katoomba, Yea
Avusturya	Enns, Hartberg, Horn
Belçika (6 şehir)	Chaufontaine, Enghien, Estinnes, Lens, Maaseik, Silly
Kanada (4 şehir)	Cowichan Bay, Lac-Mégantic, Naramata, Wolfville
Çin (7 şehir)	Changshan-Zigang, Fuli, Jingyang, Shimenshan, Yanyang, Yaxi, Yuhu
Kolombiya	Pijao
Danimarka	Mariagerfjord, Svendborg
Finlandiya	Kristinestad

Fransa (7 şehir)	Créon, Labastide d'Armagnac, Loix, Mirande, Saint Antonin Noble Val, Segonzac, Valmondois
Almanya (17 şehir)	Bad Essen, Bad Schussenried, Berching, Bischofsheim, Blieskastel, Deidesheim, Hersbruck, Lüdinghausen, Maikammer, Meldorf, Nördlingen, Penzlin, Schneverdingen, Spalt, Überlingen, Waldkirch, Wirsberg
Büyük Britanya (5 şehir)	Aylsham, Berwick upon Tweed, Llangollen, Mold, Perth
Macaristan	Hódmezővásárhely
İzlanda	Djupavogshreppur
İrlanda	Clonakilty
İtalya (84 şehir)	Abbiategrosso, Acqualagna, Acquapendente, Altomonte, Amalfi, Amelia, Anghiari, Asolo, Barga, Bazzano - Comune di Valsamoggia, Borgo Val di Taro, Bra, Brisighella, Bucine, Caiazzo, Capalbio, Casalbeltrame, Castel Campagnano, Castelnovo nè Monti, Castelnuovo Berardenga, Castel San Pietro Terme, Castiglione Olona, Castiglione in Teverina, Cerreto Sannita, Chiavenna, Chiaverano, Cisternino, Città della Pieve, Città Sant'Angelo, Civitella in Val di Chiana, Controguerra, Cortona, Cutigliano, Fontanellato Francavilla al Mare, Galeata, Giuliano Teatino, Gravina in Puglia, Greve in Chianti, Grumes - Comune di Altavalle, Guardagrele, Lentate sul Seveso, Levanto, Marradi, Massa Marittima, Monte Castello di Vibio, Montefalco, Morimondo, Novellara, Orsara di Puglia, Orvieto, Parrano, Pellegrino Parmense, Penne, Pianella, Pollica, Positano, Pratovecchio – Stia, Preci, Ribera, Salorno, San Miniato, San Potito Sannitico, Sant'Agata di Puglia, Santarcangelo di Romagna,

	San Vincenzo, Santa Sofia, Scandiano, Sperlonga, Stio, Suvereto, Teglio, Termoli, Tirano, Todi, Tolfa, Torgiano, Trani, Travacò Siccomario, Trevi, Turbigo, Usseglio, Vigarano Mainarda, Zibello-Comune di Polesine Zibello
Japonya	Kesennuma, Maebashi-Akagi
Hollanda (10 şehir)	Alphen-Chaam, Bellingwedde, Borger-Odoorn, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Heerde, Midden-Delfland, Vaals, Vianen, Vlagtwedde
Yeni Zelanda	Matakana
Norveç (4 şehir)	Eidskog, Levanger, Sokndal, Ulvik
Polonya (28 şehir)	Barczewo, Bartoszyce, Biskupiec, Bisztynek, Działdowo, Dobrze Miasto, Głubczyce, Goldap, Górowo Iławeckie, Jeziorany, Kalety, Lidzbark, Lidzbark Warminski, Lubawa, Murowana Goślina, Nidzica, Nowe Miasto Lubawskie, Nowy Dwór Gdański, Orneta, Olsztynek, Pasym, Prudnik, Rejowiec Fabryczny, Reszel, Rzgów, Ryn, Sępólno, Sianów
Portekiz (6 şehir)	Lagos, Sao Bras de Alportel, Silves, Tavira, Viana Do Castelo, Vizela
Güney Afrika	Sedgefield
Güney Kore (13 şehir)	Cheongsong County, Damyang County, Hadong County, Jecheon City, Jeonju Hanok Village, Namyangju City, Sangju City, Shinan County, Wando County, Yeongwol County, Yesan County
İspanya (8 şehir)	Balmaseda, Begues, Begur, Lekeitio, Morella, Mungia, Pals, Rubielos de Mora
İsveç	Falköping
İsviçre	Mendrisio

Tayvan (4 şehir)	Dalin, Fonglin, Nanzhuang, Sanyi
Türkiye (15 şehir)	Seferihisar, Akyaka, Gökçeada, Taraklı, Yenipazar, Yalvaç, Vize, Perşembe, Halfeti, Şavşat, Uzundere, Eğirdir, Gerze, Göynük, Mudurnu
Güney Kıbrıs	Lefke, Mehmetçik, Yeniboğaziçi
Amerika Birleşik Devletleri	Sebastopol, Sonoma

Kaynak: www.cittaslow.net, E.T. 06.04.2018.

4.2. TÜRKİYE’DE YAVAŞ ŞEHİRLER

Türkiye’de yavaş şehir hareketine bakıldığında 2009 yılında İzmir’in Seferihisar ilçesinin üyeliği ile başlayan yavaş şehir hareketi, sürdürülebilir şehirleri temel alması bakımından diğer şehirler tarafından da dikkate alınmış ve 2018 yılı itibarıyla Yavaş Şehir Birliği’ne 15 şehir üye olmuştur. Türkiye’nin ilk yavaş şehri olan Seferihisar’ın ardından Akyaka, Gökçeada, Taraklı, Yenipazar, Yalvaç, Vize, Perşembe, Halfeti, Şavşat, Uzundere, Eğirdir, Gerze, Göynük ve son olarak da 2018 Mart ayında Mudurnu Yavaş Şehir Birliği’ne katılmıştır (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 06.04.2018). Yapılan yavaş şehir kriterlerine uygunluk derecesi araştırmasına göre Datça, Ortaca, Dalaman Kavaklıdere, Yatağan, Köyceğiz ve Ula’nın da Yavaş Şehir Birliği’ne katılmalarının önünde engel olmadığına ve kriterler bakımından bu şehirlerin uygun olduklarına yönelik sonuçlara ulaşılmıştır (Baldemir, Şahin ve Kaya, 2013:48). Türkiye’de Yavaş Şehir Birliği’ne üye olan şehirler ve genel özellikleri şunlardır:

Seferihisar/İzmir (2009)

Ege Bölgesi’nde İzmir ilinin güneyinde yer alan ve 2017 yılı itibarıyla 40.785 nüfusa sahip olan Seferihisar, mandalina bahçeleri, enginar tarlaları, zeytinlikler ve verimli arazileri ile ana ekonomik kaynağını tarım ve turizmin oluşturduğu bir ilçedir. 2009 yılında Türkiye’nin Yavaş Şehir Birliği’ne üye olan ilk şehri olmasından dolayı Seferihisar, Yavaş Şehir Türkiye Başkenti ve Yavaş Şehir Türkiye Koordinatörlüğü unvanlarına sahiptir (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 08.11.2017).

Tarihi ve kültürel bakımdan önemli miraslara sahip olan Seferihisar’da Gündük Minare Cami, Ulu Cami, Sığacık Kalesi ve Hamamı, Teos Antik Kenti,

Lebedos Antik Kenti, Çıfit Kalesi ve su kemerleri önemli tarihi ve kültürel değerlerdir (www.seferihisar.bel.tr, E.T. 08.11.2017). Yerel lezzetler olarak da, oklavadan sıyırma, tatlı tarhana, ekmek dolması, yuvalaça, mandalina tatlısı, enginar dolması, geleneksel armola ve nohutlu mantı kentin geleneksel mutfağını oluşturmaktadır. Bu lezzetler belediye bünyesinde, Sığacık Kalesi içinde kurulan yerel üretici pazarlarında sergilenmekte ve satılmaktadır (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 08.11.2017).

Akyaka/Muğla (2011)

Muğla'nın Ula ilçesine bağlı bir mahalleye dönüşen ve 2017 yılı itibarıyla 2.815 nüfusa sahip Akyaka, çevre ve kaynakların kullanımında saygılı, yerel özgün kültürünü ve mimari yapısını koruyan sürdürülebilir bir şehir olma hedefine yönelik olarak bir referandum ile yavaş şehir üyelik girişimlerini gerçekleştirmiştir. Şehir genelinde yavaş şehir olgusunun tanıtılmasının takibinde 911 kişi ile yapılan oylamada %95 oranında evet oyu ile Akyaka 2011 yılında Yavaş Şehir Birliği'ne katılmıştır (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 09.04.2018)¹. 1910 yılında Muğla'da dünyaya gelen Mimar Nail Çakırhan, Akyaka'da mimarisini tasarladığı evler ile 1983 yılında Ağa Han Uluslararası Mimarlık Ödülü'nü almış ve Akyaka'nın yapı geleneği olan ahşabın kullanımının öne çıktığı, bir veya iki katlı ve çevreye zarar vermeyen yapıların gelişmesinde öncü rolü üstlenmiştir (www.atlasdergisi.com, E.T. 09.04.2018).

Akyaka barındırdığı leylek, flamingo gibi koruma altındaki türler ile önemli bir kuş bölgesi olmasının yanı sıra yemyeşil ormanları ve akdeniz foku, su samuru gibi sualtı yaşamı, portakal, limon, zeytin gibi tarımsal ürünlerinin bolluğu ve su kalitesinin uygunluğunu gösteren mavi bayraklı plajları ile önemli bir yaşam alanıdır (www.akyaka.bel.tr, E.T. 09.04.2018). Bunların yanında uçurtma sörfü, rüzgâr sörfü, deniz kanosu, kaya tırmanışları, nehir kanosu, yamaç paraşütü, yelken ve binicilik gibi birçok farklı spor dallarına ve turizm dallarına da ev sahipliği yapmaktadır (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 09.04.2018).

¹ 12.11.2012 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun çerçevesinde mahalleye dönüşen Akyaka'nın Yavaş Şehir Birliği'ne üyeliği, Ula'nın bir mahallesi olarak devam etmektedir.

Gökçeada/Çanakkale (2011)

Türkiye'nin yüzölçümü olarak en geniş adası konumunda olan ve 2017 yılı itibarıyla 8.769 nüfusa sahip Gökçeada, tarihi ve kültürel mirası ve yerel lezzetleri ile bozulmamış doğası bakımından göze çarpan bir turizm merkezi olarak 2011 yılında Yavaş Şehir Birliği'ne katılarak dünyanın ilk yavaş şehir unvanını alan adası olmuştur (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 11.04.2018).

Gökçeada'nın özellikleri açısından tarihi Rum köyleri, flamingoların göç yolları üzerinde olan tuz gölü, Tunç Çağı'na ait kalıntıların bulunduğu Yenibademli Höyüğü ve Marmaros Şelalesi tarihi ve kültürel alanlar arasında sıralanabilir. Ayrıca denizkestanesi, bamyalı levrek, ıspanaklı kalamar ve ebegümeci yemekleri adanın yerel lezzetleri arasındadır. Tüm bunların yanı sıra Gökçeada 2002 yılında Organik Takım Projesi'nin uygulandığı ilk yer olarak organik zeytin, zeytinyağı ve süt üretiminde önemli bir yere sahiptir (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 11.04.2018).

Taraklı/Sakarya (2011)

Sakarya'nın 2017 yılı itibarıyla 6.849 nüfuslu ilçesi olan ve büyük bölümü ormanlık alan ve çayırarla kaplı olan Taraklı, 2011 yılında Yavaş Şehir Birliği'ne kabul edilmiştir. 1950'li yıllara kadar ipek böcekçiliği, dokumacılık, ayakkabıcılık, kaşıkçılık ve tarakçılığın yaygın olarak yapıldığı ve Taraklı ekonomisi için önemli yere sahip olan bu mesleklerin zamanla yok olmasının sonucunda 2000'li yıllara gelindiğinde sadece tarakçılık varlığını devam ettirmektedir (Onaran, 2013:42).

Tarihi ve kültürel mirası bakımından Taraklı'da, Osmanlı mimarisinin egemen olduğu ev ve konakları ile Mimar Sinan tarafından yaptırılan 493 yıllık Yunus Paşa Camisi önemli bir yere sahiptir. Ayrıca Yusufbey mahallesinde bulunan ve yaklaşık beş asırlık olan çınar ağacı da Kültür Bakanlığı tarafından doğal anıt olarak tescillenmiştir. Tarihi ve kültürel turizmin yanı sıra termal turizmi, yayla turizmi ve mağara turizmi de önemli bir yere sahiptir (www.tarakli.bel.tr, E.T. 11.04.2018). Yerel lezzetler olarak da keşkek, yaprak dolması, etli nohut, uhut ve köpük helvası şehrin özgün değerlerini oluşturmaktadır (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 11.04.2018).

Yenipazar/Aydın (2011)

Aydın iline bağlı ve 2017 yılı itibarıyla 12.596 nüfusa sahip olan Yenipazar ilçesi 2011 yılında Yavaş Şehir Birliği'ne kabul edilmiştir. Haftada bir gün kurulan ve çevre bölgelerden de insanların ticaret yaptığı bir pazar yerine ev sahipliği yapması nedeniyle ilçe, Yenipazar ismini almıştır. Tarihi ve kültürel miras olarak tarihi yel değirmeni, 122 basamaklı işlemeli merdiven ve Yörük Ali Efe Müzesi ile deve güreşleri ve yörük şenliği miras kalan etkinliklerdir (www.yenipazar.bel.tr, E.T. 12.04.2018).

İlçenin ekonomik geliri büyük ölçüde tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. İlçede pamuk, zeytin, incir ve domates üretiminin yanında kurulan hafta sonu organik gıda pazarı ilçe ekonomisine önemli katkılar sunmaktadır. Ayrıca ekmek dolması, Yenipazar pidesi, et lelengisi, karnabahar mücveri, yuvarlama ve yavru kavurması ilçenin yerel lezzetlerini oluşturmaktadır (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 12.04.2018).

Yalvaç/Isparta (2012)

Isparta'nın ilçesi olarak 2017 yılı itibarıyla 46.823 nüfusa sahip olan Yalvaç 2012 yılında Yavaş Şehir Birliği'ne kabul edilmiştir. Antiokheia Antik Kenti, Augustus Tapınağı, su kemerleri, Roma Hamamı, Ay Tanrısı Men adına yapılan Men Kutsal Alanı, Hoyran Gölü'nde bulunan Limenia Adası, Tıraşzade Konağı, Devlethan Camisi (Ulu Camii) ve Ayı İni Mağarası ilçenin tarihi ve kültürel mirasını oluşturmaktadır (www.atlasdergisi.com, E.T. 13.04.2018).

Dericilik, demircilik, semercilik, at arabası yapımı ve keçecilik, Yalvaç'ın geleneksel el sanatlarını oluştururken, pirinç ve buğdayın yaygın kullanımının yanında yöreye özgü pastırma ile kaymak gibi et ve süt ürünleri de geleneksel lezzetlerini oluşturmaktadır. Ayrıca haftada bir gün kurulan, yerel ve organik gıdaların satıldığı Yalvaç pazarı hem yörenin ekonomisine hem de yerel lezzetlerin yok olmasının engellenmesine katkı sunmaktadır (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 13.04.2018).

Vize/Kırklareli (2012)

Kırklareli'nin doğusunda yer alan ve 2017 yılı itibarıyla 27.358 nüfusa sahip olan Vize 2012 yılında Yavaş Şehir Birliği'ne üye olmuştur. Tarihi ve kültürel miras

olarak MS 2. yüzyıla dayanan Antik Tiyatro, Gazi Süleyman Paşa Cami, Ferhat Bey Hamamı, Vize kalesi ve surları, Asma Kayalar Mağara Manastırı ve Cehennem Şelaleleri önemli yere sahiptir. Bu tarihi değerlerin tanıtılması amacıyla 2006 yılından itibaren her yıl Vize Tarih ve Kültür Festivali düzenlenmektedir (www.atlasdergisi.com, E.T. 13.04.2018).

İlçenin ekonomik yapısı büyük oranda tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Ayçiçeği, buğday, şeker pancarı, mısır ve baklagillerin yanı sıra büyükbaş hayvancılık, balıkçılık ve arıcılık da önemli oranda gelişmektedir. Ayrıca mermer madenleri de ilçenin gelir kaynakları arasında yer almaktadır (www.vize.bel.tr, E.T. 13.04.2018). İlçenin yerel lezzet mirasını ise oğlak çevirme, ısırgan otu çorbası, vize peyniri ve ıhlamur çiçeği balı oluşturmaktadır. Bu lezzetlerin yaşatılması ve farklı kültürlerle tanıtılması amacıyla da ilçe merkezinde yöresel yemek yarışması düzenlenmektedir (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 13.04.2018).

Perşembe/Ordu (2012)

Orta Karadeniz’de bulunan Ordu’nun bir ilçesi olan ve 2017 yılı itibarıyla 30.812 nüfuslu Perşembe, 2012 yılında Yavaş Şehir Birliği’ne üye olmuştur. Şehrin ana ekonomik yapısı tarım ve balıkçılığa dayanmaktadır. Tarihi ve kültürel miras olarak Pontus Krallığı tarafından yaptırılan Koçboynuzu (Kral) Yolu, yapımında tamamen ahşap kullanılan Medreseönü Afırlı Cami, Yason Feneri, Çamburnu Feneri, turizm bakımından ise Belicesu kumsalı, Çaka kumsalı, Hoynat adası, Kurşunçal Şelalesi ve Çalgan Şelalesi önemli merkezler arasındadır (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 14.04.2018).

Geleneksel el sanatları olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın “El Sanatları” araştırmasında yörenin yerel değerlerini yansıtan baston işçiliği ön plana çıkmaktadır. Baston işçiliğinin yanında ağaç işlemeciliği, kayık ve taka yapımı da yer almaktadır. Geleneksel yerel lezzetler bakımından ise Karadeniz kıyısında yer almasının önemli rolü bulunmaktadır. Hamsili pilav, hamsi buğulama, pancar çorbası, mısır çorbası, diken ucu kavurması, mısır ekmeği, mısırlı pancar sarması, ceviz helvası ve turşu kavurmaları yaygın görülen yemeklerdir. Her hafta kurulan yerel gıda pazarı, ürünlerin hem tanıtılmasında hem de yöre ekonomisine katkıda bulunmaktadır (Karadeniz, 2014:99-101).

Halfeti/Şanlıurfa (2013)

Birçok medeniyete ev sahipliği yapan ve tarihi değeri oldukça yüksek olan Halfeti, Şanlıurfa'nın 2017 yılı itibarıyla 38.592 nüfuslu ilçesidir. 2000 yılında yapılan Birecik Barajı ile ilçenin bir kısmının su altında kalmasına rağmen ilçe, tarih, kültür ve turizm bakımından önemini yitirmemiş ve 2013 yılında Yavaş Şehir Birliği'ne üye olmuştur. Tarihi ve kültürel miras olarak Rum Kale içerisinde Aziz Nerses Kilisesi, Barşavma Manastırı, su sarnıçları ve Gürkuyu Kilisesi önemli eserlerdir. Mimari olarak yöresel taş yapılar ve kentte önemli bir değere sahip olan kuş evleri göze çarpmaktadır. Yerel lezzetler olarak ise Şabut balığı kebabı, patlıcan kebabı, çağırtlak kebabı, erik tavaşı, incir kebabı, mukaşşerli pilav, isot biberi ve zahter suyu yer almaktadır (www.halfeti.bel.tr, E.T. 14.04.2018).

Bir hikâyeye göre birbirine kavuşamayan iki aşığın, birbirlerine kavuşmak için kendilerini Fırat Nehri'ne bırakmaları ile Halfeti'de tüm güllerin siyah açması söylencesiyle beraber şehir, siyah gülün yetiştiği tek yerdir (www.atlasdergisi.com, E.T. 14.04.2018).

Şavşat/Artvin (2015)

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Artvin ilinin bir ilçesi olan Şavşat, 2017 yılı itibarıyla 16.471 nüfusa sahiptir. 2015 yılında Yavaş Şehir Birliği'ne üye olan Şavşat, Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgeleri arasında geçiş noktası üzerinde bulunmasından dolayı hem Karadeniz ikliminin hem de karasal iklimin özelliklerini barındırmaktadır. İlçenin ekonomisi tarım, hayvancılık, arıcılık ve ormancılığa dayanmaktadır (www.savsat.gov.tr, E.T. 15.04.2018).

Tarihi ve kültürel miras olarak Cevizli (Tibet) Manastırı, Şavşat Kalesi, Veliköy Eski Ahşap Cami, Meydancık Taş Kemer Köprüsü, Suatan Şelalesi ve Tamara Odaları, Satlel Kilisesi'ne sahiptir. Turizm unsurları olarak Karagöl, Yavuzköy seyir tepesi, Sahara Yaylası, Arsiyan Yaylası ve hem sivil mimarisinin ahşap olduğu hem de otantik yaşamın devam ettiği Maden Köyü ilçenin önemli bölgeleridir (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 15.04.2018). Yerel lezzetler olarak ise kaymak ve peynir kuymağı, Hasuta tatlısı, sütlaç, çağ kebabı, pazı dalı yemeği, un harşosu, gımı, kete, ayran çorbası, kesme çorbası ve erik çorbası yöreye özgü yemeklerdir (www.savsat.bel.tr, E.T. 15.04.2018).

Uzundere/Erzurum (2016)

Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan Erzurum'un 2017 yılı itibarıyla 7.598 nüfuslu ilçesi olan Uzundere, 2016 yılında Yavaş Şehir Birliği'ne üye olmuştur. Ekonomik kaynağını tarım ve hayvancılığın oluşturduğu ilçe, Doğu Anadolu bölgesinde olmasına rağmen Akdeniz ikliminin özelliklerini taşımasından dolayı yeşil alan oranı oldukça fazladır. Uzundere ayrıca birçok farklı bitki, kuş (207 farklı tür) ve kelebek cinsine ev sahipliği yapmasından dolayı biyolojik çeşitliliğin zengin olduğu bölgeler arasındadır (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 15.04.2018).

Tarihi ve turistik olarak Uzundere, Öşvank Kilisesi, Türkiye'nin en yüksek şelalesi olan Tortum Şelalesi, birbirinden farklı büyüklükte göllerden oluşan Yedi Göller Bölgesi, Engüzek Kalesi, Sapaca Kalesi ve Peri Bacaları bulunmaktadır. İlçede ayrıca Tortum Şelalesi'ni besleyen Tortum Çayı üzerinde rafting, yelken gibi su sporları, dağcılık ve yürüyüş sporları yapılmaktadır. Turizm açısından Karakucak Güreşleri ve Kuş Gözlem Festivali de ilçenin ilgi çeken etkinliklerindendir. Yerel yemekler olarak ise alabalık, çağ kebabı, tandır ekmeği, kete ve incir döğmesi bölgenin geleneksel lezzetlerini oluşturmaktadır (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 15.04.2018).

Eğirdir/Isparta (2017)

Isparta ili sınırları içerisinde yer alan, iklim olarak Akdeniz ve İç Anadolu iklimlerinin görüldüğü ve 2017 yılı itibarıyla 32.503 nüfusa sahip olan Eğirdir 2017 yılında Yavaş Şehir Birliği'ne üye olmuştur. Tarihi ve kültürel miras olarak Eğirdir Kalesi, Eğirdir Kervansarayı, Yeşilada, Canada, Prostanna Antik Kenti, Hızırbey Cami, Sinan Paşa Cami, Baba Sultan Türbesi, Ayastefanos Kilisesi ile koruma altında olan Kovada Gölü Milli Parkı ve Kasnak Meşesi Tabiatı Koruma Alanı bulunmaktadır. Yerel lezzetler olarak ise Eğirdir Gölü'nden çıkan tatlı su levreği, sazani, istakozu ve bölgede bolca yetiştirilen elma ile güllerden yapılan çeşitli yiyecekler bulunmaktadır (www.tanitma.gov.tr, E.T. 16.04.2018).

Turizm olanakları olarak, Eğirdir Gölü'nde su kayağı, su altı dalış, yelken ve Eğirdir genelinde dağcılık ile yamaç paraşütü sporları yapılmaktadır. Ayrıca her yıl düzenlenen Triatlon yarışları, Briç turnuvaları, Oluklacı Şenliği, motosiklet ve

bisiklet festivalleri turizm açısından önemli yere sahiptir (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 16.04.2018).

Gerze/Sinop (2017)

Karadeniz Bölgesi'nde Sinop'un ilçesi olan ve 2017 yılı itibarıyla 23.661 nüfusa sahip Gerze, 2017 yılında Yavaş Şehir Birliği'ne üye olmuştur. Karadeniz iklimine sahip olmasının bir sonucu olarak zengin ve çeşitli orman alanları ve bitki örtüsüne sahiptir. İlçenin ekonomik yapısını ise balıkçılık, zeytincilik, tarım, hayvancılık ve tekstil oluşturmaktadır (www.gerze.gov.tr, E.T. 16.04.2018).

Tarihi ve kültürel miras olarak yaklaşık 400 yıllık olan Derecuma Cami, Yakupağa Konağı, Çeçe Sultan Türbesi, Taş Han, Tümülüs Mezar önemli eserler arasında yer alırken turizm olarak da paraşüt sporunun yapıldığı yelken tepe, Sorkun Şelalesi, Sökü Yaylası ve Değirmenli Şelale yer almaktadır. Ayrıca kaşık hamuru, tuzlu balık, nokul, zıbıdık, kazıyak, tirit, boranaşı, çakaduzu ve şipsi de ilçenin yerel lezzetlerini oluşturmaktadır. Bu yerel lezzetler ilçede her hafta kurulan yerel gıda pazarında kente gelen ziyaretçilere satılmaktadır (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 16.04.2018).

Göynük/Bolu (2017)

Batı Karadeniz Bölgesi'nde bulunan Bolu'nun 2017 yılı itibarıyla 15.184 nüfuslu ilçesi olan Göynük, 2017 yılında Yavaş Şehir Birliği'ne üye olmuştur. 1987 yılında kentsel SİT alanı ilan edilen ve mimari yapısını bozmadan günümüze kadar ulaşan Göynük tarihi, kültürel ve doğal bir miras olarak varlığını sürdürmektedir. Akşemseddin Hz. Türbesi, Zafer Kulesi, Gazi Süleyman Paşa Cami ilçenin tarihi değerlerini oluştururken Şarlahan Şelalesi ve Kanyonu, Sünnet Gölü ve Çubuk Gölü de doğal ve turistik bölgeleri oluşturmaktadır. Ayrıca peşkir, bükülü bez ve alaca gibi geleneksel el sanatları da belediye bünyesinde kurulan Yerel El Sanatları Eğitim Merkezi'nde yaşatılan eserlerdir (www.cittaslowturkiye.org, E.T. 16.04.2018).

Yerel lezzetler olarak ise Göynük, Osmanlı mutfağını günümüze taşımaktadır. Tarhana çorbası, düğün çorbası, keşli-cevizli erişte, sütlü kabaklı yufka, tas kebabı, hoşmerim, uğut ve piyaz ilçenin yerel mutfağını oluşturmaktadır (www.goynuk.bel.tr, E.T. 16.04.2018).

Mudurnu/Bolu (2018)

Bolu'nun bir başka ilçesi olan ve 2017 yılı itibarıyla 19.066 nüfusa sahip Mudurnu, 2018 yılının Mart ayında Yavaş Şehir Birliği'ne üye olmuştur. Karadeniz ikliminin etkisiyle bitki örtüsü olarak geniş ormanlık alanlara sahip olan ilçe, tarihi ve kültürel olarak derin bir mirasa sahiptir. Mudurnu Kalesi, Yıldırım Bayazıt Cami ve Hamamı, Kanuni Sultan Süleyman Cami ve saat kulesi şehrin tarihi ve kültürel değerlerini oluşturmaktadır. Yerel lezzetler olarak ise Mudurnu böreği, sini makarnası, cızlama, oğmaç çorbası, süzme yoğurdun kurutulup kalıplara dökülmesi ile yapılan keş ve Mudurnu helvası şehrin geleneksel mutfagını oluşturmaktadır (www.mudurnu.bel.tr, E.T. 17.04.2018).

5. YAVAŞ ŞEHİRLERİN KENTSEL YAŞAM KALİTESİNE ETKİLERİ

Yavaş şehirler, hem Yavaş Şehir Birliği'ne üyelik kriterleri hem de yavaş şehir hareketinin temel felsefesi bakımından sürdürülebilirlik ve yaşanabilirlik hedefleri bağlamında kentsel yaşam kalitesinin muhafaza edildiği ve artırıldığı mekânlar olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda kentsel yaşam kalitesi ve yavaş şehir hareketi arasında sıkı bir ilişki olduğu ve yavaş şehirlerin kentsel yaşam kalitesini artırıcı bir etkisi olduğu görülmektedir.

5.1. KALİTE KAVRAMI

Kalite, sektörlerin tümünde yer alan, tüketicinin ürün ve hizmetin sunumunda gösterdiği tavır neticesinde geliştirilen ve kullanıcı isteklerine göre tasarlanan uygunluk olarak tanımlanmaktadır. Kalite ile birlikte tüketiciye ürün veya hizmette uygunluk ve güvenilirlik sağlanmaktadır.

- Kalite, tüketicinin taleplerinde yaşadığı tatmin ve memnuniyettir,
- Kalite, uygunluk ve güvenilirliktir,
- Kalite, mükemmelliğin teminatıdır,
- Kalite, estetik ile beraber dayanıklılıktır,
- Kalite, bir ürün veya hizmetin tüm ihtiyaçları karşılama göstergesidir (Kabadayı, 2006).

5.2. YAŞAM KALİTESİ KAVRAMI VE GÖSTERGELERİ

Yaşam kalitesi, insanların eğitim, kültür, sağlık, ekonomi, barınma ve sosyal hizmetler gibi yaşam koşullarından ve yaşadıkları çevreden duydukları memnuniyet

ve güven düzeyi olarak tanımlanabilir (Erkul ve Karakılçık, 2000:87). Yaşam kalitesi çok boyutlu bir kavram olması nedeniyle sosyal bilimlerin yanında fen bilimleri ve sağlık bilimleri alanları ile de ilişkilidir (Türksever, 2001:13).

Tablo 5. Yaşam Kalitesinin İlişkili Olduğu Bilim Dalları

Sosyal Bilimler	Fen Bilimleri	Sağlık Bilimleri
• Ekonomi • Şehir Planlama • Coğrafya • Sosyoloji • Psikoloji	• Çevre Mühendisliği • Zooloji • Botanik • Orman Mühendisliği • Peyzaj Mimarlığı	• Psikoloji • Tıp • Halk Sağlığı

Kaynak: Türksever, 2001:13.

Ekonomi, sağlık, güvenlik düzeyi, mutluluk, sanayileşme ve teknolojik yenilikler gibi etmenler, yaşam kalitesini belirleyen faktörler arasındadır. Bu faktörler çerçevesinde yaşam kalitesi, bireysel ve toplumsal olarak farklı iki boyutta ortaya çıkmaktadır. Örnek verilecek olursa ekonomik seviye yaşam kalitesinin bireysel boyutunu gösterirken, ülkenin eğitim sistemi yaşam kalitesinin toplumsal boyutunu göstermektedir (Das, 2007:297-298; Erkul ve Karakılçık, 2000:87).

Von Kamp yaşam kalitesini incelerken, çevrenin ölçülebilir mekânsal, fiziksel ve sosyal yönlerini ele alarak bu üç algıyı bir arada incelemektedir. Bir düşünme modeli olarak bu durum yaşam kalitesinin, sadece nesnel özelliklerle değil, aynı zamanda kişisel/öznel özelliklerle de ilişkili olduğunu ve farklı unsurların birbirleriyle etkileşimini ortaya koymaktadır (Kamp vd., 2003:9).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) yaşam kalitesini, bireylerin içinde bulundukları konumlarını, kültür ve değer sistemlerinin yanında fiziksel sağlıklarını ve psikolojik durumlarını da göz önünde bulundurarak hedeflerini, beklentilerini ve endişelerini oluşturan karmaşık bir yapı olarak tanımlamaktadır (WHO, 1997). Bu tanımdan hareketle Dünya Sağlık Örgütü, yaşam kalitesi kavramını fiziksel ve psikolojik sağlık kavramı çerçevesinde değerlendirmektedir.

Veenhoven yaşam kalitesini yaşam şansı-yaşam sonuçları ve dışsal nitelikler-içsel nitelikler çaprazlaması ile yaşanabilir çevre, kişinin yaşam kabiliyeti, yaşam yararı ve yaşam değeri olarak dördümlü bir grup olarak incelemiştir. Yaşanabilir çevreyi,

evre temizliği, iyi konut, ekonomik refah, eşitlik ve özgürlük gibi kavramlar oluşturmaktadır. Kişinin yaşam kabiliyetini fiziksel ve ruhsal sağlığı oluşturmaktadır. Yaşamın yararını, iyi bir birey olarak ahlaklı bir yaşam oluşturmaktadır. Son olarak yaşamın değerini ise kişinin yaşadığı hayatın kıymetini bilmesi oluşturmaktadır (Veenhoven, 2000:3-4; Kabadayı, 2006). Bu dörtlü grubun en st seviyede etkileşimi ile kişinin yaşam kalitesinin yüksekliği arasında yakın bir ilişki vardır.

Tablo 6. Yaşamın Dört zelliği

	Dışsal Nitelikler	İçsel Nitelikler
Yaşam şansı	Yaşanabilir evre	Yaşam Kabiliyeti
Yaşam Sonuçları	Yaşam Yararı	Yaşamın Değeri

Kaynak: Veenhoven, 2000:18.

Nilay Türksever ve Gündüz Atalık (2001:163) yaşam kalitesinin ekonomik ve politik açıdan artan önemine dikkat çekerek, yaşam kalitesini belirli bir bölge veya toplumda yaşayan insanların tatmin olacakları seviye için sağlanan gerekli koşulların derecesi olarak tanımlamaktadırlar.

Türksever (2001:16) ise yaşam kalitesi ile ilgili şu görüşleri ileri sürmektedir:

- Yaşam kalitesi, karmaşık, geniş ve çok boyutlu bir kavramdır.
- Yaşam kalitesi sadece nesnel ve ekonomik göstergelerle ölçülemez, aynı zamanda öznel göstergelere de ihtiyaç duyulmaktadır (Abbate, 2001:276).
- Yaşam kalitesi, ekonomik, sosyal, psikolojik ve çevresel olguların konut, sağlık, eğitim, gelir düzeyi, kişinin sorumlu bir birey olması, kaliteli doğal evre gibi göstergeler ile etkileşimi sonucu ortaya çıkan memnuniyet ve mükemmeliyet derecesidir.
- Yaşam kalitesi göstergeleri kişiden kişiye, ülkeden ülkeye ve hatta ülke içinde kültürden kültüre değişebilir. Ana amaç, sağlanan temel değerlerin toplumlar tarafından pozitif veya negatif algılanmasının llmesidir.

Tüm bu tanımlardan hareketle, yaşam kalitesi belirlenirken nesnel-toplumsal ve öznel-bireysel anlamda insanların yaşamında duyduğu memnuniyet derecesi, onun öznel değerleri ile daha çok bağlantılıdır. Nesnel değerlerin iyi olması her zaman

bireyin yaşam kalitesinde bir artış olduğu anlamına gelmemektedir. Bu durumdan dolayı da yaşam kalitesi ölçümlerinde ve yaşam kalitesini belirleyen göstergelerin belirlenmesinde zorluklar yaşanmaktadır (Koyuncu, 2011:13; Türksever, 2001:16).

Yaşam Kalitesi Göstergeleri

Yaşam kalitesinin belirlenmesinde sadece ekonomik göstergeler doğru ve hedefe uygun bir ölçüm yapabilmek için yeterli olmamaktadır. Harvard Business Review'un bir makalesinde sorulan "Ekonomi artıyorsa Amerika neden düşüyor?" sorusu ekonomik göstergelerin kapsamlı bir araştırma için yeterli olmadığı, ekonomik göstergelerin yanında sosyal, psikolojik ve çevresel göstergelerin de önem gösterdiği vurgulanmaktadır (Noll, 1996:1).

Yaşam kalitesinin belirlenmesinde kullanılan göstergeler genel olarak nesnel göstergeler ve öznel göstergeler olarak iki gruba ayrılmaktadır. Nesnel göstergeler genellikle insanlar ve çevre ile ilgili istatistikî verilere dayanan sayım sonuçları ve devletin yayınladığı raporlar gibi nesnel içerikli bilgilerden oluşmaktadır. Bu göstergeler dünyada pek çok ülke tarafından sağlıklı ve güvenilir bir şekilde yapılabildiğinden dolayı değerlendirmeler ve karşılaştırmalar konusunda elverişlidir. Öznel göstergeler ise sosyal koşulların bireysel algılama ve değerlendirmesini vurgulamaktadır. Öznel göstergelerin kişiden kişiye ve toplumdan topluma değişmesi, bu göstergeler arasında bir uzlaşmaya varılmasını ve ortak noktada bir hedefe ulaşılmasını güçleştirmektedir (Türksever, 2001:21).

Tablo 7. Yaşam Kalitesinin Belirlenmesinde Kullanılan Nesnel ve Öznel Göstergeler

Nesnel Göstergeler	Öznel Göstergeler
• İşsizlik oranı • Yoksulluk oranı • Çalışma saatleri • Okuma oranı • Sağlık hizmetlerinden yararlanma oranı	• Yaşam memnuniyeti • İş memnuniyeti • Sınıf kimliği • Mutluluk ve hoşnutluk düzeyi • Ekonomik gelir düzeyi

Kaynak: Noll, 1996:18.

Yaşam kalitesi ölçeğinde yapılan alan araştırmaları sonucunda farklı dallarda çalışan uzmanlar tarafından ekonomik, sosyolojik, psikolojik, sağlıksal ve çevresel

yaklaşımlarda çeşitli yaşam kalitesi göstergeleri oluşturulmuştur. Bu göstergeler aşağıda sıralanmaktadır (Perim, 2007:21-25):

Ekonomik yaklaşımda yaşam kalitesi göstergeleri;

- Gayrisafi Milli Hâsıla,
- Milli gelirin kişi başına düşen miktarı,
- İş imkânları,
- Ailesel varlıklar,
- Sahip olunan tüketim malları ve
- Kaliteli ve erişilebilir gıda tüketimidir.

Sosyolojik yaklaşımda yaşam kalitesi göstergeleri;

- Eğitim koşulları,
- Sağlık koşulları,
- Toplumsal faaliyetlere katılma,
- Barınma koşulları,
- Kültürel durum ve
- Kişisel gelişim imkânlarıdır.

Psikolojik yaklaşımda yaşam kalitesi göstergeleri;

- Bireyin mesleğinden aldığı doyum,
- Bireyin aile yaşamından aldığı doyum,
- Bireyin çevresinden aldığı doyum ve
- Bireyin özel yaşamından aldığı doyumdur.

Sağlık yaklaşımında yaşam kalitesi göstergeleri;

- Bireyin fiziksel olarak sağlıklı bir yaşam sürmesi,
- Bireyin fonksiyonel yeteneklerini yerine getirebilmesi,
- Bireyin akıl sağlığının yerinde olması ve
- Dengeli beslenmedir.

Çevresel yaklaşımda yaşam kalitesi göstergeleri;

- Korunmak için gerekli koşulları ve kaynakları sağlayan çevre,
- İnsan-çevre arasındaki ilişkinin karşılıklı etkisi, çevresel yaşam alanları için yüksek memnuniyet derecesi ve
- İnsanı çevreleyen kente duyulan hoşnutluk derecesidir.

5.3. KENTSEL YAŞAM KALİTESİ KAVRAMI VE GÖSTERGELERİ

1950'lerden itibaren dünya nüfusunun hızlı bir şekilde artmasının bir sonucu olarak kentleşmenin hızlanarak küresel ölçekte bir sorun haline gelmesiyle beraber şehirlerdeki yaşam kalitesi kavramı da küresel boyutta önem kazanmaya başlamış ve dünya nüfusunun büyük bölümünün kentlerde yaşaması neticesinde kent ve yaşam kalitesi kavramı bir arada incelenmeye başlanmıştır (www.mimarlikdergisi.com, E.T. 17.03.2018).

Kentsel yaşam kalitesi dar anlamda ekonomik, sosyal ve kültürel bağlamda kent olarak kabul edilen bir bölgede ulaşım, altyapı, barınma ve çevre unsurları gibi koşulların sınırlarının belirli düzeylerin üzerinde olmasıdır. Geniş anlamda ise, kentin sağladığı hizmet ve imkânlardan bireylerin eşit şekilde yararlanması, kentte düzenlenen tüm sosyal ve kültürel etkinliklere katılabilmesi ve siyasi olarak kent ile ilgili karar alma süreçlerinde aktif rol oynayabilmesi gibi toplumsal, kültürel ve siyasal süreçleri içerir (Kabadayı, 2006).

2018 yılı Haziran ayı itibarıyla dünya nüfusunun yarısından fazlası (%54.9) kentlerde yaşamaktadır (www.worldometers.info, E.T. 25.06.2018). Ancak kentlerde yaşayan bu nüfusun belirli kısmı temel gereksinimlerin karşılanamadığı ve plansız yapılaşmanın yaygın olduğu gecekondü bölgelerinde yaşamaktadır. Bu durumdan hareketle kentsel yaşam kalitesi kavramı bu bölgelerde yaşayan insanların da daha iyi yaşam standartlarına ulaşması bakımından önem kazanmaktadır. Ayrıca kentsel yaşam kalitesi, küreselleşme ile beraber büyük şirketlerin kentlerde yatırım fırsatı oluşturması ve yeni nüfusları kentlere çekmesi ile ekonomik kalkınmayı sağlaması bakımından kentlerin reklam ve tanıtımında önemli bir yere sahiptir. Kentsel yaşam kalitesi standartlarında yaşanacak düşüklük halkın o kentten ayrılmasına ve kentin ekonomik olarak sürdürülebilirliğinin zarar görmesine neden olacaktır (Yavuzçehre ve Torlak, 2006:186-187).

Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergeleri

Bir kentte ölçülen yaşam kalitesi seviyesinin doğru ve güvenilir bir şekilde belirlenmesinde göstergeler büyük önem taşımaktadır. 20-25 yıl aralığında yaşam kalitesini ölçmek adına yapılan çalışmalar ışığında genel olarak kabul edilebilecek belirli kentsel yaşam kalitesi göstergeleri oluşturulmuştur. Bu göstergeler şu şekilde

sıralanmaktadır (www.mimarlikdergisi.com, E.T. 20.02.2018): İklim koşulları, nüfus yoğunluğu, kişi başına düşen gelir miktarı, suç oranı, işsizlik oranı, ulaşım ve altyapı, yeşil alan, nehir, göl vb. doğal alanlar ölçeğinde çevrebilimle ilgili özellikler ve kentsel doku özellikleri.

Kentsel yaşam kalitesi göstergeleri, nesnel-toplumsal ve/veya öznel-bireysel değerler dikkate alınarak oluşturulmaktadır. 2007 yılında Yeni Zelanda’da yapılan bir çalışmada aşağıdaki kentsel yaşam kalitesi göstergeleri nesnel değerler çerçevesinde değerlendirilmiştir (www.qualityoflifeproject.govt.nz, E.T. 02.03.2018; Koçak, 2009:144):

- **Nüfus;** nüfus artışı, nüfusun genç ve yaşlı oranı, etnik yapı,
- **Bilgi ve Beceri;** okullaşma oranı ve erken yaşta eğitim,
- **Sağlık;** yaşam beklentisi, bebek ölümleri oranı, hastalıklar, ruhsal durum, spor veya fiziksel aktivite,
- **Güvenlik;** suç, şiddet ve istismar olayları, iş güvenliği, trafik ve yol güvenliği,
- **Konut;** plansız kentleşme oranı ve konut fiyatları,
- **Sosyal Bağlantı;** aile-iş-çevre ağı, kültür sanat faaliyetleri,
- **Medeni ve Siyasi Haklar;** karar alma süreçlerine katılım ve kent ile ilgili konularda şeffaf bilgi paylaşımı, yerel yönetimlerde temsil,
- **Ekonomik Yaşam Standardı;** işsizlik oranı, gelir dağılımında erkek ve kadın eşitliği, kişinin gelir-gider durumu,
- **Ekonomik Kalkınma;** ekonomik büyüme ve kişi başına düşen gelir miktarı, yatırım ve iş verimliliği, araştırma geliştirme çalışmalarında etkinlik, turizm ve göç,
- **Doğal Çevre;** çevreyi, kaynakları biyoçeşitliliği koruma, hava, su, toprak kalitesi, geri dönüşüm, yenilenebilir enerji, nehir, göl ve denizlerin korunması,
- **Fiziki Çevre;** kentteki yeşil alan ve park oranı, etkin arazi kullanımı, ulaşım ve altyapı gibi temel kamusal hizmetlere erişim.

Semih Halil Emür ve Dilşen Onsekiz (2007:367), kentsel yaşam kalitesini ekonomik, toplumsal ve çevresel ekseninde, nesnel ve öznel değerlerin karşılıklı

etkileşimi ile ifade edilen bir kavram olarak tanımlamıştır. Sağlık, güvenlik, huzur ve mutluluk gibi göstergeler öznel değerleri oluştururken, fiziksel çevre, doğal çevre, ekonomik ve sosyal ölçütler ise nesnel göstergeleri oluşturmaktadır.

İngiltere’de yayımlanan haftalık siyaset ve ekonomi dergisi The Economist’in hazırladığı Dünya Kentlerinde Yaşam Kalitesi Endeksi’nde beş ana kriter belirleyici olmuştur. Bu kriterler (www.tuid.org.ua, E.T. 07.03.2018); istikrar, sağlık hizmetleri, eğitim hizmetleri, kültürel faaliyetler ile çevre ve altyapı çalışmalarıdır.

Birleşmiş Milletler kentsel yaşam kalitesini “gelir ve üretimin niceliksel ölçümünden ziyade sosyal göstergeler ile insanların mutluluğunu ölçen” bir kavram olarak tanımlamaktadır (Demirkaya, 2010:93).

Birleşmiş Milletler’in düzenlediği, 1972 yılındaki Stockholm Çevre Konferansı, 1976 yılındaki Kanada Habitat I Zirvesi, 1992 yılındaki Rio Konferansı, 1996 yılındaki İstanbul Habitat II Zirvesi, 2000 yılındaki Binyıl Zirvesi, Johannesburg Kalkınma Konferansı ve 2015 yılındaki Paris İklim Değişikliği Konferansı sürdürülebilirlik kavramına küresel ölçekte dikkat çeken çalışmalar olmuştur. Bu konferanslarda ele alınan kentlerde sürdürülebilirliğin sağlanması ilkeleri o kenti daha yaşanabilir kılacağından dolayı kentsel yaşam kalitesine de etkisi ve katkısı görülmektedir. Tüm bu konferanslardan hareketle Birleşmiş Milletler, kentsel yaşam kalitesi göstergelerini (Demirkaya, 2010:100; Koyuncu, 2011:42-43); sağlık, gıda ve beslenme, eğitim, istihdam, ulaşım, barınma, sosyal faaliyetler, güvenlik, özgürlük, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirlik olarak belirlemiştir.

1992 yılında düzenlenen Birleşmiş Milletler Rio Zirvesi’nin bir çıktısı da Gündem 21 belgesidir. Gündem 21 belgesinde ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması ve bugünün kaynaklarının gelecek kuşaklara da aktarılması amaçlanmıştır. Ayrıca belge, yönetimlerde şeffaflık, açıklık, halkın karar alma süreçlerine katılımı ilkeleri gereğince kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplum işbirliğine dayanan yönetim kavramı çerçevesinde kentin yaşanabilirlik seviyesinin yükseltilmesi ile kentsel yaşam kalitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır (Atvur, 2009:232).

1961’de kurulan OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü), sosyal güvenlik, eğitim sistemleri, yaşlı bakımı gibi hayatın her kesiminden konularla ilgilenen ve dünya üzerindeki insanların ekonomik ve sosyal yaşam kalitesini artıracak politikaları teşvik eden bir örgüttür. OECD’nin bu politikaları uygularken dikkate aldığı göstergeler (stats.oecd.org, E.T. 13.03.2018); konut harcamaları, barınma koşulları, kişi başına düşen gelir miktarı, finansal zenginlik, çalışma saatleri, işsizlik oranı, işsizlik süresi, eğitim süresi, öğrenci başarı oranı, su kirliliği, hava kirliliği, seçmen katılım oranı, yaşam memnuniyeti, sağlık, yaşam süresi, suç oranı, güvenlik, sosyal aktivitelere katılım ve çevre olarak belirlenmiştir.

Avrupa Konseyi tarafından 1992 yılında kabul edilen Avrupa Kentsel Şartı, kentin fiziksel çevresinin düzenlenmesi, konut gelişimi, sosyal-kültürel aktivitelerin sağlanması ve kentin geleceği adına alınacak kararlarda halkın katılımının teşvik edilmesi ile kentlerdeki yaşam kalitesini artırmayı amaçlayan bir belgedir (Pektaş ve Akın, 2010:28). Taraf olunduğunda herhangi bir sorumluluk etkisi bulunmayan Avrupa Kentsel Şartı tüm yönleriyle bir kentin nasıl olması ve nasıl geliştirilmesi gerektiğine dair ilkeleri ortaya koymuştur (Demirkaya, 2010:103).

Avrupa Kentsel Şartı özellikle işbirliği ve dayanışma ekseninde temel hak ve özgürlüklerin korunmasını amaçlayan kentli hakları ilkeleri ile kentsel yaşam kalitesini artırmak amacıyla geliştirilen ilkeler etrafında oluşturulmuştur (Pektaş ve Akın, 2010:28).

Bu çerçevede Avrupa Kentsel Şartı’nda ortaya konulan kentli hakları; 1) Güvenlik, 2) Sağlıklı çevre, 3) İstihdam, 4) Konut, 5) Uyumlu ve düzenli bir ulaşım, 6) Sağlık, 7) Spor ve dinlence, 8) Kültür, 9) Kültürler arası kaynaşma, 10) Kaliteli bir mimari ve fiziksel çevre, 11) Yaşama, çalışma, seyahat ve sosyal aktiviteler gibi işlevlerin birbirine uyumu, 12) Katılım, 13) Ekonomik kalkınma, 14) Sürdürülebilir kalkınma, 15) Kaliteli mal ve hizmetler, 16) Doğal kaynaklar ve zenginlikler, 17) Bireyin sosyal, kültürel ve ahlaki gelişimine yönelik kentsel yaşam koşullarının oluşturulması, 18) Belediyeler arası işbirliği, 19) Hakların gerçekleştirilmesi için finansal yapı, 20) Küresel ölçekte yaş, cinsiyet, ırk, inanç, sosyal ve ekonomik ayrım gözetmeden kadın ve erkek eşitliğinin sağlanmasıdır (Tekeli, 2011:187-189; www.mimarlarodasiankara.org, E.T. 17.03.2018).

Avrupa Kentsel Şartı'nda, kentli hakları ilkelerinin yanında oluşturulan kentsel yaşam kalitesini artırmayı amaçlayan ilkeler de aşağıda sıralanmıştır. Bu ilkeler (www.mimarlarodasiankara.org, E.T. 17.03.2018)²;

- Ulaşım ve dolaşım,
- Kentlerde çevre ve doğa,
- Kentlerin fiziki yapıları,
- Tarihi kentsel yapı mirası,
- Konut olanakları,
- Kent güvenliğinin sağlanması ve suçların önlenmesi,
- Kentlerdeki engelliler,
- Kentsel alanlarda spor ve boş zamanları değerlendirme,
- Yerleşimlerde kültür,
- Yerleşimlerde kültürlerarası kaynaşma,
- Kentlerde sağlık,
- Halk katılımı, kent yönetimi, kent planlaması ve
- Kentlerde ekonomik kalkınmadır.

Küresel ölçekte insan kaynakları yönetim danışmanlığı firması olan MERCER tarafından 2018 yılında açıklanan ve beş kıtada 231 kenti kapsayan yaşam kalitesi araştırması sonuçlarına göre, yaşam kalitesi en yüksek kentler sıralamasında Viyana birinci, Zürih ikinci ve Münih üçüncü sırada yer almaktadır. MERCER'in dünya çapında yaptığı kentsel yaşam kalitesi araştırmasında kullanılan göstergeler 10 kategoride gruplandırılmıştır. Bu 10 kategori (www.mercer.com.tr, E.T. 22.03.2018);

- Siyasi istikrar, suç oranı ve hukuka uygunluk gibi kriterleri içeren politik ve toplumsal ortam,
- Bankacılık faaliyetleri, ekonomik teşvik gibi kriterleri içeren ekonomi ve finans ortamı,
- Özgürlük ve eşitlik gibi kriterleri içeren sosyo-kültürel ortam,
- Hastalıklar, hava kirliliği, geri dönüşüm, kanalizasyon ve tıbbi hizmetler gibi ilkeleri içeren sağlık ve sıhhi temizlik koşulları,

² Detaylı bilgi için bkz. <http://www.mimarlarodasiankara.org/?id=964>.

- Uluslararası seviyede eğitim ve okul standardı,
- Kaliteli su, ulaşım, trafik, altyapı ve şehir temizliği gibi kamu hizmetleri,
- Tiyatro, sinema, spor, park ve bahçeler gibi eğlence ve dinlenme imkânları,
- Kaliteli ve erişilebilir tüketim malları,
- Konut durumu ve
- Doğal afetler ve iklim değişimi gibi çevresel faktörlerdir.

Farklı araştırmalar sonucunda ortaya çıkan bulgular çerçevesinde oluşturulan kentsel yaşam kalitesi göstergeleri ekonomik, sosyal ve fiziksel olarak birden fazla bileşenin bir araya gelmesi ile ortaya çıkmaktadır. Bu göstergeler birbiri ile daimi bir ilişki halindedir ve bir göstergenin eksikliği dahi kentsel yaşam kalitesi çalışmalarını doğrudan etkileyebilmektedir (Yılmaz, 2015:55).

Kentsel Yaşam Kalitesi Kavramı ve Göstergeleri başlığı altında ele alınan ve çeşitli kentsel yaşam kalitesi araştırmaları sonucu ortaya konan göstergeler neticesinde ekonomik, sosyal ve fiziksel bileşenler ekseninde aşağıdaki kentsel yaşam kalitesi göstergeleri tablosu oluşturulmuştur.

Tablo 8. Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergeleri³

Ekonomik Bileşenler	Sosyal Bileşenler	Fiziksel Bileşenler
Gelir-gider	Nüfus	Ulaşım
İstihdam	Eğitim	Altyapı
Konut	Güvenlik	Rekreasyon alanları
Ekonomik kalkınma	Sağlık	Hava ve su kalitesi
Turizm	Kültür-sanat faaliyetleri	Geri dönüşüm
	Siyasal katılım	Yenilenebilir kaynaklar
	Yaşam memnuniyeti	Planlı kentleşme
	Engelli hakları	Tarihi mirasın korunması
		Kent temizliği

³ Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergeleri başlığı altında farklı araştırmalar sonucu ortaya konan göstergeler çerçevesinde oluşturulmuştur.

Kentsel yaşam kalitesinin sağlanması yerel yönetimlerin sorumluluğundadır. Kentsel yaşam kalitesinin etkili bir şekilde sağlanmasıyla halkın hem kente hem de yönetime karşı güveni ve memnuniyeti sağlanacaktır. Aksi durumda halk yaşadığı memnuniyetsizlikten kent yönetimini sorumlu tutacak ve yönetimin geleceği tehlike altına girmiş olacaktır. Bu sebepten kentsel yaşam kalitesinin sağlanması kent yönetimleri için temel ilkelerin başında gelmektedir (Ekşioğlu, 2011:17).

5.4. YAVAŞ ŞEHİRLER VE KENTSEL YAŞAM KALİTESİ İLİŞKİSİ

Sanayi devriminden itibaren kentlerde meydana gelen aşırı nüfus artışı ve bunun sonucunda ortaya çıkan kalabalık, hava kirliliği, gürültü kirliliği gibi olumsuzluklardan dolayı insanlar kentlerin dışına doğru alternatif yerleşimler oluşturmuş ve kentlerin nüfusunun büyük bölümü bu yerleşimlere yönelmiştir. Daha iyi yaşam kalitesi standartlarına erişmek amacıyla oluşturulan bu alternatif yerleşim alanları, plansız kentleşme, toplumsal izolasyon gibi yeni sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Teknolojinin de giderek gelişmesi kentlere ve kentlerin dışındaki alternatif alanlara doğru göçü hızlandırmış ve bu göç, doğal çevre ve kaynakların tahribatını, ekolojik dengenin bozulmasını, kentin tarihi ve kültürel değerlerinin yok olmasını beraberinde getirmiş ve kentsel yaşam kalitesindeki düşüşü hızlandırmıştır (www.mimarlikdergisi.com, E.T. 30.03.2018).

Sanayi devrimi ve gelişen teknoloji ile beraber hızlanan kentleşme sonucu göz ardı edilen çevre ve kaynakların gelecek nesillerin de yararlanabileceği şekilde kullanılması amacıyla uluslararası düzeyde çalışmalar başlatılmış ve bu çalışmalar neticesinde sürdürülebilirlik ve yaşanabilirlik olgusu ile çevrenin ve kaynakların korunması ve kentsel yaşam kalitesinin sağlanması amaçlanmıştır (Ekşioğlu, 2011:26). Sürdürülebilirlik, günün ihtiyaçlarını gelecek kuşakların çevre ve kaynaklar üzerindeki haklarını göz ardı etmeden karşılamaktır. Yaşanabilirlik ise, bir kentte yaşayan halkın hoşnutluk ve memnuniyet seviyesinin yükseltilebilmesi için kentin gerçekleştirmesi gereken ölçütler olarak tanımlanmaktadır. Sürdürülebilirlik ve yaşanabilirlik ilkelerinin bir arada sağlanması ile halkın memnuniyet seviyesinde ve doğal olarak da kentsel yaşam kalitesinde bir artış meydana gelecektir (Ulusal Rapor ve Eylem Planı, 1996:76).

Sanayileşmenin pek olmadığı, teknolojinin çevresel kaynaklara zarar vermeden halkın ihtiyaçlarını kolaylaştıracak şekilde kullanıldığı, yerel ve kültürel değerlerin korunduğu yavaş şehirler, yaşamın karmaşık koşuşturmacasından uzak, çevre ve kaynakların gelecek kuşaklara aktarılabilirlik şeklinde kullanıldığı, planlı ve görsel açıdan etkin mimari yapılar ile sürdürülebilirliği ve yaşanabilirliği sağlayan şehirlerdir. Bu bakımdan büyük şehirler ile kıyaslandığında daha iyi kentsel yaşam kalitesi ölçeğinde bir alternatif olarak uluslararası düzeyde oluşturulan yavaş şehirleri büyük şehirlerden ayıran temel farklılık sürdürülebilirlik ve yaşanabilirlik açısından yerel halkın kentsel yaşam kalitesinin devamlılığını sağlamaktır (Coşar, 2013:57).

Yavaş Şehir Tüzüğü'nde yer alan, kirliliği azaltmayı amaçlayan, geri dönüşümü teşvik eden ve kaynakların korunmasına öncelik veren çevresel politikalar, ulaşım ve altyapı politikaları, yerel değerleri ön plana çıkaran politikalar ile bölgenin tarihi ve kültürel mirasını korumaya yönelik politikalar çerçevesinde yavaş şehir amaç ve kriterlerinin de sürdürülebilirlik hedefleri ile uyumlu ve kentsel yaşam kalitesi bağlamında halkın memnuniyet derecesini yükseltmeye yönelik politikalar olduğu söylenebilir.

Bu bilgilerden hareketle yavaş şehir amaç ve kriterlerinin ekonomik, çevresel, sosyal sürdürülebilirlik ve yaşanabilirlik ile uyumlu olduğu ve gerçekleştirilmesi gereken bu amaç ve ilkeler ile kentte yaşayan insanların kentsel yaşam kalitesini artırılmasına yönelik politikalar yürütüldüğü görülmektedir (Keskin, 2010:52).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YAVAŞ ŞEHİR SEFERİHİSAR'DA KENTSEL YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Yavaş şehirler hem amaçları ve hedefleri hem de kriterleri içerisinde yer verdiği kentsel yaşam kalitesi politikaları bakımından kentsel yaşam kalitesinin artırılmasında önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda çalışma, Türkiye'nin yavaş şehir statüsü kazanan ilk şehri olan Seferihisar'da halkın kentsel yaşam kalitesi algısı üzerine bir araştırma yapılması ve yavaş şehirlerin kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinin incelenmesini bakımından önem teşkil etmektedir.

1. TÜRKİYE'NİN YAVAŞ ŞEHİR BAŞKENTİ SEFERİHİSAR

Şekil 4. Seferihisar'ın Konumu

Kaynak: www.cografyaharita.com, E.T. 19.04.2018.

1.1. SEFERİHİSAR'IN TARİHİ

Türkiye'nin batısında Ege Bölgesi'nde İzmir iline 45 km uzaklıkta yer alan ve 2009 yılında Türkiye'den Yavaş Şehir Birliği'ne üye olan ilk şehir olması sebebiyle Yavaş Şehir Türkiye Başkenti olarak kabul edilen Seferihisar'da en eski yerleşim yeri Giritlilerin yerleştiği Teos olup, yerleşim tarihinin MÖ 2000 yılına dayandığı söylenmektedir. Seferihisar'ın kuruluşu hakkında iki farklı ihtimal öne sürülmektedir. İlk ihtimale göre MÖ 7. yüzyılda Anadolu üzerinden Roma'ya göç eden Hint-Avrupa ırkından Etrüskler tarafından kurulduğu düşünülmektedir. Diğer

ihtimale göre ise 3. Pön Savaşları'nda (Roma-Kartaca Savaşları) yenilen Kartacalı Anibal'in Anadolu'ya geçmesi üzerine Roma donanması ile Teos önlerinde tekrar savaşılmaması esnasında Romalı General Tysafer'in bu bölgede bir dinlenme yeri inşa ettirdiği ve Tysaferinopolis adını verdiği ve zaman içerisinde de ismin değişerek bugünkü Seferihisar adını aldığı düşünülmektedir. Ayrıca Seferihisar topraklarında, kurulduğu zamandan itibaren Lidyalıların, İranlıların, Atinalıların, Bergama Krallığı'nın, Makedonyalıların, Romalıların ve Bizanslıların hüküm sürdüğü söylenmektedir (www.seferihisar.bel.tr, E.T. 19.04.2018).

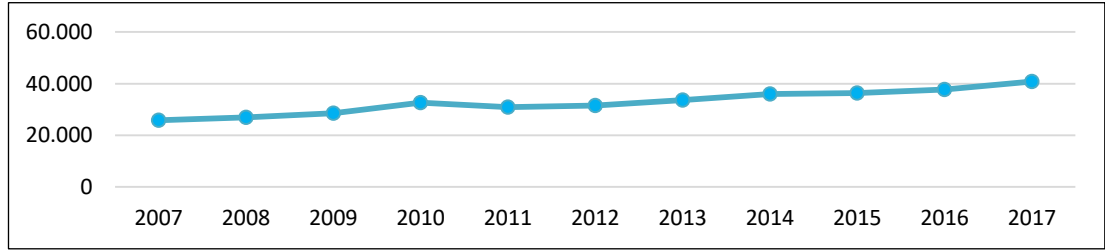
1084 yılında Selçukluların eline geçen Seferihisar, 1308 yılında Selçukluların dağılması neticesinde 1320 yılında Aydınogulları Beyliği'nin hâkimiyetine ve ardından da 1394 yılında Osmanlı Devleti'nin hâkimiyetine geçmiştir. 1402 yılında Ankara Savaşı'ndan sonra Moğol işgaline uğrayan bölge 1425 yılında kesin olarak tekrardan Osmanlı Devleti hâkimiyetine geçmiştir (Tekin, 2017:68-69).

Osmanlı Devleti döneminde birçok tarihi ve kültürel eser kazandırılan Seferihisar, 1850 yılında İzmir'in Aydın Vilayetinin merkezi olmuş daha sonra 1884 yılında ilçe olarak belediye teşkilatı kurulmuştur. İzmir'in 15 Mayıs 1919'da Yunanlılar tarafından işgal edilmesiyle hâkimiyet Rumlara geçmiştir. Milli Mücadele yılları içerisinde geçen üç yılın sonunda Seferihisar 11 Eylül 1922 yılında Çolak İbrahim Bey'in başında olduğu birliklerin kente girmesi ile kurtarılmıştır (Karaca, 1998:11-13). Seferihisar o tarihten bu tarafa da İzmir'in 30 ilçesinden biri olarak idari statüsünü devam ettirmektedir.

1.2. SEFERİHİSAR'IN COĞRAFİ, DEMOGRAFİK VE SOSYO EKONOMİK YAPISI

İzmir ilinin diğer ilçeleri olan Urla ve Menderes arasında kalan Seferihisar, 49 kilometrelik sahil şeridiyle Türkiye'nin en uzun sahil şeridine sahiptir. Deniz kıyısında bulunması nedeniyle iklim olarak yüksek nem ve sıcaklığa sahip olan Seferihisar'da doğal bitki örtüsünü maki ve ormanlık alanlar oluşturmaktadır. İlçede temel ekonomik faaliyetler ise zeytin, mandalina, enginar gibi tarımsal faaliyetler ile hayvancılık ve balıkçılık faaliyetleridir (Seferihisar Kaymakamlığı, 2004). 40.785 nüfusa sahip olan Seferihisar'da nüfus yoğunluğu özellikle Yavaş Şehir Birliği'ne üye olunan 2009 yılından itibaren artış göstermiştir.

Şekil 5. Yıllara Göre Seferihisar Nüfusu

Kaynak: biruni.tuik.gov.tr, E.T. 22.04.2018.

Tabloda da görüldüğü üzere Seferihisar'ın Yavaş Şehir Birliği'ne üye olduğu 2009 yılından itibaren kentin nüfusunda istikrarlı bir şekilde artış görülmektedir. Aynı istikrarda devam edecek olan olası nüfus artışı Seferihisar'da hem yavaş şehir hareketinin sınır olarak belirlediği 50.000 nüfus kriterinin aşılmasına hem de kentteki nüfus artışından dolayı oluşabilecek yoğun kentleşme sonucunda hızlı yapılaşma ve yeşil alanların azalması gibi olumsuzlukların ortaya çıkmasına neden olacaktır.

1.3. SEFERİHİSAR'IN TARİHİ-KÜLTÜREL VE DOĞAL TURİZM POTANSİYELİ

Seferihisar tarihi-kültürel ve turizm bakımından önemli değerlere ve doğal güzelliklere sahiptir. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından belirlenen Seferihisar'ın tarihi ve kültürel zenginlikleri aşağıda sıralanmıştır (www.izmirkulturturizm.gov.tr, E.T. 23.04.2018):

Cami ve Mescitler: Güdük Minare Cami (Seferihisar ilçe merkezi), Turabiye Cami (Seferihisar ilçe merkezi), Ulu Cami (Seferihisar ilçe merkezi), Kasım Çelebi Cami (Düzce köyü), Sığacık Cami ve Sığacık Mescidi (Sığacık).

Hamamlar ve Medreseler: Sığacık Kalesi ve Sığacık Hamamı, Düzce Köyü Hamamı, Ulaş Köyü Hamamı, Kasım Çelebi Medresesi (Düzce köyü).

Çeşme, Anıt, Su Kemer ve Ilıcalar: Şehitler Çeşmesi (Seferihisar ilçe merkezi), Ulaş Köyü Şehitlik Anıtı, Su Kemer (Beyler köyü), Cumalı Ilıcaları (Kavakdere köyü).

Antik Kent ve Sit Bölgeleri: Teos Antik Kenti, Lebedos Antik Kenti, Karaköse Harabeleri ve Myonnesos Adası olarak listelenmiştir.

Seferihisar, temizliğin ve güvenliğin bir garanti aracı olarak görüldüğü mavi bayraklı plaj uygulamasında 13 mavi bayraklı plaj ile İzmir ili birincisi, 10 belediye

halk plajı ile de Türkiye birincisi konumundadır. Yelken sporları, doğa ve bisiklet sporları, sörf ve termal turizm de ilçenin turizm potansiyelini oluşturmaktadır (www.seferihisar.bel.tr, E.T. 25.04.2018). Seferihisar’da ayrıca son yıllarda yerel-geleneksel mutfağın korunması ve tanıtılmasını amaçlayan gastronomi turizmi de önem kazanan turizm organizasyonları arasında yer almaktadır. Köy lokantaları, yol üzeri dinlenme tesisleri ve her hafta kurulan yerel gıda pazarları ile ilçe ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir (Tekin, 2017:72).

1.4. SEFERİHİSAR’DA YAVAŞ ŞEHİR ÜYELİĞİNDEN SONRA YAPILAN ÇALIŞMALAR⁴

2009 yılında Türkiye’de Yavaş Şehir Birliği’ne üye olan ve Türkiye’nin Yavaş Şehir Başkenti unvanını alan Seferihisar’da 2010 yılından itibaren gerek birliğin üyelik koşullarını karşılamak gerekse halkın kentsel yaşam kalitesini artırmak adına yavaş şehir üyelik kriterleri kapsamında bir takım çalışmalar yapılmış ve 2018 yılı itibarıyla da yapılmaya devam etmektedir. “Çevre ve Enerji Politikaları”, “Altyapı Politikaları”, “Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları”, “Tarımsal, Turistik ve Sanatsal Politikalar”, “Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim Politikaları”, “Sosyal Dayanışma Politikaları” ve “Ortaklıklar Üzerine Politikalar” olmak üzere yedi ana başlık altında toplanan kriterler kapsamında Seferihisar Belediyesi’nce Seferihisar’da yapılan çalışmalar şunlardır:

1.4.1. Çevre ve Enerji Politikaları Kapsamında Yapılan Çalışmalar

1. Atık toplama konusunda yeni araç ve çöp konteynerlerinin temin edilmesi ile daha sık ve detaylı temizlik faaliyetleri yapılmıştır (2010 yılı).
2. Seferihisar’ın kentsel gelişiminde doğru kaynak kullanımı ile sürdürülebilirliğin sağlanması ve kaynakların gelecek kuşaklara aktarılması amacıyla planlı yerleşim modeline geçilmesi için Ege Üniversitesi Çevre Merkezi tarafından atık su yönetimi, katı atık yönetimi, çevre kirliliği ve yenilenebilir enerji kaynakları kullanımını içeren Çevre Master Planı yapılmıştır (2010 yılı).

⁴ Seferihisar’da yavaş şehir üyeliğinden sonra yapılan çalışmalar bölümü Seferihisar Belediyesi’nin hazırlamış olduğu 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarına ait faaliyet raporlarından derlenerek oluşturulmuştur.

3. Tarımsal arazilerin verimliliğini korumak amacıyla Seferihisar Belediyesi, Ege Üniversitesi ve İzmir Kalkınma Ajansı ile birlikte Tarladan Sofraya İyi Tarım Projesi yürütülmüştür (2010 yılı).
4. Seferihisar ve çevresindeki çiftçiler ile görüşülüp sürdürülebilir tarımın gerçekleştirilmesi için eğitimler verilmiş ve bu eğitimleri başarı ile tamamlayan çiftçilere organik tohumlar dağıtılmıştır (2010 yılı).
5. 14-15 Ekim tarihlerinde iklim değişikliği ile mücadelede farkındalık oluşturmak adına Seferihisar Belediyesi tarafından Avrupa Kentsel Şartı Felsefesinde Sürdürülebilir Kentler ve Yerel Yönetimler Sempozyumu düzenlenmiştir (2010 yılı).
6. Güneş enerjisi ile çalışan bisiklet prototipi yapılmıştır (2010 yılı).
7. Çevreye duyarlı enerji kaynakları çerçevesinde Tepecik İlköğretim Okulu, Ulaş İlköğretim Okulu ve Kız Teknik ve Meslek Lisesi'ne güneş enerjisi ile sıcak su tesisatı yaptırılmıştır (2011 yılı).
8. Ambalaj, atık yağ ve atık pillerin toplanması ve geri dönüşümde değerlendirilmesi için çalışmalar başlatılarak kentte belirli noktalara geri dönüşüm konteynerleri konulmuştur (2011 yılı).
9. Kentte yirmi noktaya cam şişe geri dönüşüm kumbaralarının koyulması ile atık camların geri dönüşümü hedeflenmiştir (2012 yılı).
10. Seferihisar sınırları içinde yer alan 350 bitki türünün tespiti ve korunarak gelecek nesillere aktarılması amacıyla Doğa Mirası Projesi ismi ile yürütülen çalışmalar kapsamında kurutulmuş bitki örneklerinin düzenlenerek saklandığı herbaryum kurulmuştur (2013 yılı).
11. Kent merkezindeki kapalı pazar yerinin çatısına çevreye dost ve yenilenebilir enerji ilkeleri gereğince Yenilenebilir Enerji ve Çevre Teknolojileri Hibe Programı kapsamında güneş enerjisinden yararlanılan Fotovoltaik Güç Santrali kurulmuştur (2014 yılı).
12. Seferihisar'ın Sığacık bölgesindeki rekreasyon alanında yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımından hareketle güneş enerjili sisteme sahip aydınlatma direkleri yerleştirilmiştir.

1.4.2. Altyapı Politikaları Kapsamında Yapılan Çalışmalar

1. İlçede yavaş şehir üyelik koşulları kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan tahsis edilen 250.000 TL ödenek ile kötü görünüme sahip olan binaların dış cephe boyaması, çiçek saksılarının yerleştirilmesi, görüntü kirliliği oluşturan anten ve tabelaların düzenlenmesi gibi faaliyetleri içeren Atatürk Caddesi düzenlemesi yapılmıştır (2010 yılı).
2. Tarihi miras konumunda olan Sığacık Kalesi tamir ve restorasyonu yapılmıştır (2010 yılı).
3. Atık su arıtma tesisi açılmıştır (2010 yılı).
4. Ürkmez, Sığacık ve Akarca bölgeleri sahillerinde kıyı ve deniz temizliğini simgeleyen mavi bayrak için düzenlemeler yapılmış ve mavi bayrak etiketi alınmıştır (2011 yılı).
5. Sığacık Kalesi içerisinde kalan sokakların iyileştirilmesi projesi, Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Dair Katkı Payına Dair Yönetmelik kapsamında İzmir Valiliği tarafından sağlanan fon yardımı ile hazırlanmış ve İzmir 1 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanarak gerçekleştirilmiştir (2012 yılı).
6. Görüntü ve ışık kirliliğini önlemek amacıyla farklı ışıklandırma ve boyutlarda olan reklam panoları ve tabelalar için düzenlenen belediye planı ile belirlenen standartlarda pano ve tabelalar kullanılmaya başlanmıştır (2015 yılı).

1.4.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları Kapsamında Yapılan Çalışmalar

1. Online uygulamalar üzerinden daha hızlı ve kolay işlemlerin yapıldığı ve SMS ile şikâyet, talep, öneri gibi durumların değerlendirildiği E-Belediye uygulaması geliştirilmiştir (2010 yılı).
2. Vatandaşların talep, şikâyet ve isteklerinin ilgili müdürlüklere en hızlı şekilde iletebileceği ve çözüme kavuşturulacağı Çözüm Masası oluşturulmuştur (2013 yılı).
3. Çocukların yönetime katılımının sağlanması, çocuk hakları konusunda bilinç oluşturulması ve eğitimler düzenlenmesi, çocuk haklarını gözetin

bir belediye yapısı ve düzeni oluşturmak konusunda somut adımlar atılması hedefi ile Çocuk Belediyesi kurulmuştur (2011 yılı).

4. Sağlıklı ve temiz bir çevre oluşturmak adına çöp konteynerlerinin bulunduğu bölgeler sürgülü kapılarla kapatılıp etrafı renklendirilerek görüntü ve çevre kirliliğinin önlenmesi amaçlanmıştır (2016 yılı).
5. Kış aylarında ısınma ihtiyaçlarından dolayı ortaya çıkan küllerin etrafa yayılmaması ve yangın durumlarının olmaması amacıyla kül kovaları dağıtılmış ve düzenli olarak toplanmıştır (2016 yılı).

1.4.4. Tarımsal, Turistik ve Sanat Politikaları Kapsamında Yapılan Çalışmalar

1. Yerel kültür ve yerel gıdaların tanıtılmasını amaçlayan Sığacık Pazarı ve diğer üretici pazarları kurulmuştur (2010 yılı).
2. Ulaşmış Kadın Emeği Evi ve Doğanbey Kadın Emeği Evi'nin kurulması ile kadınların el sanatlarını rahatça yapabilmeleri ve yapmış oldukları eserlerin satışı ile de ekonomik anlamda ek gelir sağlaması gerçekleştirilmiştir (2010 yılı).
3. Seferihisar sinema günleri etkinliği düzenlenmiştir (2010 yılı).
4. Yerel sosyo-ekonomik yaşamın canlandırılması ve sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi amacıyla Gödence Köyü Agro-Turizm (Tarım Turizmi) Projelendirmesi çalışması yapılmıştır (2010 yılı).
5. Tehlikede olan tohumların korunması ve tekrar yaşatılması amacıyla Tohum Takas Şenliği düzenlenmiştir (2010 yılı).
6. Yavaş yemek hareketinin yerel olarak örgütlenmesinin sağlanması adına Teos Yavaş Yemek Birliği kurulmuştur (2010 yılı).
7. Teos Antik Kenti arkeolojik kazı çalışmalarının başlatılması ile kentin tarihi ve kültürel değerleri gün yüzüne çıkarılmıştır (2013 yılı).
8. Yavaş Yemek hareketi kapsamında Seferihisar'ın yerel lezzetlerinin yaşatılması adına Seferihisar'ın Geleneksel Mutfağı Evi açılmıştır (2014 yılı).
9. Nesli tükenmekte olan bitkilerin yaşatılması ve yayılması amacı ile Can Yücel Tohum Merkezi kurulmuştur (2015 yılı).

10. 23 Ekim ve 1 Aralık tarihleri arasında Seferihisar'ın ev sahipliğinde gerçekleşen ve Türkiye'nin diğer yavaş şehirlerinin de katıldığı Cittaslow Yemek Günleri düzenlenerek yöresel lezzetlerin tanıtımı gerçekleştirilmiştir (2017 yılı).
11. Seferihisar'ın yerel lezzetleri içinde yer alan Ata ekmeğinin tanıtılması amacıyla Ata Ekmeği ve Armola Şenliği düzenlenmiştir (2017 yılı).
12. Seferihisar'ın en değerli tarımsal faaliyetlerinden birisi olan zeytinin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla ilçedeki bin yıllık zeytin ağaçlarının listesi çıkarılarak Anıt Zeytin Ağaçları Projesi ile korumaya alınmıştır.
13. Okullarda yapılan hobi bahçeleri ile öğrencilerin toprak ve üretim ile iç içe olmaları sağlanarak üretimden kopmasının engellenmesi hedeflenmiştir.

1.4.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim Politikaları Kapsamında Yapılan Çalışmalar

1. Şehir merkezinde halkın yararlanabileceği bir kütüphane açılmıştır (2010 yılı).
2. Resim, satranç, tiyatro vb. etkinliklerin yapıldığı ve yavaş şehir felsefesinin anlatılıp, yaygınlaştırıldığı gençlik merkezleri kurulmuştur (2010 yılı).
3. Yavaş şehir felsefesinin anlaşılmasının ve hareketin bilinirliğinin artırılması adına 25-26 Eylül tarihlerinde Seferihisar Cittaslow Festivali düzenlenmiştir (2010 yılı).
4. Yerel kültürün ve yerel gıdaların tanıtılmasına katkı sağlayan Mandalina Şenliği yapılmıştır (2010 yılı).
5. Yavaş şehir felsefesinin ve amacının halka anlatılması adına bilgi broşürleri basılmış ve ilçe genelinde dağıtılmıştır (2010 yılı).
6. Seferihisar'ın tarihi, kültürel ve turistik olarak tanıtılması ve yavaş şehir hareketi felsefesinin anlatılması için Yavaş Yemek, Cittaslow Seferihisar, Seferihisar'ın Tarihi ve Seferihisar Kent Rehberi olarak dört adet kitapçık yayınlanmıştır (2010 yılı).

7. Seferihisar kültürünün ve yerel zanaatlarının yaşatılması amacıyla Seferihisar Kent Belleği ve Anı Evi açılmıştır (2013 yılı).
8. Yavaş şehir renk ve logosundan oluşan duraklar kentin belirli noktalarına yerleştirilmiştir (2014 yılı).
9. Kente gelen ziyaretçilerin mağduriyet yaşamaması adına restorasyonu tamamlanan Sığacık Kaleiçi bölgesinde Ev Pansiyonculuğu Projesi ile yapılan eğitimler kapsamında o bölgede yaşayan ve ev sahibi olan insanlara sertifikalar verilerek pansiyonculuk yapmaları sağlanmıştır (2014 yılı).
10. 80. Yıl Cumhuriyet Meydanı'na "I Love Cittaslow" heykeli yapılmıştır (2017 yılı).
11. Seferihisar'ın unutulmaya başlanmış kültür ve geleneklerinin yeniden canlandırılması amacıyla Seferihisar'ın yaşlıları ile röportajlar yapılarak geleneksel el sanatları ve yerel yemeklere dair bilgilerin alındığı 75 Yaş Yemeği etkinliği düzenlenmiştir.

1.4.6. Sosyal Dayanışma Politikaları Kapsamında Yapılan Çalışmalar

1. Engelli sualtı dalışı eğitimleri verilmiştir (2010 yılı).
2. Salyangoz otobüsü sağlık taraması projesi gerçekleştirilmiştir (2010 yılı).
3. Kadın ve çocuklar için belediye bünyesinde çeşitli spor kursları açılmıştır (2010 yılı).
4. Şiddete maruz kalan kadınların korunmasına ve maddi anlamda destek sağlanmasına yardımcı olan Kadın Danışma Merkezleri açılmıştır (2010 yılı).
5. Okullar, kamu binaları ve yaya yollarında eksik olan engelli rampalarının tamamlanmasıyla engelli vatandaşların sosyal hayata uyumu sağlanmıştır (2012 yılı).
6. Hayvanlar için kentte belirli bölgelere barınaklar ve yiyecek-içecek kutuları konulmuştur (2013 yılı).
7. Engelli vatandaşlara istihdam sağlanması ve topluma katılmaları amacıyla solucan gübreciliğinin yapıldığı Umut Çiftliği kurulmuştur (2017 yılı).

1.4.7. Ortaklıklar Kapsamında Yapılan Çalışmalar

1. 13-19 Haziran tarihleri arasında ilki düzenlenen ve Yavaş Şehir Birliği'ne üye olan diğer şehirlerin de katıldığı futbol turnuvası ile küresel çapta yavaş şehirler arasında tanışma ve kaynaşma ortamı oluşturulmuştur (2010 yılı).
2. Tüm yavaş şehirlerde kutlanan, yerel yemeklerin ve iyi gıdaların teşvik edilmesi ile kentlerin kültürlerine sahip çıkmasını amaçlayan Terra Madre Toprak Ana Günü etkinlikleri 10 Aralık'ta Seferihisar'da da kutlanmıştır (2014 yılı).
3. Dış İlişkiler Müdürlüğü kurularak Yavaş Şehir Birliği'nin senede bir düzenlediği genel kuruluna katılım sağlanmış ve kurulda yapılan en iyi projeler yarışmasında Seferihisar'ın Tohumları Projesi ile ödül alınmıştır (2014 yılı).

2. YAVAŞ ŞEHİR-KENTSEL YAŞAM KALİTESİ İLİŞKİSİNDE SEFERİHİSAR HALKININ ALGISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

“Yavaş Şehirler (Cittaslow) ve Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Seferihisar Halkının Algısı Üzerine Bir Araştırma” başlıklı tez çalışması için birincil veri toplama aracı olarak hazırlanan anket formu ile Seferihisar'da yavaş şehir hareketinin kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkileri araştırılmıştır.

2.1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Nüfus artışı ve sanayileşme ile birlikte kentlerde yoğunlaşan insanlar beraberinde hızlı bir kentleşme sürecini meydana getirmiştir. Kentlerde yoğunlaşan nüfus ile artan ihtiyaçların doğayı göz ardı eden ve kaynakların hiç tükenmeyeceği düşüncesi ile karşılanması ise kentlerde ekolojik sorunların oluşmasına ve kentlerin kendi kendine yetemeyecek duruma gelmesine neden olmuştur. Bu sorunlara çözüm bulmak amacıyla dünya üzerindeki yenilenemez kaynakların gelecek nesillere ulaştırılması adına kontrollü bir şekilde kullanılmasını içeren sürdürülebilirlik düşüncesi ve hızlı bir şekilde büyüyen kentlerin çevre ile beraber uyumlu olarak gelişmesini ifade eden sürdürülebilir kentleşme yaklaşımları ortaya konulmuştur. Kaynakların gelecek nesillere ulaştırılması bakımından önemli olan sürdürülebilir kentleşme yaklaşımlarından birisi de kentin çevresini, kültürünü ve kimliğini

koruyarak halkın yaşam memnuniyeti seviyesini artırmayı hedefleyen ve modern şehirlere tepki olarak ortaya çıkan yavaş şehir hareketidir.

Araştırmanın amacı sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kentleşme düşüncesini ön plana koyan yavaş şehir hareketinin Türkiye’deki ilk üyesi ve Türkiye Yavaş Şehir Başkenti konumunda olan Seferihisar’da yaşayan halk genelinde yapılan anket çalışması kapsamında yavaş şehir hareketinin kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinin araştırılmasıdır. Bu araştırma yoluyla halkın yavaş şehir hareketine karşı beklenti, tavır ve düşüncelerinin belirlenmesi ile memnuniyet seviyelerinin düşük olduğu durumlara vurgu yapılarak, halkın yaşam kalitesini artıracak faaliyetlerin geliştirilmesine katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

2.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI

Sürdürülebilir kentleşme düşüncesinden hareketle ortaya çıkan yavaş şehir hareketi ve bu hareketin kentsel yaşam kalitesi bağlamında etkilerinin birincil veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılarak incelendiği çalışma yaş, cinsiyet, gelir durumu, medeni hal vb. durumlar için özel şartlar aramadan Seferihisar’da ikamet eden tüm halkı kapsamaktadır. Araştırmanın sınırlılıkları olarak ise Türkiye’de yavaş şehir hareketine üye olan on beş kent içerisinde ilk ve en uzun üyeliği bulunan Seferihisar’da saha çalışması yapılarak yavaş şehir hareketi ve kentsel yaşam kalitesi arasındaki ilişki sayfa 77’de yer alan Tablo 8’de oluşturulan göstergeler özelinde incelenmiştir.

2.3. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Evren, araştırmanın sonuçlarının genele yayıldığı en büyük küme, örneklem ise belirli kurallara göre bu kümeden seçilen ve üzerinde araştırma yapılan gruptur (Tekin, 2017:83). Araştırmanın evren ve örneklem büyüklüklerinin belirlenmesinde Sait Gürbüz ve Faruk Şahin’in (2016:132) Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri adlı kitabında istatistiki veriler ile oluşturulan Tablo 5.2’den yararlanılmıştır. Bu tabloya göre Araştırmanın evrenini 40.785 nüfusa sahip olan Seferihisar’da yaşayan halkın tümü, araştırmanın asgari örneklemi ise %95 güvenilirlik düzeyi ile 381 kişi oluşturmaktadır.

2.4. ARAŞTIRMANIN VERİ TOPLAMA ARACI VE VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmada birincil veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Genel tanımıyla anket, “cevaplandırıcının daha önce belirlenmiş bir sıralamada ve yapıda oluşturulan sorulara karşılık vermesiyle veri elde etme yöntemi” olarak tanımlanmaktadır (Altunışık vd., 2005:68). Bu kapsamda Seferihisar’da yaşayan halk nezdinde, Seferihisar’ın Yavaş Şehir Birliği’ne üyeliğinden sonra yavaş şehirlerin kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini ölçmeye yardımcı olacak bir anket çalışması uygulanmıştır.

Sayfa 77’de yer alan Tablo 8’deki göstergeler referans alınarak oluşturulan ve Ek 1’de belirtilen anket çalışması, cinsiyet, yaş, Seferihisar’da ikamet süresi ve yavaş şehir kavramı hakkında sahip olunan bilgi sorularını kapsayan birinci bölüm ile ekonomik göstergeler, sosyal göstergeler ve fiziksel göstergelere ait soruları kapsayan ikinci bölüm olmak üzere iki bölümden ve iki sayfadan oluşmaktadır. Örneklem olarak 381 kişiye uygulanan anket çalışması sonucunda elde edilen verilerin analizinde istatistiksel analiz programı olan IBM SPSS (Statistical Package for Social Sciences) Statistics programı kullanılmıştır. Elde edilen veriler analiz edilirken frekans, ortalama, yüzde alma gibi yöntemler kullanılmıştır. Verilerin iki grup karşılaştırmalarında Student T-Test, normal dağılım gösteren niceliksel verilerin üç ve üzeri grup karşılaştırmaları için ise One-Way Anova Testi kullanılmış ve %95 güven aralığında anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirilmiştir (Altunışık vd., 2005:182-185).

2.5. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

“Yavaş Şehirler (Cittaslow) ve Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Seferihisar Halkının Algısı Üzerine Bir Araştırma” başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında Seferihisar’da kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesi adına oluşturulan anket çalışmasının hipotezleri aşağıda sıralanmıştır.

Hipotez 1 (H1): Kişisel özelliklere göre katılımcıların fiziksel göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.

- **H1₁.** Cinsiyete göre katılımcıların fiziksel göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.

- **H12.** Yaşıya göre katılımcıların fiziksel göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.
- **H13.** Seferihisar’da ikamet etme süresine göre katılımcıların fiziksel göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.
- **H14.** Yavaş şehir (cittaslow) kavramı hakkında sahip olunan bilgiye göre katılımcıların fiziksel göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.

Hipotez 2 (H2): Kişisel özelliklere göre katılımcıların ekonomik göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.

- **H21.** Cinsiyete göre katılımcıların ekonomik göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.
- **H22.** Yaşıya göre katılımcıların ekonomik göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.
- **H23.** Seferihisar’da ikamet etme süresine göre katılımcıların ekonomik göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.
- **H24.** Yavaş şehir (cittaslow) kavramı hakkında sahip olunan bilgiye göre katılımcıların ekonomik göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.

Hipotez 3 (H3): Kişisel özelliklere göre katılımcıların sosyal göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.

- **H31.** Cinsiyete göre katılımcıların sosyal göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.
- **H32.** Yaşıya göre katılımcıların sosyal göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.
- **H33.** Seferihisar’da ikamet etme süresine göre katılımcıların sosyal göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.
- **H34.** Yavaş şehir (cittaslow) kavramı hakkında sahip olunan bilgiye göre katılımcıların sosyal göstergelere ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur.

2.6. ARAŞTIRMA BULGULARININ YORUMLANMASI

Araştırmanın bu bölümünde, veri toplama araçları ile verilerin istatistiksel analizi açıklanmış olup son olarak araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

2.6.1. Araştırmanın Güvenilirliği

Tablo 9. Güvenilirlik Analizi

Kişi Sayısı		Soru Sayısı		Cronbach's Alpha
381	%100	20	%100	,880

Cronbach's Alfa katsayısının güvenilirlik değerlendirilmesi aşağıdaki ölçütlere göre yapılmaktadır (Özdamar, 1997:500):

- 0.00 < 0.40 ise ölçek güvenilir değildir.
- 0.40 < 0.60 ise ölçek düşük güvenilirliktedir
- 0.60 < 0.80 ise oldukça güvenilirirdir.
- 0.80 < 1.00 ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Bu ölçütlerden hareketle yapılan anket araştırmasında 0,88 ile ölçeğin yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğu görülmektedir.

2.6.2. Kişisel Özelliklerin Frekans Analizleri

Araştırmanın bu bölümü, katılımcıların cinsiyet, yaş, Seferihisar'da ikamet etme süresi ve yavaş şehir hareketi hakkında yeterli bilgiye sahip olma durumunu kapsayan kişisel bilgilere yönelik soruların analizlerinden oluşmaktadır.

Tablo 10. Cinsiyet Bulguları Frekans ve Yüzde Dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Kadın	119	31,2
Erkek	262	68,8
Toplam	381	100,0

Tablo 10'da 381 katılımcı ile yapılan araştırmanın cinsiyet bulguları incelendiğinde 119 kişinin kadın (%31.2) ve 262 kişinin de erkek (%68.8) olmasından hareketle erkek katılımcıların sayısının daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Yaş Bulguları Frekans ve Yüzde Dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
17 ve altı	7	1,8
18-29	82	21,5
30-45	100	26,2
46-60	118	31,0
61 ve üzeri	74	19,4
Toplam	381	100,0

Tablo 11’de yaş bulgularının frekans ve yüzde değerleri incelendiğinde katılımcıların %31’ini oluşturan 118 kişinin 46-60 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Daha sonra sırasıyla 30-45 yaş aralığında 100 kişi (%26.2), 18-29 yaş aralığında 82 kişi (%21.5), 61 ve üzeri yaş aralığında 74 kişi (%19.4) ve 17 yaş ve altı aralığında ise 7 kişinin (%1.8) olmasından hareketle katılımcıların %50’sinden fazlasının 30 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 12. İkamet Bulguları Frekans ve Yüzde Dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
1 yıldan az	27	7,1
1-5 yıl	47	12,3
6-10 yıl	31	8,1
11-15 yıl	19	5,0
16-20 yıl	26	6,8
21 yıl ve üzeri	231	60,6
Toplam	381	100,0

Tablo 12’de Katılımcıların Seferihisar’da ikamet etme bulguları değerlendirildiğinde 231 kişi ile (%60.6) büyük çoğunluğun 21 yıl ve üzeri zamandır Seferihisar’da ikamet ettiği görülmektedir. 47 kişinin (%12.3) 1-5 yıl arası zamandır, 31 kişinin (%8.1) 6-10 yıl arası zamandır, 27 kişinin (%7,1) 1 yıldan az zamandır, 26 kişinin (%6,8) 16-20 yıl arası zamandır ve 19 kişinin de (%5) 11-15 yıl arası zamandır Seferihisar’da ikamet ettiği görülmektedir. Bu durumda katılımcıların çoğunun yavaş şehir üyeliğinin alındığı 2009 yılından önce de Seferihisar’da ikamet ettiği ve bu bakımdan kentsel yaşam kalitesi üzerinde yavaş şehir üyeliği öncesi ve sonrası değerlendirmelerini daha iyi şekilde yapabilecekleri görülmektedir.

Tablo 13. Yavaş Şehir (Cittaslow) Hareketi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olma Bulguları Frekans ve Yüzde Dağılımı

	Kişi Sayısı	Yüzde (%)
Evet	290	76,1
Kısmen	85	22,3
Hayır	6	1,6
Toplam	381	100,0

Tablo 13’de Katılımcıların yavaş şehir (cittaslow) hareketi hakkında yeterli bilgiye sahip olma bulgularının değerlendirildiği kısımda ise 290 kişinin yavaş şehir hareketi hakkında yeterli bilgisinin olduğu, 85 kişinin ise kısmen bilgisinin olduğu görülmektedir. 6 kişi ile katılımcıların çok azının da yavaş şehir hareketi hakkında bilgisinin olmadığı görülmektedir. Bu durumda katılımcıların büyük çoğunluğunun yavaş şehir hareketi hakkında yeterli veya kısmen bir bilgiye sahip olması ve bu ölçüde soruları değerlendirmesi bağlamında çalışmanın yeterliliğinin ve amacının daha iyi anlaşılabilceği düşünülmektedir.

2.6.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerine İlişkin Betimsel Analizler

381 katılımcı ile yapılan araştırmada katılımcıların ekonomik, sosyal ve fiziksel göstergeler çerçevesinde oluşturulan kentsel yaşam kalitesine yönelik sorulara verdiği cevaplar ve yüzdelik dilimleri tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 14. Fiziksel Göstergelere İlişkin Betimsel İstatistikler

Fiziksel Göstergelere Ait Sorular		Kesinlikle Düşünüyorum	Düşünüyorum	Kararsızım	Düşünmüyorum	Kesinlikle Düşünmüyorum
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentin ulaşım olanaklarında gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	71	203	20	59	28
	%	18,6	53,3	5,2	15,5	7,3
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra altyapı (yol, su, kanalizasyon vb.) hizmetlerinin arttığını düşünüyor musunuz?	Sayı	25	125	17	133	81
	%	6,6	32,8	4,5	34,9	21,3
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra rekreasyon alanlarında (park, bahçe vb.) artış olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	31	159	18	118	55
	%	8,1	41,7	4,7	31,0	14,4
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki hava, su, deniz ve toprak kirliliğini engelleme çalışmalarında gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	28	171	52	74	56
	%	7,3	44,9	13,6	19,4	14,7
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki temizlik ve katı atık yönetiminde (geri dönüşüm kutuları vb.) gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	27	171	24	101	58
	%	7,1	44,9	6,3	26,5	15,2
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentte yenilenebilir enerji kaynaklarının (güneş enerjisi, rüzgâr enerjisi vb.) kullanımında artış olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	38	202	58	47	36
	%	10,0	53,0	15,2	12,3	9,4
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra planlı kentsel gelişme sürecinde bir gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	16	79	23	126	137
	%	4,2	20,7	6,0	33,1	36,0
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki tarihi ve kültürel mirasın iyileştirilip, korunduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	50	146	24	82	79
	%	13,1	38,3	6,3	21,5	20,7

Tablo 14'de katılımcıların fiziksel göstergelere ait betimsel istatistikleri verilmektedir. 381 katılımcı ile yapılan araştırmada sunulan fiziksel göstergelere ait

sorulardan kentin ulaşım olanakları, rekreasyon alanlarının artışı, hava, su, deniz ve toprak kirliliğini engelleme çalışmaları, kent temizliği ve katı atık yönetimi, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, tarihi ve kültürel mirasın korunup iyileştirilmesi sorularına çoğunlukla olumlu yanıt verildiği görülmektedir. Kentteki altyapı hizmetleri ve planlı kentleşme sorularına ise katılımcıların çoğunlukla olumsuz yanıt verdiği görülmektedir.

Tablo 15. Ekonomik Göstergelere İlişkin Betimsel İstatistikler

Ekonomik Göstergelere Ait Sorular		Kesinlikle Düşünüyorum	Düşünüyorum	Kararsızım	Düşünmüyorum	Kesinlikle Düşünmüyorum
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra gelir düzeyinizde bir artış olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	33	101	17	207	23
	%	8,7	26,5	4,5	54,3	6,0
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki istihdam olanaklarının arttığını düşünüyor musunuz?	Sayı	35	174	27	127	18
	%	9,2	45,7	7,1	33,3	4,7
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasının kentin tanıtımında bir reklam aracı olarak olumlu bir etkisinin olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	83	211	10	63	14
	%	21,8	55,4	2,6	16,5	3,7
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki konut kalitesi ve konut edinme olanaklarında artış olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	63	195	16	79	28
	%	16,5	51,2	4,2	20,7	7,3
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki yatırımların artması boyutuyla yerel ekonomik kalkınmanın arttığını düşünüyor musunuz?	Sayı	47	176	33	93	32
	%	12,3	46,2	8,7	24,4	8,4
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki turizm sektöründe bir gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	75	201	21	61	23
	%	19,7	52,8	5,5	16,0	6,0

Tablo 15’de katılımcıların ekonomik göstergelere ait betimsel istatistikleri verilmektedir. 381 katılımcı ile yapılan araştırmada Seferihisar’ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki istihdam olanaklarında artış yaşandığı, yavaş şehir

hareketinin olumlu bir reklam aracı olduğu, konut kalitesinde ve konut edinme olanaklarında artış olduğu, kentin yerel ekonomisinin canlandığı ve turizm sektöründe olumlu bir gelişme yaşandığı belirtilen sorulara %50'den fazla düşünüyorum yanıtı verilmiştir. Ekonomik göstergelere ilişkin sorular içerisinde sadece gelir düzeyinde yaşanan artış sorusuna katılımcıların yüzde 60,3'ü Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra gelir düzeylerinde bir artış olduğunu düşünmemektedir.

Tablo 16. Sosyal Göstergelere İlişkin Betimsel İstatistikler

Sosyal Göstergelere Ait Sorular		Kesinlikle Düşünüyorum	Düşünüyorum	Kararsızım	Düşünmüyorum	Kesinlikle Düşünmüyorum
Seferihisar'ın nüfusunun artmasının yaşam kaliteniz üzerinde olumlu bir etki gösterdiğini düşünüyor musunuz?	Sayı	25	91	32	168	65
	%	6,6	23,9	8,4	44,1	17,1
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentin güvenlik düzeyinde bir artış olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	40	167	53	72	49
	%	10,5	43,8	13,9	18,9	12,9
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kültür ve sanat faaliyetlerinde bir artış olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	91	230	19	25	16
	%	23,9	60,4	5,0	6,6	4,2
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentin sağlık hizmetlerinde bir gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	42	159	58	70	52
	%	11,0	41,7	15,2	18,4	13,6
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra siyasal katılım ve bilgi edinme konularında olumlu bir gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	19	96	67	161	38
	%	5,0	25,2	17,6	42,3	10,0
Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra yaşam memnuniyeti seviyenizde artış olduğunu düşünüyor musunuz?	Sayı	28	142	31	130	50
	%	7,3	37,3	8,1	34,1	13,1

Tablo 16'da katılımcıların sosyal göstergelere ait betimsel istatistikleri verilmektedir. 381 katılımcı ile yapılan araştırmada %50'den fazla düşünüyorum yanıtı ile Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentin güvenlik düzeyi, kültür

sanat faaliyetleri, sağlık hizmetleri gibi konularda olumlu bir gelişme olduğu görülmektedir. Nüfus artışının yaşam kalitesi üzerindeki etkileri, siyasal katılım ve bilgi edinme konularında ise %50'den fazla düşünmüyorum yanıtı ile olumsuz bir düşünce hâkimdir. Yaşam memnuniyeti seviyesindeki artış sorusunda ise hem düşünüyorum hem de düşünmüyorum yanıtlarında yaklaşık olarak bir eşitlik görülmektedir.

2.6.4. Kişisel Özellikler ve Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerinin Analizi

Bu bölümde cinsiyet, yaş ve Seferihisar'da ikamet etme süresi ve yavaş şehir hareketi hakkında sahip olunan bilgi durumu olarak sınıflandırılan kişisel özellikler ile fiziksel, ekonomik ve sosyal göstergelerden oluşan soruların Student T-Test ve One-Way Anova Testi ile eşleştirmesi yapılmıştır. Eşleştirme sonucu oluşturulan tablolar çerçevesinde ise “ $p < 0,05$ ” düzeyinde anlamlılık değerlendirmesi yapılmıştır.

2.6.4.1. Fiziksel Göstergelere İlişkin Görüşlerin Değerlendirilmesi

Tablo 17. Cinsiyete Göre Fiziksel Göstergelere İlişkin Görüşler

		Cinsiyet		^a p
		Erkek (n=262)	Kadın(n=119)	
Fiziksel Göstergeler	Ort±SD	3,00±0,85	2,95 ±0,84	0,600
	Min-Max (Medyan)	1,00-5,00 (3,00)	1,00-5,00 (2,87)	

“Student t test”

Tablo 17’de cinsiyete göre katılımcıların fiziksel göstergelere ilişkin görüş puanı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > 0,05$).

Tablo 18. Yaşa Göre Fiziksel Göstergelere İlişkin Görüşler

		Yaş					^a p
		17 ve altı	18-29	30-45	46-60	61 ve üzeri	
Fiziksel Göstergeler	Ort±SD	2,14±0,47	2,88±0,85	3,13±0,81	3,02±0,84	2,94±0,85	0,020
	Min-Max (Medyan)	1,50-3,00 (2,00)	1,00-5,00 (2,93)	1,00-5,00 (3,12)	1,00-5,00 (3,00)	1,00-5,00 (2,81)	

“One-Way Anova”

Tablo 18’de H1₂ hipotezi reddedilerek yaşa göre katılımcıların fiziksel göstergelere ilişkin görüş puanı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Yapılan ikili karşılaştırmalara göre 30-45 yaş aralığındaki katılımcıların kentsel yaşam kalitesine yönelik fiziksel göstergelerine ilişkin görüş puanı, 17 ve altı yaş katılımcılardan daha yüksek bulunmuştur ($p=0,020$; $p<0,05$). Bu durum 30-45 yaş aralığındaki katılımcıların fiziksel göstergelere yönelik 17 ve altı yaş katılımcılara nazaran daha olumsuz algılara sahip olduğunu göstermektedir. Diğer gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 19. Seferihisar’da İkamet Etme Süresine Göre Fiziksel Göstergelere İlişkin Görüşler

		<i>İkamet Süresi</i>						<i>‘p</i>
		<i>1 yıldan az</i>	<i>1-5 yıl</i>	<i>6-10 yıl</i>	<i>11-15 yıl</i>	<i>16-20 yıl</i>	<i>21 yıl ve üzeri</i>	
Fiziksel Göstergeler	<i>Ort±SD</i>	3,01±0,73	3,13±0,81	3,13±0,81	2,98±0,69	3,02±0,92	2,93±0,87	0,662
	<i>Min-Max (Medyan)</i>	1,88-4,75 (2,75)	1,25-5,00 (3,00)	1,50-4,38 (3,12)	1,75-4,00 (3,00)	1,00-4,63 (3,00)	1,00-5,00 (3,00)	

“One-Way Anova”

Tablo 19’da Seferihisar’da ikamet etme süresine göre katılımcıların fiziksel göstergelere ilişkin görüş puanı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 20. Yavaş Şehir (Cittaslow) Kavramı Hakkında Sahip Olunan Bilgiye Göre Fiziksel Göstergelere İlişkin Görüşler

		<i>Yavaş Şehir (Cittaslow) Kavramı Hakkında Bilgi</i>			<i>‘p</i>
		<i>Evet</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Hayır</i>	
Fiziksel Göstergeler	<i>Ort±SD</i>	2,96±0,87	3,10±0,74	2,81±1,02	0,343
	<i>Min-Max (Medyan)</i>	1,00-5,00 (3,00)	1,25-4,75 (3,00)	1,50-4,38 (3,00)	

“One-Way Anova”

Tablo 20’de yavaş şehir (cittaslow) kavramı hakkında bilgi durumuna göre katılımcıların fiziksel göstergelere ilişkin görüş puanı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

2.6.4.2. Ekonomik Göstergelere İlişkin Görüşlerin Değerlendirilmesi

Tablo 21. Cinsiyete Göre Ekonomik Göstergelere İlişkin Görüşler

		Cinsiyet		^a p
		Erkek (n=262)	Kadın(n=119)	
Ekonomik Göstergeler	<i>Ort±SD</i>	2,70±0,78	2,49 ±0,68	0,140
	<i>Min-Max (Medyan)</i>	1,00-5,00 (2,66)	1,00-4,33 (2,33)	

"Student t test"

Tablo 21’de cinsiyete göre katılımcıların ekonomik göstergelere ilişkin görüş puanı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 22. Yaşa Göre Ekonomik Göstergelere İlişkin Görüşler

		Yaş					^c p
		17 ve altı	18-29	30-45	46-60	61 ve üzeri	
Ekonomik Göstergeler	<i>Ort±SD</i>	2,09±0,25	2,41±0,81	2,66±0,79	2,59±0,66	2,97±0,71	0,000
	<i>Min-Max (Medyan)</i>	1,83-2,50 (2,00)	1,00-5,00 (2,33)	1,00-4,50 (2,66)	1,00-4,33 (2,50)	1,00-4,33 (2,83)	

"One-Way Anova"

Tablo 22’de H₂ hipotezi reddedilerek yaşa göre katılımcıların ekonomik göstergelere ilişkin görüş puanı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Yapılan ikili karşılaştırmalara göre 61 ve üzeri yaş katılımcıların kentsel yaşam kalitesine yönelik ekonomik göstergelerine ilişkin görüş puanı, 17 ve altı yaş katılımcılardan daha yüksek bulunmuştur ($p=0,000$; $p<0,05$). Bu durum 61 ve üzeri yaş aralığındaki katılımcıların ekonomik göstergelere yönelik 17 ve altı yaş katılımcılara nazaran daha olumsuz algılara sahip olduğunu göstermektedir. Diğer gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 23. Seferihisar’da İkamet Etme Süresine Göre Ekonomik Göstergelere İlişkin Görüşler

		<i>İkamet Süresi</i>						<i>‘p</i>
		<i>1 yıldan az</i>	<i>1-5 yıl</i>	<i>6-10 yıl</i>	<i>11-15 yıl</i>	<i>16-20 yıl</i>	<i>21 yıl ve üzeri</i>	
Ekonomik Göstergeler	<i>Ort±SD</i>	2,61±0,65	2,41±0,84	2,40±0,64	2,78±0,67	2,67±0,74	2,70±0,76	0,098
	<i>Min-Max (Medyan)</i>	1,17-4,33 (2,66)	1,00-4,33 (2,33)	1,00-4,00 (2,33)	1,83-4,00 (2,66)	1,50-4,00 (2,50)	1,00-5,00 (2,66)	

“One-Way Anova”

Tablo 23’de Seferihisar’da ikamet etme süresine göre katılımcıların ekonomik göstergelere ilişkin görüş puanı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 24. Yavaş Şehir (Cittaslow) Kavramı Hakkında Sahip Olunan Bilgiye Göre Ekonomik Göstergelere İlişkin Görüşler

		<i>Yavaş Şehir (Cittaslow) Kavramı Hakkında Bilgi</i>			<i>‘p</i>
		<i>Evet</i>	<i>Kısmen</i>	<i>Hayır</i>	
Ekonomik Göstergeler	<i>Ort±SD</i>	2,63±0,76	2,68±0,73	2,36±0,90	0,579
	<i>Min-Max (Medyan)</i>	1,00-5,00 (2,66)	1,00-4,33 (2,66)	1,33-4,00 (2,08)	

“One-Way Anova”

Tablo 24’de yavaş şehir (cittaslow) kavramı hakkında sahip olunan bilgi durumuna göre katılımcıların ekonomik göstergelere ilişkin görüş puanı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

2.6.4.3. Sosyal Göstergelere İlişkin Görüşlerin Değerlendirilmesi

Tablo 25. Cinsiyete Göre Sosyal Göstergelere İlişkin Görüşler

		<i>Cinsiyet</i>		<i>‘p</i>
		<i>Erkek (n=262)</i>	<i>Kadın(n=119)</i>	
Sosyal Göstergeler	<i>Ort±SD</i>	2,94±0,75	2,83 ±0,68	0,210
	<i>Min-Max (Medyan)</i>	1,00-5,00 (3,00)	1,00-5,00 (2,83)	

“Student t test”

Tablo 25’de cinsiyete göre katılımcıların sosyal göstergelere ilişkin görüş puanı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 26. Yaşa Göre Sosyal Göstergelere İlişkin Görüşler

		Yaş					‘p
		17 ve altı	18-29	30-45	46-60	61 ve üzeri	
Sosyal Göstergeler	Ort±SD	2,47±0,64	2,83±0,81	3,01±0,73	2,92±0,63	2,87±0,77	0,246
	Min-Max (Medyan)	1,50-3,50 (2,50)	1,00-5,00 (2,66)	1,00-5,00 (3,00)	1,00-4,67 (3,00)	1,50-4,33 (3,00)	

“One-Way Anova”

Tablo 26’da yaşa göre katılımcıların sosyal göstergelere ilişkin görüş puanı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 27. Seferihisar’da İkamet Etme Süresine Göre Sosyal Göstergelere İlişkin Görüşler

		İkamet Süresi						‘p
		1 yıldan az	1-5 yıl	6-10 yıl	11-15 yıl	16-20 yıl	21 yıl ve üzeri	
Sosyal Göstergeler	Ort±SD	2,79±0,63	2,79±0,66	3,04±0,73	3,01±0,68	3,02±0,68	2,90±0,76	0,561
	Min-Max (Medyan)	1,00-4,00 (2,83)	1,17-4,17 (2,83)	1,50-4,33 (3,16)	2,00-4,00 (3,00)	1,50-4,33 (3,00)	1,00-5,00 (3,00)	

“One-Way Anova”

Tablo 27’de Seferihisar’da ikamet etme süresine göre katılımcıların sosyal göstergelere ilişkin görüş puanı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 28. Yavaş Şehir (Cittaslow) Kavramı Hakkında Sahip Olunan Bilgiye Göre Sosyal Göstergelere İlişkin Görüşler

		Yavaş Şehir (Cittaslow) Kavramı Hakkında Bilgi			‘p
		Evet	Kısmen	Hayır	
Sosyal Göstergeler	Ort±SD	2,89±0,74	2,96±0,69	2,83±0,82	0,695
	Min-Max (Medyan)	1,00-5,00 (3,00)	1,00-4,00 (3,00)	1,50-3,67 (2,91)	

“One-Way Anova”

Tablo 28’de yavaş şehir (cittaslow) kavramı hakkında bilgi durumuna göre katılımcıların sosyal göstergelere ilişkin görüş puanı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

SONUÇ VE ÖNERİLER

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan sanayileşme ve teknolojik gelişmeler ile birlikte büyüyen ve önem kazanan kentler, her bakımdan ilgi çekici alanlar haline gelerek kırsal yerleşimlerden daha fazla göç almaya başlamıştır. Nüfusun ani şekilde artması da kentlerin göç almasını hızlandırmış ve kentler, nüfusun giderek yoğunlaştığı mekânlar halini almıştır. Nüfusun kentlerde yoğunlaşması ile beraber yaşanan kentleşme süreci bir bakıma kentlerin ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan kendi kendine yetemeyerek sürdürülemez hale gelmesine sebep olmuştur. Tüm bu olumsuzluklar karşısında kentlerin, ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kentleşme yaklaşımları geliştirilmiştir.

İletişim ve ulaşım teknolojilerinde yaşanan gelişmeler ile beraber bilgi, mal ve hizmetlerin küresel çapta dolaşması ile yaşanan süreçte kentler yıkıcı bir etkiyi de içinde barındıran küreselleşme sürecine girmişlerdir. Yerel değerlerin arka planda bırakıldığı, çevrenin bir araç olarak sorumsuzca ve savurganca kullanıldığı, kültürel olarak tek tipleşmenin gerçekleştirildiği ve kent kimliğinin yok edildiği küreselleşme sürecine karşı, yerelin ve yerel değerlerin korunmasını hedefleyen, bu kapsamda sürdürülebilirliği ilke edinen yavaş yaşam felsefesi ve bu felsefeden hareketle yavaş şehir düşüncesi geliştirilmiştir.

Bu bağlamda yavaş şehir hareketi, ilke ve kriterleri itibarıyla hem ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirliği sağlamak, hem de yereli ve yerel değerleri ön plana çıkararak küreselleşmenin yıkıcı etkilerine karşı çıkmak adına oluşturulmuş bir harekettir. Yavaş şehirler küreselleşmeye tamamen karşı, çağın gerisinde kalmış şehirler değildir. Yavaş şehirler küreselleşmenin yıkıcı etkilerine karşı, kent kimliğini koruyan, yerel üreticiyi ve yerel ekonomiyi teşvik eden, çevre ve kaynakların sürdürülebilir bir şekilde gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlayan, kentlerin tarihi ve kültürel özelliklerini koruyan ve kentsel yaşam kalitesinin artırılmasını amaçlayan sürdürülebilir şehirlerdir.

Sürdürülebilir şehirlerin üretim ve tüketim politikalarında çevre ve kaynakları koruma, kentsel yaşam kalitesini artırma ve kentleri gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarma hedefleri ile yavaş şehir hareketinin çevre politikaları, altyapı

politikaları, tarımsal politikalar ve kentsel yaşam kalitesini artırmayı hedefleyen politikaları, yavaş şehirlerin ilke ve kriterlerinin sürdürülebilirlik düşüncesinin amaç ve hedefleri ile örtüştüğünü ve yavaş şehirlerin ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirliği sağlayan yaşanabilir şehirler olarak görüldüğü söylenebilir. Ancak bu kapsamda yavaş şehirler ve sürdürülebilirlik düşüncesinin zamansal ve odaksal açıdan birbirinden ayrılan farklı yönleri de vardır. Sürdürülebilirlik çevre odaklı anlayışla insanı koruma ve bunu zaman içerisinde gerçekleştirme amacındadır. Yavaş şehir hareketi ise insan odaklı bir anlayışla çevreyi koruma ve bunu en kısa zamanda gerçekleştirme amacındadır.

Yavaş şehir hareketi belirli ilkeler etrafında geliştirilen şartlardan oluşmaktadır. Bir kentin yavaş şehir olabilmesi için yavaş şehir üyelik kriterlerinin en az %50'sini sağlaması ve nüfusunun da 50.000'i geçmemesi gerekmektedir. Bu bağlamda yavaş şehir hareketinin uygulanabilirliği açısından küçük kentler daha avantajlıdır. Büyük kentlerdeki nüfus yoğunluğunun fazlalığı ve kentlerin geniş alanlara yayılarak karmaşık yapıda olması, yavaş şehir hareketi ilke ve kriterlerinin uygulanmasını engellemektedir.

Yavaş şehir hareketinin bir sonucu da kentin üyelikten sonra kazandığı ün ve bu ün neticesinde kentin yerli ve yabancı turistler tarafından ilgi çekici hale gelmesidir. Turizm ile beraber kente gelen insanlar kentin nüfusunu artırmakta ve bu nüfus artışı da kentte yaşayan halkın yaşam kalitesini düşürmektedir. Ayrıca turizm potansiyelinin artmasıyla gereken barınma ihtiyacının sağlanması adına yapılaşmanın artması, çevre ve kaynakların daha çok kişi tarafından kullanılması sonucu tahrip edilmesi gibi sorunlar da kentin sürdürülebilirliğine ve yavaş şehir hareketi kriterlerine karşı olumsuz durumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm bu olumsuzlukların yanı sıra turizm olgusunun olumlu yönleri de vardır. Artan turizm potansiyeli ile kente gelen insanlar, işletmecilik yapan ve zanaatlarını sergileyen yerel halkın ekonomik yönden gelişimini sağlamaktadırlar.

Yavaş şehir hareketi 2018 yılı itibarıyla dünya genelinde 30 ülkede ve 242 şehirde bulunmaktadır. Türkiye'de yavaş şehir hareketine bakıldığında 2018 yılı itibarıyla 15 şehir Yavaş Şehir Birliği'ne üye durumundadır. Bu 15 şehir içerisinde ise ilk olarak 28 Kasım 2009 tarihinde İzmir'in ilçesi olan Seferihisar'ın Yavaş Şehir

Birliği'ne katıldığı gör÷lmektedir. Bu kapsamda Seferihisar özelinde yapılan faaliyetlerin incelemesiyle yavaş şehir hareketi üyeliğinden sonra yapılan şalışmalar sonucu sürdür÷lebilirliğin, yaşanabilirliğin ve halkın yaşam kalitesinin artırılması adına yavaş şehir hareketi kriterleri bağlamında çeşitli şalışmalar yapıldığı gör÷lmektedir.

Sığacık-Kaleiçi bölgesi restorasyonu ve Atatürk Caddesi düzenlemesi gibi faaliyetler ile kent mimarisinin geliştirilmesi, tarihi yapıların korunması ve kent kültürünün yaşatılmasını sağlanmaktadır. Yine Sığacık Kaleiçi bölgesinde kurulan haftalık yerel gıda pazarı ile hem yerel üreticinin ekonomik olarak gelişimi hem de yavaş yemek hareketinin iyi-temiz-adil gıda anlayışı ile organik ürünlerin ön plana çıkarılması sağlanmaktadır. Ayrıca bu pazarlarda sunulan yerel ürün ve gıdaların çoğunlukla Seferihisar'da yaşayan kadınlar tarafından üretilmesi, kadınların da ekonomiye katılmalarını ve kendileri güvence altına almalarını sağlamaktadır.

Sürdür÷lebilir tarımın geliştirilmesi adına çiftçilere eğitim verilmesi, organik tohumların çoğaltılması için Tohum Takas şenliğinin düzenlenmesi, Seferihisar'ın en önemli tarım ürünü olan mandalınanın ön plana çıkarılması için Mandalına şenliği'nin düzenlenmesi, yerel bitki ve hayvanların listesi çıkarılarak korunmaya alınması, temiz plaj ve temiz deniz anlayışından hareketle elde edilen mavi bayraklı plaj etiketlerinin alınması, yenilenebilir enerji kaynaklarına yapılan yatırımlar ile güneş ve rüzgâr enerji panellerinin kurulması çevrenin sürdür÷lebilirliğini sağlamak adına önemli adımlar olarak gör÷lmektedir.

Yavaş şehir hareketi ekonomik, sosyal ve çevresel sürdür÷lebilirliği sağlayarak o bölgede yaşayan halkın kentsel yaşam kalitesini artırmayı amaçlayan bir harekettir. Bu kapsamda 2009 yılından bu zamana Yavaş şehir Birliği'ne üye olan Seferihisar'da halkın yaşam kalitesinin ölç÷lmesi adına bir araştırma yapılmıştır. 381 kişi örnekleminde yapılan araştırmada katılımcıların çoğunluğunu erkeklerin oluşturduğu gör÷lmektedir. Katılımcıların yaş aralığının genellikle 30 yaş ve üzeri olduğu, Seferihisar'da ikamet etme sürelerinin ise çoğunlukla 21 yıl ve üzeri olduğu gör÷lmektedir. Katılımcıların yavaş şehir kavramı hakkında da yeterli bilgiye sahip olduğu gör÷lmekte ve bu durum ankete katılan kişilerin Seferihisar'ın 2009 yılında elde ettiği Yavaş şehir Birliği'ne üyelik statüsünden önceki ve sonraki

dönemlerini bilmesi ve bu doğrultuda sorulan sorulara net bir şekilde cevap vermesi açısından önem teşkil etmektedir.

Seferihisar'da yaşayan halkın kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesi adına oluşturulan sorular fiziksel göstergelere ait sorular, ekonomik göstergelere ait sorular ve sosyal göstergelere ait sorular olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır. Fiziksel göstergelere ait sorulara verilen cevaplar incelendiğinde ulaşım, hava, su ve toprak kirliliğini engelleme, kent temizliği ve katı atık geri dönüşümü, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı gibi konularda katılımcıların olumlu bir görüşe sahip olduğu görülmektedir. Belediye bünyesinde alınan yeni otobüsler ve oluşturulan yeni otobüs hatları ekseninde ulaşımın kolaylaşması kentsel yaşam kalitesini artırıcı gelişmeler olarak görülmektedir. Hava, su, toprak kirliliğini engelleme çalışmaları neticesinde çöp konteynırlarının etrafının kapatılması, rüzgâr ve güneş enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kent etrafında yapılan park ve bahçelerde kullanılması, deniz kirliliği ile mücadele kapsamında alınan, temiz deniz ve plajlara sahip olmanın göstergesi olan mavi bayrak etiketleri, geri dönüşüm alanında kentin belirli noktalarına geri dönüşüm kutularının konulması gibi çalışmalar kentsel yaşam kalitesini artırmaktadır. Planlı kentleşme politikalarının uygulanması, altyapı hizmetlerinin artırılması, tarihi ve kültürel yapıların korunması konusunda ise katılımcılar nezdinde olumsuz bir görüş hâkimdir. Nüfus yoğunluğu ile birlikte artan konut ihtiyacı kentteki yapılaşma oranını artırmakta ve bu yapılaşmanın da planlı bir şekilde ilerlememesi doğal çevrenin tahribatına neden olmaktadır. Plansız kentleşmenin bir sonucu olarak da tarihi ve kültürel yapılara gereken değerin verilmemesi bu yapıların yok olmasına neden olmaktadır. Diğer bir olumsuz sonuç ise altyapı politikalarında yaşanmaktadır. Yağmur ile beraber kanalizasyon sistemlerinin çalışmaması ve suların sokaklardan çekilmemesi, yolların henüz tamamlanmamış olması ve esnafın kaldırım işgali gibi durumları halkın kentsel yaşam kalitesini azaltıcı etkiye sahiptir.

Ekonomik göstergelere ait sorulara verilen cevaplar incelendiğinde halk tarafından genel olarak olumlu bir yaklaşım görülmektedir. Yavaş şehir hareketinin kentin tanıtımındaki olumlu etkisi kentteki yatırımcıları da artırarak kentte istihdam olanaklarını geliştirmiş, bunun yanı sıra turizm potansiyelini artırması ve yerel ürün ve üreticilerin teşvik edilmesiyle de yerel ekonominin canlanmasını sağlamıştır.

Ekonomik göstergelere ait sorular üzerinden yapılan araştırma sonucu halkın gelir düzeyindeki artışta ise tam tersi olarak olumsuz bir düşünce hâkimdir. Bu durumun temel nedeni ise yavaş şehir hareketi ile ünlenen Seferihisar'a gelen yabancı yatırımcıların yerel halkın iş potansiyellerini elinden alarak onlara yatırım alanı bırakmaması ve popülerlik kazanan Seferihisar'da fiyatların artması olarak görülmektedir.

Sosyal göstergelere ait sorulara verilen cevaplar incelendiğinde ise güvenlik, sağlık, kültür ve sanat faaliyetlerinde olumlu bir artış olduğu görülmektedir. Sığacık Kaleiçi bölgesinde gerçekleşen etkinlikler, Tohum Takas Şenlikleri, Mandalina Şenlikleri, yerel gıda pazarları, tiyatro topluluklarının kurulması ve kadın emeği evlerinin açılması ile yerel zanaatların yaşatılması kentteki kültür ve sanat faaliyetlerinin geliştiğine dair örnek olarak gösterilmektedir. Bunun yanı sıra nüfus artışının halkın yaşam kalitesi üzerindeki etkisi katılımcıların %50'sinden fazlası tarafından olumsuz olarak karşılanmaktadır. Nüfusun artmasıyla beraber artan betonlaşma, çevre ve kaynak tahribatı, kentin kalabalıklaşması gibi etkenler halk tarafından yaşam kalitesini düşürücü etkenler olarak görülmektedir. Siyasal katılım ve bilgi edinme konusunda da katılımcıların %50'den fazlası olumsuz görüş bildirmektedir. Belediye bünyesinde alınan kararların ve yapılacak etkinliklerin halka danışılmadan gerçekleştirilmesi halk açısından kentsel yaşam kalitesinin artmasının önündeki engel olarak görülmektedir.

Elde edilen sonuç ve bulgular ile yapılan gözlemlerden hareketle yavaş şehirler ve kentsel yaşam kalitesi ilişkisi kapsamında Seferihisar'ın kentsel yaşam kalitesinin artırılmasına katkıda bulunmak adına şu öneriler getirilebilir:

1. Kentin popülerlik kazanması sebebiyle gerçekleşen hızlı göç sonucu kente gelen yabancı yatırımcıların yerel üreticiyi zarara uğratması ve gelirini düşürmesi engellenmelidir. Bu kapsamda yapılacak düzenlemeler ile kentteki ekonomik oluşumlarda yerel üreticilere çeşitli teşvikler verilerek yerel üreticilerin yabancı yatırımcılar karşısında zor durumda kalmaları önlenmelidir.
2. Kente gelen göç ile birlikte artan nüfus, halkın kentsel yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Bu kapsamda yavaş şehir hareketinin 50.000 kişi

kriteri olarak koyduğu nüfus politikası da göz önünde bulundurularak imar ve ruhsat izni düzenlemeleri ile yaşanan ve/veya yaşanabilecek nüfus artışı kontrol altına alınabilir.

3. Siyasal katılım ve bilgi edinme konularına önem verilerek, halk yapılacak faaliyetlerde daha şeffaf olarak bilgilendirilmeli ve karar alma süreçlerine dâhil edilmelidir. Belediye veya kaymakamlık bünyesinde yapılacak faaliyetler elektronik yolla ve kentin belirli noktalarına konulacak ilan panoları veya mevcut ilan panolarının iyileştirilmesi ile halka en hızlı ve açık şekilde ulaştırılabilir.
4. Altyapı politikalarının iyileştirilmesi ile kanalizasyon sistemleri geliştirilmeli ve yollardaki bozukluklar giderilmelidir.
5. Engelli vatandaşların daha rahat şekilde yaşamaları adına kamu ve özel kuruluşlar ile kent genelindeki kaldırımlarda engelli rampaları ve engelli şeritlerinin artırılması hedeflenmelidir. Bu kapsamda ilk olarak kentteki esnafın kaldırım işgalinin önüne geçilmesiyle başta engelli vatandaşların sonra da genel olarak halkın kaldırımları etkin kullanımı sağlanabilir. Ayrıca toplu taşıma araçlarında engelli bireylerin de rahat şekilde kullanabilecekleri araçlar tercih edilebilir.
6. Planlı kentleşme politikalarının uygulanması ile kentteki betonlaşma azaltılmalı ve tarıma elverişli alanların imara açılmasının önüne geçilmelidir. Seferihisar Belediyesi'nin hazırlayacağı imar planlaması çerçevesinde kentteki yeşil alanların ve tarım alanlarının koruma altına alınması ile kentin betonlaşma oranı azaltılabilir ve tarım arazilerinin yok olması engellenebilir.
7. Tarihi ve kültürel yapılar daha sağlıklı şekilde korunarak gelecek kuşaklara aktarılmalıdır. Kentteki tarihi ve kültürel bölgelerin haritası çıkarılarak bu bölgeler ve çevresinde koruma alanları oluşturulup, bu yapılar iyileştirilmelidir. Bu koruma alanlarının belirlenmesi ile tarihi ve kültürel bölgelerin yakınlarında oluşabilecek yapılaşmanın da önüne geçilmesi ve bu bölgelerin daha sağlıklı bir çevreye kavuşturulması gerçekleştirilebilir.

8. Genel kent temizliğine dikkat edilmeli ve çöp konteynırlarının daha steril olması sağlanmalıdır. Bu kapsamda oluşturulacak bir uygulama ile günlük çöp atma saatleri belirlenebilir ve bu saatler içerisinde çöplerin belediye görevlileri tarafından toplanmasıyla da kent daha temiz bir görüntüye kavuşabilir ve çöplerin oluşturduğu koku ve görüntü kirliliğinin de önüne geçilebilir.
9. Trafiğin azaltılması ve hava kirliliğinin kontrol altına alınması bağlamında toplu taşıma teşvik edilmelidir. Bu kapsamda Seferihisar ve çevresine geniş ölçekli bir toplu taşıma ağı sağlanabilir. Ayrıca kentin merkezinde belirli noktalara bisiklet durakları konularak bisiklet yolları geliştirilebilir. Halkın kısa mesafelerde bisiklet kullanımının teşvik edilmesiyle hem trafik hem de hava kirliliği azaltılabilir.

KAYNAKÇA

- Abbate, R., Giambalvo, O. ve Milito, A. (2001). Service and Life Quality: The Case of Palermo. *Social Indicators Research*, Cilt.54, Sayı.3, 275-308.
- Aldemir, C.N. (2010). *Küreselleşme Karşıtı Sosyal Hareketler*. (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*. İstanbul: Sakarya Kitabevi.
- Altuntaş, A. (2012). Sürdürülebilir Toplumlar ve Metropollerin Baskılarından Kurtulmak İçin Alternatif Bir Yol: Sürdürülebilir Kentler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı.17, 135-148.
- Atvur, S. (2009). Yerel Gündem 21 ve Çevre: Antalya Kent Konseyi Örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı.2, 231-241.
- Aydoğan, S. (2015). *Sürdürülebilir Mimarlıkta Sakin Şehir (Cittaslow) Yaklaşımı*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Baldemir, E., Şahin, T. ve Kaya, F. (2013). Yavaş Şehir Olma Durumunun Analitik Hiyerarşi Süreci ile Değerlendirilmesi. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, Cilt.2, Sayı.1, 29-50.
- Bauman, Z. (2010). *Küreselleşme, Toplumsal Sonuçları*. (A, Yılmaz. Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bayram, F. (2001). *Sürdürülebilir Kentsel Gelişme: Araçlar, Yaklaşımlar ve Türkiye*. Cevat Geray'a Armağan, 251-265.
- Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı. (1992). *Rio Deklarasyonu, Gündem 21 ve Orman Prensipleri*.
- Bozlağan, R. (2005). Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel Arka Planı. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, Sayı.50, 1011-1028.
- Bülbül, K. (2009). *Zor ve Rıza, Küreselleşmeler Arasında Türkiye*. İstanbul: Küre Yayınları.

- Carp, J. (2014). “The Importance of Slow for Liveable Cities”.
http://en.fondazionefeltrinelli.it/dm_0/FF/FeltrinelliPubblicazioni/allegati//Carp/files/assets/basic-html/page2.html (Erişim Tarihi: 29.03.2018).
- Cittaslow (2017). Cittaslow International Charter. Orvieto-Italy: International Cittaslow:
http://www.cittaslow.org/sites/default/files/content/page/files/257/charter_cittaslow_en_05_18.pdf?_ga=2.65561451.438208676.1532094650-1758220794.1519427949
- Coşar, Y. (2013). *Yavaş şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri*. (Doktora Tezi). Dokuz Eylöl Üniversitesi, İzmir.
- Çakar, D. (2016). *Kölürel Mirası Koruma Baēlamında “Yavaş şehir” (Cittaslow) Hareketi: Türkiye Örneēi*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylöl Üniversitesi, İzmir.
- Dall’Aglıo, S., Nazzaruolo A. and Zago M. (2009) *Slow Tourism, Valorization and Promotion of Slow Tourist Itineraries Between Italy and Slovenia*.
- Dall’Aglıo, S. (2011) ECONSTAT, ‘Strategies for The Travel Industry’, *Slow Tourism Project*. European Cross-border Programme Italia-Slovenia 2007-2013, Bled.
- Das, D. (2008). Urban Quality of Life: A Case Study of Guwahati. *Social Indicators Research*, 88(2), 297-310.
- Demirkaya, Y. (2010). *Çekmeköy’ün Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Kentsel Yaşam Kalitesi*. İstanbul: Çekmeköy Belediye Başkanlığı.
- Deniz, T. (2017). Hızlı Dünyada Sürdürülebilir Mekânlar: Sakin Kentler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, Sayı.3, 1399-1412.
- Doēutürk, G. (2010). *Mimari ve Yaşam Kalitesi Baēlamında Yavaş şehir Hareketi ve Seferihisar Örneēi*. (Yüksek Lisans Tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.

- Ekincek, S. (2014). *Sakin Şehir (Cittaslow) Yöneticilerinin Sakin Şehir Hareketine ve Sürdürülebilirliğe Yönelik Değerlendirmeleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Ekşioğlu, A. (2011). *Kentsel Yaşam Kalitesi ve İstanbul Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Elçin, B.A. (2012). *Küreselleşmenin Tarihçesi*. Ankara.
<https://docplayer.biz.tr/746102-Kuresellesmenin-tarihcesi-a-bora-elcin.html>
- Emür, S. ve Onsekiz, D. (2007). Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi-Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı.22, 367-396.
- Erdinç, B. (2016). *Avrupa Birliği'nde Sürdürülebilir Kentleşme: Türkiye'ye Yansımaları*. (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Ergüven, M. (2011). Cittaslow-Yaşamaya Değer Şehirlerin Uluslararası Birliği: Vize Örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt.3, Sayı.2, 201-210.
- Erkul, H. ve Karakılçık, Y. (2000). Belediye Zabitasının Örgütsel Yapısı, Sorunları ve Kentsel Yaşam Kalitesine Etkilerinin İrdelenmesi. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt.9, Sayı.4, 86-105.
- Ertan, A.K. (2014). *Kent ve Kenti Hakları*. Ankara: TODAİE Yayınları.
- Evcil Türksever, A. (2001). *Türkiye'de Büyük Şehir Alanlarında Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yöntem Denemesi*. (Doktora Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Evcil Türksever, A. ve Atalık, G. (2001). Possibilities and Limitations for The Measurement of The Quality of Life In Urban Areas. *Social Indicators Research*, Cilt.53, Sayı.2, 163-187.
- Gardner, N. (2009). A Manifesto For Slow Travel. *Hidden Europe*, 25, 10-14.
http://www.slowtraveleurope.eu/data/uploads/pdfs/hiddeneurope_25_slowtravel.pdf
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*, (O. Akınhay, D. Kömürcü, Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

- Günerhan, S., Erdem, Ü. ve Günerhan, H. (2010). Çevre ve Enerji Açısından Yavaş Şehir Hareketinin Gelişimi. *TMMOB Tesisat Mühendisliği Dergisi*, Sayı.118, 32-37.
- Güneş, A. (2014). Çevre ve Hukuk Perspektifinden Hidroelektrik Santrallere İlişkin Bazı Tespitler. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, Sayı.18, 29-78.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Güven, E. (2011). Yavaş Güzeldir: “Yavaş Yemek”ten “Yavaş Medya”ya Hızlı Tüketime Dair Bir Çözüm Önerisi. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, Cilt.7, Sayı.1, 113-121.
- Habitat II. (1996). Türkiye Ulusal Rapor ve Eylem Planı. *Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı*, İstanbul.
- Haştemoğlu, H. (2006). *1960’larda Sürdürülebilirlik ve Kentleşme; Isparta, İstasyon Caddesi Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Honore, C. (2008), *Yavaş*, (E. Gür, Çev.). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Hoşkara, E. (2007). *Ülkesel Koşullara Uygun Sürdürülebilir Yapım İçin Stratejik Yönetim Modeli*. (Doktora Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Hurma, H. (2003). *Türkiye’de Kentleşme ve Göç Olgusunun Siyasal Katılıma Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Işıkcevhahir, E. (2017). *Kentsel Dönüşümde Sürdürülebilirlik Kavramı*. (Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Jennings, I. and Newman, P. (2008). *Cities as Sustainable Ecosystems. Principles and Practices*. Washington: Island Pres.
- Jones, P., Shears, P., Hillier, D., Comfort, D. and Lowell, J. (2003). Return To Traditional Values? A Case Study of Slow Food. *British Food Journal*, 105(4/5): 297-304.

- Kabadayı, H. (2006). *Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyetinin Kentsel Tasarımdaki Etkisine Çok Boyutlu Yaklaşım*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Karabıçak, M. (2002). Küreselleşme Sürecinde Gelişmekte Olan Ülke Ekonomilerinde Ortaya Çıkan Yönelim ve Tepkiler. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı.1, 115-131.
- Karaca, I. (1998). *Seferihisar Şehir Etüdü*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Karadeniz, C. (2014). Sürdürülebilir Turizm Bağlamında Sakin Şehir Perşembe. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt.7, Sayı.29, 84-107.
- Kartal, K. (1983). *Ekonomik ve Sosyal Yönleriyle Türkiye’de Kentleşme*. Ankara: Yurt Yayınları.
- Kaya, E. (2003). *Kentleşme ve Kentlileşme*. İstanbul: İlke Yayıncılık.
- Kaya, E., Şentürk H., Danış, O. ve Şimşek, S. (2007). *Modern Kent Yönetimi-I*. Ankara: Okutan Yayınları.
- Kayan, A. (2012). *GAP Bölgesinde Çarpık Kentleşme ve Gecekondu Sorunları (Diyarbakır, Gaziantep, Şanlıurfa Örneği)*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Keleş, R. (1983). *100 Soruda Türkiye’de Şehirleşme, Konut ve Gecekondu*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Keleş, R. (1998). *Kentbilim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Keleş, R. (2015). *Kentleşme Politikası*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Keskin, E. (2010). *Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler (Cittaslow): Seferihisar Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Keskin, E. (2012). Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış: Yavaş Şehirler (Cittaslow). *PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, Sayı.1, 81-99.

- Knox, P. and Mayer, H. (2013). *Small Town Sustainability: Economic, Social and Environmental Innovation*. Walter de Gruyter.
- Koçak, H. (2009). Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Kentsel Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesine Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı.25, 141-148.
- Koyuncu, B. (2011). *Kentsel Yaşam Kalitesi Kriterleri: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Köy Kanunu (1924), T.C. Resmi Gazete, Sayı. 68, 7 Nisan 1924.
- Mancı, A. (2006). *Küreselleşme, Türkiye'nin Ekonomik Küreselleşmesi ve Krizleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
- Mathivet, C. (2010). Enjoying Slow Life: Let's Slow Down Cities! A. Sugranyes and C. Mathivet, (Ed.), *Cities For All Proposals and Experiences Towards The Right to The City* (311-316). Santiago: Habitat International Coalition.
- Mayer, H. and Knox, P. (2006). Slow Cities: Sustainable Places In A Fast World. *Journal of Urban Affairs*, Vol.28, No.4, 321-334.
- Noll, H.H. (1996). Social Indicators and Social Reporting: The International Experience. In Canadian Council on Social Development (ed.). *Symposium on Measuring the Wellbeing and Social Indicators. Final Report*. Ottawa: Canadian Council on Social Development.
- Olgun A. (2016). *Yavaş Şehir (Cittaslow): Seferihisar Örneğiyle Ekonomik ve Mali Yapı*. (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Onaran, D. (2013). *Yavaş Şehirlerde Kentsel Kimlik*. (Yüksek Lisans Tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.
- Ortaylı, İ. (1979). *Türkiye İdare Tarihi*. Ankara: Doğan Basımevi.
- Özcan, K. (2016). Kent Planlamada Sürdürülebilirlik Gündemi: Bir Kavramsallaştırma Denemesi. *Avrasya Terim Dergisi*, Cilt.4, Sayı.2, 7-17.
- Özdamar, K. (1997). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi-I*. Anadolu Üniversitesi Fen Fakültesi Yayınları, Sayı.11.

- Özgenç, Ö. (2012). *İdeal Toplum Düzeni Arayışında Kurgulanan Kentsel Planlamalar, Ütopyalar ve Yavaş Şehir Akımı*. (Yüksek Lisans Tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.
- Özkan, H. (2011). *Bir Sürdürülebilir Kent Modeli: Yavaş Şehir Hareketi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Özmehmet, E. (2008). Dünyada ve Türkiye’de Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımları. *Journal of Yaşar University*, Sayı.12, 1853-1876.
- Pallemerts, M. (1997). Stockholm’den Rio’ya Uluslararası Çevre Hukuku: Geleceğe Doğru Geri Adım mı? (B, Duru. Çev.). *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Sayı.1-4, 613-632.
- Pektaş, E. ve Akın, F. (2010). Avrupa Kentsel Şartları Perspektifinde Bir Kentli Hakkı Olarak “Katılım Hakkı” ve Türkiye. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı.2, 23-49.
- Perim, A. (2007). *Trakya Üniversitesi Eğitim, Araştırma ve Uygulama Hastanesi’nde Çalışan Hemşirelerin Kaliteli Yaşam Algısının Belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Petrini, C. ve Padovani, F. (2012). *Slow Food Devrimi, Arcigola’dan Terra Madre’ye: Yeni Bir Yaşam ve Yemek Kültürü*, (Ç. Ekiz, Çev.). İstanbul: Sinek Sekiz Yayınevi.
- Radstrom, S. (2011). A Place Sustaining Framework for Local Urban Identity: An Introduction and History of Cittaslow. *IJPP Italian Journal of Planning Practice*, Sayı.1, 90-113.
- Seferihisar Belediyesi 2010 Yılı Faaliyet Raporu: <http://seferihisar.bel.tr/wp-content/uploads/formlar/2010-faaliyet.pdf> (Erişim Tarihi: 29.04.2018).
- Seferihisar Belediyesi 2011 Yılı Faaliyet Raporu: <http://seferihisar.bel.tr/wp-content/uploads/formlar/2011-faaliyet.pdf> (Erişim Tarihi: 29.04.2018).
- Seferihisar Belediyesi 2012 Yılı Faaliyet Raporu: <http://seferihisar.bel.tr/wp-content/uploads/formlar/2012-faaliyet.pdf> (Erişim Tarihi: 29.04.2018).

- Seferihisar Belediyesi 2013 Yılı Faaliyet Raporu: <http://seferihisar.bel.tr/wp-content/uploads/formlar/2013-faaliyet.pdf> (Erişim Tarihi: 30.04.2018).
- Seferihisar Belediyesi 2014 Yılı Faaliyet Raporu: <http://seferihisar.bel.tr/wp-content/uploads/formlar/2014-faaliyet.docx> (Erişim Tarihi: 30.04.2018).
- Seferihisar Belediyesi 2015 Yılı Faaliyet Raporu: <http://seferihisar.bel.tr/wp-content/uploads/2018/05/2015-YILI-GENEL-FAAL%C4%B0YET-RAPORU.docx> (Erişim Tarihi: 01.05.2018).
- Seferihisar Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu: <http://seferihisar.bel.tr/wp-content/uploads/ilanlar/2016%20Faaliyet%20Raporu.doc> (Erişim Tarihi: 01.05.2018).
- Seferihisar Belediyesi 2017 Yılı Faaliyet Raporu: <http://seferihisar.bel.tr/wp-content/uploads/meclis-gundemleri/2017%20faaliyet%20raporu.pdf> (Erişim Tarihi: 01.05.2018).
- Seferihisar Kaymakamlığı. (2004). *Tüm Yönleriyle Seferihisar*. (Soykan, F. ve Emekli, G. Ed.). İzmir.
- Sencer, Y. (1979). *Türkiye’de Kentleşme*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Sezgin, M. ve Ünüvar, Ş. (2011). *Sürdürülebilirlik ve Şehir Pazarlaması Ekseninde Yavaş Şehir*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Sırım, V. (2012). Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak “Sakin Şehir” Hareketi ve Türkiye’nin Potansiyeli. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, Sayı.4, 119-131.
- Sipahi, E. (2016). Sürdürülebilir Kent Arayışında Cittaslow (Sakin Şehir) Üzerine Bir Değerlendirme. *Tarih Okulu Dergisi*, Sayı.25, 785-801.
- Soubbotina, T.P. (2004). *Beyond Economic Growth An Introduction To Sustainable Development*. USA: World Bank.
- Steger, B.M. (2013). *Küreselleşme*. (A. Ersoy. Çev.). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Suher, H., Giritlioğlu, C. ve Erkut, G. (1995). *Türkiye’de Kentleşme*. İstanbul: Yeni Yüzyıl Kitaplığı.

- Şahin, İ. ve Kutlu, S. (2014). Cittaslow: Sürdürülebilir Kalkınma Ekseninde Bir Değerlendirme. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, Sayı.2, 55-63.
- Şahin, Y. (2013). *Kentleşme Politikası*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- Tekeli, İ. (2011). *Kent, Kentli Hakları, Kentleşme ve Kentsel Dönüşüm*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tekin, C. (2017). *Yavaş Turizm ve Yavaş Turist: Cittaslow Seferihisar'da Karşılaştırmalı Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Batman Üniversitesi, Batman.
- Tıraş, H. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: Teorik Bir İnceleme. *Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı.2, 57-73.
- Tosun, E. (2009). Sürdürülebilirlik Olgusu ve Kentsel Yapıya Etkileri. *PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, Sayı.2.
- Tosun, E. (2013). Sürdürülebilir Kentsel Gelişim Sürecinde Kompakt Kent Modelinin Analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı.1, 103-120.
- Tunçer, M. ve Olgun, A. (2017). Seferihisar'ın Ekonomik ve Mali Yapısı Üzerinden Sakin Şehir Uygulamalarına İlişkin Bir İnceleme. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, Cilt.3, Sayı.1, 47-72.
- Tunçer, P. (2016). Sürdürülebilir Kentleşme Politikaları ve Türkiye. *Turkish Studies, International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Sayı.11/2, 1267-1300.
- United Nations. (1972). *Report of The United Nations Conference on The Human Environment*. Stockholm. UN Doc.A/CONF.48/14, at 2 and Corr.1: <http://www.un-documents.net/aconf48-14r1.pdf>
- United Nations. (2000). *United Nations Millennium Declaration: Resolution Adopted by The General Assembly*, 55/2. New York: United Nations: <http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.htm>

- Üçer, A. (2009). *Kentsel Yaşam Kalitesinin Belediye Hizmetleri Kapsamında Belirlenmesine ve Geliştirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: Orta Ölçekli Kent Örnekleri*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Veenhoven, R. (2000). The Four Qualities of Life, Ordering Concepts and Measures of The Good Life, *Journal of Happiness Studies*, 1: 1-39.
- Von Kamp, I., Leidelmeijer, K., Marsman, G. and Hollander, A. (2003). Urban Environmental Quality and Human Well-being Towards a Conceptual Framework and Demarcation of Concepts; A Literature Study. *Landscape and Urban Planning*, Cilt.65, Sayı.1-2, 5-18.
- World Commission on Environment and Development (WCED). (1987). *Our Common Future: Report of the World Commission on Environment and Development*. United Nations. A/42/427. <http://www.un-documents.net/a42-427.htm>
- World Health Organization. (1997). *Measuring Quality of Life: The World Health Organization Quality of Life Instruments*. Geneva: WHO/MNH/PSF/97.4, 1-13: http://www.who.int/mental_health/media/68.pdf
- Yalçın, A. ve Yalçın, S. (2013). Sürdürülebilir Yerel Kalkınma İçin Cittaslow Hareketi Bir Model Olabilir mi? *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Sayı.1, 32-41.
- Yavuzçehre, P. ve Torlak, S. (2006). Kentsel Yaşam Kalitesi ve Belediyeler: Denizli Karşıyaka Mahallesi Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı.4, 184-207.
- Yıldırım, A. ve Karaahmet, A. (2013). Yavaş Şehir Hareketinin Kent İmajına Katkısı: Ordu-Perşembe Örneğinin Yerel Basın Üzerinden Analizi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Sayı.1, 11-20.
- Yıldırım, A. (2004). *Kentleşme ve Kentleşme Sürecinde Göçün Suç Olgusu Üzerindeki Etkileri*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, O. (2015). *İstanbul'da Yerinde Kentsel Dönüşüm Uygulamaları ve Kentsel Yaşam Kalitesi "6306 Sayılı Kanun'a Göre"*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Yurtseven, H., Kaya, O. ve Harman, S. (2010). *Yavaş Hareketi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Zengingönül, O. (2005). Nedir Bu Küreselleşme? Kaçabilir miyiz? Kullanabilir miyiz? *Siyasa Dergisi*, Sayı.1, 85-106.

İnternet Kaynakçası

Atlas Dergisi: <https://www.atlasdergisi.com/kesfet/gezi/15836.html> (Erişim Tarihi: 09.04.2018).

Cittaslow Akyaka: <http://akyaka.bel.tr/> (Erişim Tarihi: 09.04.2018).

Cittaslow Akyaka: <http://cittaslowturkiye.org/akyaka-anketi/> (Erişim Tarihi: 09.04.2018).

Cittaslow Akyaka: <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-akyaka/> (Erişim Tarihi: 09.04.2018).

Cittaslow Eğirdir: <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-egirdir/> (Erişim Tarihi: 16.04.2018).

Cittaslow Gerze: <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-gerze/> (Erişim Tarihi: 16.04.2018).

Cittaslow Gökçeada: <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-gokceada/> (Erişim Tarihi: 11.04.2018).

Cittaslow Göynük: <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-goynuk/> (Erişim Tarihi: 16.04.2018).

Cittaslow Perşembe: <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-persembe/> (Erişim Tarihi: 14.04.2018).

Cittaslow Seferihisar: <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-seferihisar/> (Erişim Tarihi: 08.11.2017).

Cittaslow Şavşat: <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-savsat/> (Erişim tarihi: 15.04.2018).

Cittaslow Taraklı: <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-tarakli/> (Erişim Tarihi: 11.04.2018).

Cittaslow Türkiye: <http://cittaslowturkiye.org/> (Erişim Tarihi: 06.04.2018).

Cittaslow Türkiye: <http://cittaslowturkiye.org/#cittaslow> (Erişim Tarihi: 12.12.2017).

Cittaslow Türkiye: <http://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/> (Erişim Tarihi: 06.02.2018).

Cittaslow Türkiye: <http://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/> (Erişim Tarihi: 12.03.2018).

Cittaslow Uzundere: <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-uzundere/> (Erişim Tarihi: 15.04.2018).

Cittaslow Vize: <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-vize/> (Erişim Tarihi: 13.04.2018).

Cittaslow Yalvaç: <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-yalvac/> (Erişim Tarihi: 13.04.2018).

Cittaslow Yenipazar: <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-yenipazar/> (Erişim Tarihi: 12.04.2018).

Detay Kıbrıs Gazetesi: <http://www.detaykibris.com/buyukkonuk-artik-slow-food-uyesi-135270h.htm> (Erişim Tarihi: 12.12.2017).

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD):
<http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=BLI> (Erişim Tarihi: 13.03.2018).

Göynük Belediyesi: <http://goynuk.bel.tr/yemek-kulturu/> (Erişim Tarihi: 16.04.2018).

Halfeti Belediyesi: <http://www.halfeti.bel.tr/default.asp?page=2> (Erişim Tarihi: 14.04.2018).

http://cografyaharita.com/haritalarim/4l_izmir_ili_haritasi.png (Erişim Tarihi: 19.04.2018).

<http://www.canaktan.org/yeni-trendler/globallesme/nedenler.htm> (Erişim Tarihi: 28.06.2018).

<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> (Erişim Tarihi: 22.04.2018).

International Network of Cities Where Living Is Good, Cittaslow:
<http://www.cittaslow.net/> (Erişim Tarihi: 06.04.2018).

İstedğimiz Gelecek, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (Rio+20) Rio de Janeiro, Brezilya, 20-22 Haziran 2012, Konferans Çıktısı:
<http://www.tr.undp.org/content/dam/turkey/docs/Publications/EnvSust/3.The%20FutureWeWant.pdf> (Erişim Tarihi: 10.06.2018).

MERCER: <https://www.mercer.com.tr/newsroom/mercer-2018-yasam-kalitesi-arastirmasinin-sonuclari-aciklandi.html> (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Milliyet Gazetesi: <http://www.milliyet.com.tr/sanal-bebek-buyuturken-cocuklari-oldu/dunya/dunyadetay/03.04.2010/1220195/default.htm> (Erişim Tarihi: 07.02.2018).

Mimarlık Dergisi:

<http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=53&RecID=1325> (Erişim Tarihi: 17.03.2018).

Mimarlık Dergisi:

<http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=53&RecID=1326> (Erişim Tarihi: 20.02.2018).

Mimarlık Dergisi:

<http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=53&RecID=1329> (Erişim Tarihi: 30.03.2018).

Mudurnu Belediyesi: <http://mudurnu.bel.tr/mudurnu/mudurnu-hakkinda> (Erişim Tarihi: 17.04.2018).

Quality of Life: <http://www.qualityoflifeproject.govt.nz/report.htm> (Erişim Tarihi: 02.03.2018).

Radikal Gazetesi: <http://www.radikal.com.tr/radikal2/diyaloglar-dario-fo-carlo-petrini-1058303/> (Erişim Tarihi: 02.12.2017).

Sabah Gazetesi: https://www.sabah.com.tr/pazar/2010/10/31/toprak_icin_gec_kaldik (Erişim Tarihi: 15.01.2018).

Sabah Gazetesi:

https://www.sabah.com.tr/yazarlar/pazar/ors/2010/11/07/aceleye_hic_gerek_yok (Erişim Tarihi: 09.01.2018).

Seferihisar Belediyesi: <http://seferihisar.bel.tr/seferihisar-hakkinda/> (Erişim Tarihi: 08.11.2017).

Seferihisar Belediyesi: <http://seferihisar.bel.tr/seferihisar-hakkinda/> (Erişim Tarihi: 19.04.2018).

Seferihisar Belediyesi: <http://seferihisar.bel.tr/seferihisar-plajlari-mavi-bayraklarla-donandi/> (Erişim Tarihi: 25.04.2018).

Slow Food: <https://www.fondazione Slow Food.com/en/what-we-do/earth-markets/> (Erişim Tarihi: 15.01.2018).

Slow Food: <https://www.fondazione Slow Food.com/en/what-we-do/the-ark-of-taste/> (Erişim Tarihi: 09.01.2018).

Slow Food: <https://www.slowfood.com/about-us/faqs/> (Erişim Tarihi: 19.01.2018).

Slow Food: <https://www.slowfood.com/about-us/our-history/> (Erişim Tarihi: 04.09.2017; 17.12.2017).

Slow Food: <https://www.slowfood.com/about-us/our-philosophy/> (Erişim Tarihi: 17.09.2017).

Slow Media: <http://en.slow-media.net/manifesto> (Erişim Tarihi: 07.02.2018).

şavşat Belediyesi: <http://www.savsat.bel.tr/yazilar/savsat-mutfagi/194> (Erişim Tarihi: 15.04.2018).

T.C. Çevre ve şehircilik Bakanlığı: <http://habitat.csb.gov.tr/konferans-i-5747> (Erişim Tarihi: 20.10.2017).

T.C. Gerze Kaymakamlığı: <http://www.gerze.gov.tr/iklim-ve-bitki-ortusu> (Erişim Tarihi: 16.04.2018).

T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı İzmir İl Kùltür ve Turizm Mùdùrlùęù: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,77466/seferihisar.html> (Erişim Tarihi: 23.04.2018).

T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Mùdùrlùęù: <http://www.tanitma.gov.tr/TR,22621/egirdir.html> (Erişim Tarihi: 16.04.2018).

T.C. şavşat Kaymakamlığı: <http://www.savsat.gov.tr/ilce-ekonomisi> (Erişim Tarihi: 15.04.2018).

Taraklı Belediyesi: http://www.tarakli.bel.tr/kultur_turizm.asp (Erişim Tarihi: 11.04.2018).

Terra Madre: <https://www.terramadre.info/en/organization/who-we-are/> (Erişim Tarihi: 11.01.2018).

TMMOB Mimarlar Odası Ankara şubesi: <http://www.mimarlarodasi ankara.org/?id=964> (Erişim Tarihi: 17.03.2018).

Tùrk Dil Kurumu (TDK), “Kent”: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GT S.5b068cc293b6d6.97837969 (Erişim Tarihi: 10.09.2017).

Türk Dil Kurumu (TDK), “Teknoloji”:

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b51f1d0d22a00.68700738 (Erişim Tarihi: 21.09.2017).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), “Kent”:

http://www.tuik.gov.tr/MicroVeri/YMA_2012/metaveri/tanim/index.html
(Erişim Tarihi: 25.05.2018).

Uluslararası Türk Ukrayna İşadamları Derneği’nin Resmi Sitesi(TUİD):

<http://tuid.org.ua/the-economiste-goere-istanbul-yaam-kalitesinde-104uencue-en-yaanlas-kent-vancouver> (Erişim Tarihi: 07.03.2018).

United Nations Development Programme:

<http://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html> (Erişim Tarihi: 06.10.2017).

United Nations Development Programme:

http://www.undp.org/content/undp/en/home/sdgoverview/mdg_goals.html
(Erişim Tarihi: 26.09.2017).

Vize Belediyesi: <http://www.vize.bel.tr/Yz-9-Ekonomi.html> (Erişim Tarihi: 13.04.2018).

Worldometers: <http://www.worldometers.info/world-population/> (Erişim Tarihi: 25.06.2018).

Yenipazar Belediyesi: <http://www.yenipazar.bel.tr/yenipazar-hakkinda> (Erişim Tarihi: 12.04.2018).

EKLER

Ek 1. Anket Formu	128
Ek 2. Anket İzin Belgesi	130
Ek 3. Seferihisar Şehir Meydanı	132
Ek 4. Seferihisar'ın Merkez Girişi.....	132
Ek 5. Sığacık Kaleiçi	133
Ek 6. Seferihisar Sığacık'ta Güneş Enerji Sistemli Aydınlatmalara Sahip Bir Park ve Rüzgar Türbinleri	133
Ek 7. Seferihisar Sığacık Kaleiçi Yerel Gıda Pazarı	134
Ek 8. Seferihisar'da Yavaş Şehir Logolu Bir Durak	134
Ek 9. Seferihisar'da Yavaş Şehir Logolu Bir Okul	135
Ek 10. Sığacık Bölgesi Teos Antik Kenti.....	135

Ek 1. Anket Formu

YAVAŞ ŞEHİR SEFERİHİSAR'IN KENTSEL YAŞAM KALİTESİ

ANKET FORMU

“Sürdürülebilir Kentleşme Bağlamında Yavaş Şehirlerin Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerine Etkileri: Seferihisar Örneği” konulu yüksek lisans çalışması kapsamında hazırlanan bu anketteki sorulara vereceğiniz dürüst ve samimi cevaplar, Seferihisar halkının kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesine yönelik çabalar için yol gösterici olacaktır.

Okan AKPINAR
Yüksek Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgiler

- **Cinsiyetiniz:** (1) Kadın ☐ (2) Erkek ☐
- **Yaşınız:** (1) 17 ve altı ☐ (2) 18-29 ☐ (3) 30-45 ☐ (4) 46-60 ☐ (5) 61 ve üzeri ☐
- **Kaç yıldır Seferihisar'da ikamet ediyorsunuz?:**
(1) 1 yıldan az ☐ (2) 1-5 yıl ☐ (3) 6-10 yıl ☐ (4) 11-15 yıl ☐ (5) 16-20 yıl ☐ (6) 21 yıl ve üzeri ☐
- **Yavaş Şehir (Cittaslow) hakkında yeterli bilginiz olduğunu düşünüyor musunuz?:**
(1) Evet ☐ (2) Kısmen ☐ (3) Hayır ☐

Kentsel Yaşam Kalitesine Yönelik Sorular		(1) Kesinlikle Düşünüyorum	(2) Düşünüyorum	(3) Kararsızım	(4) Düşünmüyorum	(5) Kesinlikle Düşünmüyorum
Ekonomik Göstergeler	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra gelir düzeyinizde bir artış olduğunu düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki istihdam olanaklarının arttığını düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasının kentin tanıtımında bir reklam aracı olarak olumlu bir etkisinin olduğunu düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki konut kalitesi ve konut edinme olanaklarında artış olduğunu düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki yatırımların artması boyutuyla yerel ekonomik kalkınmanın arttığını düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki turizm sektöründe bir gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?					
Sosyal Göstergeler	Seferihisar'ın nüfusunun artmasının yaşam kaliteniz üzerinde olumlu bir etki gösterdiğini düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentin güvenlik düzeyinde bir artış olduğunu düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kültür ve sanat faaliyetlerinde bir artış olduğunu düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentin sağlık hizmetlerinde bir gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?					

		(1) Kesinlikle Düşünüyorum	(2) Düşünüyorum	(3) Kararsızım	(4) Düşünmüyorum	(5) Kesinlikle Düşünmüyorum
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra siyasal katılım ve bilgi edinme konularında olumlu bir gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra yaşam memnuniyeti seviyenizde artış olduğunu düşünüyor musunuz?					
Fiziksel Göstergeler	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentin ulaşım olanaklarında gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra altyapı (yol, su, kanalizasyon vb.) hizmetlerinin arttığını düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra rekreasyon alanlarında (park, bahçe vb.) artış olduğunu düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki hava, su, deniz ve toprak kirliliğini engelleme çalışmalarında gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki temizlik ve katı atık yönetiminde (geri dönüşüm kutuları vb.) gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentte yenilenebilir enerji kaynaklarının (güneş enerjisi, rüzgâr enerjisi vb.) kullanımında artış olduğunu düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra planlı kentleşme sürecinde bir gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?					
	Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentteki tarihi ve kültürel mirasın iyileştirilip, korunduğunu düşünüyor musunuz?					

Çalışmaya katıldığınız ve görüşlerinizi paylaştığınız için teşekkür ederim...

Ek 2. Anket İzin Belgesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 16/05/2018-E.23562

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 70813604-044-
Konu : Araştırma İzni

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 19.04.2018 tarih ve 15761665-300-19110 sayılı yazınız,
b) 09.05.2018 tarih ve 46274840-000-991 sayılı yazı.

Enstitünüz Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Okan AKPINAR'ın "Sürdürülebilir Kentleşme Bağlamında Yavaş Şehirlerin Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Seferihisar Örneği" konulu tez çalışmasında kullanılmak üzere Seferihisar İlçesinde yaşayan halkın yaşam kalitesinin ölçülmesi ile ilgili anket çalışması yapmasının uygun görüldüğüne ilişkin Seferihisar Kaymakamlığı'nın ilgi (b) yazısının bir sureti ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır
Prof.Dr. Mehmet KARAKAŞ
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek:1-İlgi (b) yazı sureti (1 sayfa)

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.aku.edu.tr/enVision/Dogrula/8A4CPC>

Adres: Afyon Kocatepe Üniversitesi Ahmet Necdet Sezer Kampüsü Rektörlük Binası B
Blok Kat: 1 Afyon
Telefon: 0272 2281124 Faks: 0272 2281181
e-Posta: gensek@aku.edu.tr

Bilgi için: Kadir Birduman
Unvanı: Memur

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
SEFERİHİSAR KAYMAKAMLIĞI
İlçe Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : 46274840-000-E.991
Konu : Araştırma İzni

09/05/2018

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 19.04.2018 tarihli ve 5877 sayılı yazınız

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Okan AKPINAR' ın "Sürdürülebilir Kentleşme Bağlamında Yavaş Şehirlerin Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Seferihisar Örneği" konulu tez çalışmasında kullanılmak üzere İlçemizde yaşayan halkın yaşam kalitesinin ölçülmesi ile ilgili anket çalışması yapılabilmesi için araştırma izin talebiniz Kaymakamlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

İlhan ABAY
Kaymakam

DAĞITIM :

Gereği:
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

Bilgi:
SEFERİHİSAR BELEDİYE
BAŞKANLIĞINA
SEFERİHİSAR İLÇE EMNİYET
MÜDÜRLÜĞÜNE
SEFERİHİSAR İLÇE JANDARMA
KOMUTANLIĞINA

Bu evrakın 5070 sayılı kanun gereğince E-İMZA ile imzalandığı tasdik olunur. 9.5.2018
Abay
Beyim AKKAYA
Büro Memuru

*Bu belge elektronik imzalıdır. imzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (5TWKfm-LUfNoh-3v/qgj-Vq8TnY-8N66B50/) kodunu yazınız.

Hükümet Konağı Camikebir Mah. Hükümet Cad. No:22 Seferihisar/İZMİR
Telefon No: (232)743 56 82 Faks No: (232)743 31 27
e-Posta: seferihisar@icisleri.gov.tr İnternet Adresi: <http://www.seferihisar.gov.tr>

Bilgi için: Begüm AKKAYA
SÖZLEŞMELİ PERSONEL
Telefon No:

Ek 3. Seferihisar Şehir Meydanı

Kaynak: Okan Akpınar

Ek 4. Seferihisar'ın Merkez Girişi

Kaynak: Okan Akpınar

Ek 5. Sığacık Kaleiçi

Kaynak: Okan Akpınar

Ek 6. Seferihisar Sığacık'ta Güneş Enerji Sistemli Aydınlatmalara Sahip Bir Park ve Rüzgar Türbinleri

Kaynak: Okan Akpınar

Ek 7. Seferihisar Sığacık Kaleiçi Yerel Gıda Pazarı

Kaynak: Okan Akpınar

Ek 8. Seferihisar'da Yavaş Şehir Logolu Bir Durak

Kaynak: Okan Akpınar

Ek 9. Seferihisar’da Yavaş Şehir Logolu Bir Okul

Kaynak: Okan Akpınar

Ek 10. Sığacık Bölgesi Teos Antik Kenti

Kaynak: Okan Akpınar